

**A Kúria
Nemzetközi Főosztályának
Hírlevele**

**2023. július 31.
XIV. évfolyam 7. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	4
Általános közigazgatási jogterület.....	4
Pénzügyi jogterület.....	9
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	12
POLGÁRI ÜGYSZAK	12
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	15
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	16
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	16
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	17
Általános közigazgatási jogterület.....	17
Pénzügyi jogterület.....	25
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	29
POLGÁRI ÜGYSZAK	30
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	35
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	36
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	38
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	38
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	38
Általános közigazgatási jogterület.....	38
Pénzügyi jogterület.....	52
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	57
POLGÁRI ÜGYSZAK	58
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	60

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 67

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	67
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	68
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	72
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	72
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	80
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	82
POLGÁRI ÜGYSZAK	82
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	83

18. A Curtea de Apel Ploiești (Románia) által 2023. február 10-én és 2023. március 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-74/23. sz. ügy, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – D. N. A. Serviciul Teritorial Brașov; C-75/23. sz. ügy, Parchetul de pe lângă Tribunalul Brașov; C-131/23. sz. ügy, Unitatea Administrativ Teritorială Județul Brașov)¹

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését és az EUSZ 4. cikk [(3) bekezdését] az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésével, a PIF-egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésével, a PIF-irányelv 2. és 12. cikkével, valamint az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelvvel összefüggésben, az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalás esetén a hatékony és visszatartó erejű szankciók elvére hivatkozva, valamint a 2006/928/EK bizottsági határozat alapján, az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatára figyelemmel, hogy azokkal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló jogi helyzet, amelyben a vádlottak az enyhébb büntető törvény alkalmazása elvének alkalmazását kérik olyan körülmények között, amikor egy nemzeti alkotmánybírósági határozat (2022. évi határozat) a büntetőjogi felelősség elévülésének megszakítására vonatkozó törvényszöveget alkotmányellenesnek nyilvánította a jogalkotó passzivitására hivatkozva, aki nem avatkozott be a törvényszövegnek az ugyanezen alkotmánybíróság egy másik határozatának (2018. évi határozat) való megfeleltetése érdekében, amely határozatot négy évvel az előbbi határozat előtt hozták – amely időszak alatt az első határozat alapján a rendes bíróságok által kialakított ítélkezési gyakorlat már megszilárdult abban az értelemben, hogy ez a szöveg továbbra is fennállt az első alkotmánybírósági határozatot követően értelmezett formában –, ami azzal a gyakorlati következménnyel járt, hogy felére csökkent minden olyan bűncselekmény elévülési ideje, amelynek esetében az első alkotmánybírósági határozatot megelőzően nem hoztak jogerős ítéletet, és a vádlottakkal szembeni büntetőeljárást később megszüntették?

2) Úgy kell-e értelmezni a nemzeti igazságszolgáltatási rendszer egészére vonatkozóan az igazságosság társadalmában a jogállamiság, valamint az emberi jogok tiszteletben tartásának értékeire vonatkozó EUSZ 2. cikket, valamint az EUSZ 4. cikknek az Unió és a tagállamok közötti lojális együttműködés elvére vonatkozó [(3) bekezdését] a hatékony román igazságszolgáltatási rendszer biztosítására irányuló kötelezettségvállalás tekintetében a 2006/928/EK bizottsági határozat alapján, az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikke [(1) bekezdésének] utolsó mondatára figyelemmel, amely az enyhébb büntető törvény alkalmazásának elvét rögzíti, hogy azokkal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló jogi helyzet, amelyben a vádlottak az enyhébb büntető törvény alkalmazása elvének alkalmazását kérik olyan körülmények között, amikor egy nemzeti alkotmánybírósági határozat (2022. évi határozat) a büntetőjogi felelősség elévülésének megszakítására vonatkozó törvényszöveget alkotmányellenesnek nyilvánította a jogalkotó passzivitására hivatkozva, aki nem avatkozott be a törvényszövegnek az ugyanezen alkotmánybíróság egy másik határozatának (2018. évi határozat) való megfeleltetése érdekében, amely határozatot négy évvel az előbbi határozat előtt hozták – amely időszak alatt az első határozat alapján a rendes bíróságok által kialakított ítélkezési gyakorlat már megszilárdult abban az értelemben, hogy ez a szöveg továbbra is fennállt az első alkotmánybírósági határozatot követően

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

értelmezett formában –, ami azzal a gyakorlati következménnyel járt, hogy felére csökkent minden olyan bűncselekmény elévülési ideje, amelynek esetében az első alkotmánybíróági határozatot megelőzően nem hoztak jogerős ítéletet, és a vádlottakkal szembeni büntetőeljárást később megszüntették?

3) Igenlő válasz esetén, és csak akkor, ha nem adható uniós joggal összhangban álló értelmezés, úgy kell-e értelmezni az uniós jog elsőbbségének elvét, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amelynek értelmében a rendes nemzeti bíróságokat kötik a nemzeti alkotmánybíróság határozatai és a legfelsőbb nemzeti bíróság kötelező erejű határozatai, és emiatt nem mellőzhetik hivatalból az ilyen határozatokból eredő ítélkezési gyakorlat alkalmazását – különben fegyelmi vétséget követnek el –, még akkor sem, ha a Bíróság ítéletére tekintettel – az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben – úgy ítélik meg, hogy az ilyen ítélkezési gyakorlat ellentétes az EUSZ 2. cikkel, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével és az EUSZ 4. cikk [(3) bekezdésével] az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezve, a 2006/928/EK bizottsági határozat alapján, az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikke [(1) bekezdésének] utolsó mondatára figyelemmel?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

97. A Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (Lengyelország) által 2023. február 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-118/23. sz. ügy, Getin Holding és társai)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanács irányelv 85. cikkének (2) és (3) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével és az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdésével összefüggésben, hogy amennyiben a szanálás alatt álló szervezet felügyelőbizottsága a nemzeti közigazgatási bíróság előtt a szanálás tárgyában hozott határozattal szemben keresetet indít, úgy kell tekinteni, hogy a hatékony jogorvoslat azon személyek számára is biztosított, akik e határozat megtámadásában látják jogi érdekük védelmét, abban az esetben, ha a megtámadott határozatot felülvizsgáló bíróságot nem kötik a keresetben foglalt kifogások és kérelmek, valamint a hivatkozott jogalap, e kereset elbírálását követően meghozott jogerős ítélet pedig erga omnes hatállyal bír, és ha annak lehetősége, hogy e személyek jogi érdekük számára védelmet szerezzenek, nem függ attól, hogy a fenti határozattal szemben közigazgatási bíróság előtt külön keresetet indítsanak?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2014/59/EU irányelv 85. cikkének (3) bekezdését, amely bevezeti a hatékony bírósági felülvizsgálat követelményét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét és az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, amelyek a hatékony jogvédelemre vonatkoznak, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami eljárásjogi rendelkezés alkalmazása, amely arra kötelezi a nemzeti közigazgatási bíróságot, hogy a szanálási hatóság határozatával szemben e bíróság előtt indított valamennyi keresetet együttesen tárgyalja abban az esetben, ha e rendelkezés nemzeti közigazgatási eljárásjog egyéb követelményeivel együtt történő alkalmazása azt eredményezi, hogy az ilyen keresetek nagy számára tekintettel az ügyben észszerű határidőn belül történő ítélethozatal túlságosan nehéznek, ha nem lehetetlennek bizonyulhat?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2014/59/EU irányelv 3. cikkének (3) bekezdését, hogy az megengedi a tagállam számára, hogy – a működési függetlenség biztosítása és az összeférhetetlenség megelőzése érdekében – strukturális szempontból ne válassza el a szanálási hatóság feladatait e hatóság egyéb feladataitól, amelyeket az 575/2013/EU rendelet (2) és a 2013/36/EU irányelv (3) alkalmazásában felügyeletet ellátó illetékes hatóság határozata alapján létrehozott, bankbetéteket törvény alapján

biztosító intézményként és bankok szanálási vagyonkezelőjeként (ügyvivő vagyonfelügyelőként) ellát?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2014/59/EU irányelv 3. cikkének (3) bekezdését, hogy amennyiben valamely tagállam nem tesz eleget a megfelelő strukturális intézkedéseknek a működési függetlenség biztosítása és az érintett hatóságnak az 575/2013/EU rendelet és a 2013/36/EU irányelv szerinti felügyeleti feladatai vagy egyéb feladatai és a szanálási hatóság feladatai közötti összeférhetetlenség megelőzése érdekében történő meghozatalára vonatkozó kötelezettségnek, a működési függetlenség biztosításának és az összeférhetetlenség megelőzésének feltétele akkor tekinthető teljesültnek, ha a szanálás tárgyában hozott határozatot felülvizsgáló nemzeti közigazgatási bíróság megállapítja, hogy az alkalmazott egyéb szervezeti megoldások és a szanálási hatóság gyakorlati működése elegendő volt az említett eredmény eléréséhez?

98. A Bundesverwaltungsgericht (Ausztria) által 2023. február 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-116/23. sz. ügy, Sozialministeriumservice)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Az ápolási díj a 883/2004 rendelet 3. cikke értelmében vett betegségi ellátásnak vagy esetleg a 883/2004 rendelet 3. cikke szerinti más ellátásnak minősül?

2. Ha betegségi ellátásról van szó, akkor az ápolási díj a 883/2004 rendelet 21. cikke értelmében vett pénzbeli ellátásnak minősül-e?

3. Az ápolási díj az ápoló személy vagy az ápolásra szoruló személy részére nyújtott ellátásnak minősül?

4. A 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik-e ennél fogva az a tényállás, amelyben az ápolási díj olasz állampolgársággal rendelkező kérelmezője, aki 2013. június 28. óta rendelkezik állandó lakóhellyel Ausztria Felső-Ausztria tartományában, Ausztria ugyanezen tartományában 2013. július 1. óta folyamatosan ugyanannál a munkáltatónál dolgozik – tehát semmi nem utal arra, hogy a kérelmező határ menti munkavállaló lenne –, olasz állampolgársággal és Olaszországban (Sassuolóban) állandó lakóhellyel rendelkező apjának ápolása céljából ápolási szabadság igénybevételében állapodott meg a munkáltatóval az eljárás szempontjából releváns 2022. május 1. és 2022. június 13. közötti időszak tekintetében, és ápolási díjat igényel az alperes hatóságtól?

5. Ellentétes-e a 883/2004 rendelet 7. cikkével, illetve a hátrányos megkülönböztetés különböző uniós jogi rendelkezésekben (például az EUMSZ 18. cikkben, a 883/2004 rendelet 4. cikkében stb.) rögzített tilalmával az olyan nemzeti szabályozás, amely attól teszi függővé az ápolási díj nyújtását, hogy az ápolásra szoruló személy legalább 3. szintű osztrák ápolási segélyben részesül?

6. Ellentétes-e a tényleges érvényesülés uniós jogi elvével, illetve a hátrányos megkülönböztetés különböző európai jogi rendelkezésekben (például az EUMSZ 18. cikkben, a 883/2004 rendelet 4. cikkében stb.) rögzített uniós jogi tilalmával az olyan helyzetben, mint a jelen ügyben szereplő, az olyan nemzeti szabályozás, illetve nemzeti állandó ítélkezési gyakorlat alkalmazása, amely nem teszi lehetővé az „ápolási díj iránti kérelem”, „családi hospiceszabadság iránti kérelemmé” történő átminősítést, mivel egyértelműen „ápolási díj iránti kérelemre”, nem pedig „családi hospiceszabadság iránti kérelemre” vonatkozó formanyomtatványt használtak, és a munkáltatóval is egyértelműen olyan megállapodás megkötésére került sor, amely „közeli hozzátartozók ápolását” említi „terminális gondozás” helyett, jóllehet az alapul szolgáló helyzet az ápolásra szoruló apa időközben bekövetkezett halála miatt főszabály szerint a családi hospiceszabadság címén járó ápolási díjra vonatkozó feltételeknek is megfelelne, ha más megállapodást kötöttek volna a munkáltatóval, és más kérelmet nyújtottak volna be a hatósághoz?

7. Ellentétes-e a 883/2004 rendelet 4. cikkével vagy az uniós jog valamely más rendelkezésével (például az Alapjogi Charta 7. cikkével) az olyan nemzeti szabályozás (a BPGG [az ápolási segélyről szóló szövetségi törvény] 21c. § -ának (1) bekezdése), amely attól teszi függővé az ápolási díj folyósítását, hogy az ápolásra szoruló személy legalább 3. szintű osztrák ápolási segélyben részesül, miközben egy másik nemzeti szabályozás (a BPGG 21c. § -ának (3) bekezdése) azonos helyzetre történő alkalmazása esetén nem köti hasonló feltételhez az ellátást?

99. A Cour de cassation (Franciaország) által 2023. március 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-174/23. sz. ügy, Twenty First Capital)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) a) Úgy kell-e értelmezni az alternatívbefektetésialap-kezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, továbbá az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról szóló, 2011. június 8-i 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (1) 13. cikkét és 61. cikkének (1) bekezdését, hogy a 2013. július 22. előtt ezen irányelv alapján tevékenykedő ABAK-ok az alábbi időponttól kötelesek eleget tenni a javadalmazási politikákra és gyakorlatokra vonatkozó kötelezettségeknek:
 - i) az említett irányelv átültetésére előírt határidő lejáratának napjától,
 - ii) az irányelvet a nemzeti jogba átültető rendelkezések hatálybalépésének időpontjától,
 - iii) a 61. cikk (1) bekezdésében előírt, 2014. július 21-én lejáró egyéves határidő lejáratának napjától, vagy
 - iv) az ABAK-ként való működésre vonatkozó, ezen irányelven alapuló engedély megszerzésének időpontjától?
- b) az e kérdésre adandó válasz függ-e attól, hogy az alternatívbefektetésialap-kezelő által a munkavállaló vagy a vezető tisztségviselő részére fizetett javadalmazásról az alábbi időpont előtt vagy után állapodtak meg:
 - i) az irányelv átültetésére előírt határidő lejáratának napja;
 - ii) az irányelvet a nemzeti jogba átültető rendelkezések hatálybalépésének időpontja;
 - iii) a 61. cikk (1) bekezdésében előírt, 2014. július 21-én lejáró egyéves határidő lejáratának napja;
 - iv) az engedély alternatívbefektetésialap-kezelő általi megszerzésének időpontja?
- 2) Feltételezve, hogy az 1) kérdésre adott válaszból az következik, hogy az irányelv nemzeti jogba való átültetését követően az alternatívbefektetésialap-kezelő csak meghatározott ideig köteles minden tőle telhetőt megtenni annak érdekében, hogy megfeleljen az ezen irányelvből eredő nemzeti jogszabálynak, eleget tesz-e ennek a kötelezettségnek, ha e határidőn belül olyan javadalmazási feltételek mellett vesz fel alkalmazottat vagy vezető tisztségviselőt, amelyek nem felelnek meg az irányelv 13. cikkét átültető nemzeti rendelkezés követelményeinek?

100. Az Administrativen sad Veliko Tarnovo (Bulgária) által 2023. március 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-175/23. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikke 36. pontjának és 143. cikke (2) bekezdésének logikai és teleológiai értelmezésére tekintettel összeegyeztethető-e [az uniós joggal] az olyan nemzeti szabályozás, mint a Naredba za posochvane na nerednosti, predstavlyavashti osnovania za izvarshvane na finansovi korektsii, i protsentnite pokazateli za opredelyane razmera na finansovite korektsii po reda na Zakona za upravlenie na sredstvata ot Evropeyskite strukturni i investitsionni fondove (a pénzügyi korrekciót megalapozó szabálytalanságok megállapításáról, valamint a pénzügyi korrekció mértékének az európai strukturális és beruházási alapokból származó pénzeszközök kezeléséről szóló törvény szerinti

eljárásban történő meghatározására szolgáló százalékos mutatókról szóló rendelet) 2. cikke (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett ZUSEFSU 70. cikkének (2) bekezdése, amely mindig szabálytalanságot feltételez a közbeszerzések odaítélésére vonatkozó, normatív jegyzékbe sorolt szabályok megsértése esetén?

2) Megfelel-e a pénzügyi korrekciót megalapozó szabálytalanságok megállapításáról, valamint a pénzügyi korrekció mértékének az európai strukturális és beruházási alapokból származó pénzeszközök kezeléséről szóló törvény szerinti eljárásban történő meghatározására szolgáló százalékos mutatókról szóló rendelet 2. cikke (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett ZUSEFSU 70. cikkének (2) bekezdésében foglalt nemzeti szabályozás az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 143. cikke (2) bekezdése [harmadik] mondatában foglalt arányosság elvének?

101. Az Oberlandesgericht München (Németország) által 2023. március 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-188/23. sz. ügy, Conti 11. Container Schiffahrt)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Érvénytelen-e a bejelentési kötelezettségnek a hulladékszállításról szóló, 2006. június 14-i 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikke (3) bekezdésének b) pontjában szereplő kizárása a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, 1989. március 22-i bázeli egyezmény rendelkezéseinek megsértése miatt annyiban, amennyiben a kizárás olyan veszélyes hulladékok esetében is kizárja a bejelentési kötelezettséget, amelyek egy hajó fedélzetén baleset következtében keletkeztek, és amelyeket a Bíróság C-689/17. sz. ügyben hozott 2019. május 16-i ítélete szerint az említett, eltérést biztosító rendelkezés értelmében vett hulladéknak kell tekinteni?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, 1989. március 22-i bázeli egyezményre tekintettel megszorítóan úgy kell-e értelmezni az 1013/2006/EK rendelet 1. cikke (3) bekezdésének b) pontjában szereplő kizárást, hogy a hajók fedélzetén baleset következtében, fémhulladék, valamint iszappal és rakománymaradványokkal kevert oltóvíz formájában keletkezett maradványok, mint amelyek az alapeljárásban is szerepelnek, nem minősülnek az e rendelkezés értelmében vett, a hajók fedélzetén keletkező hulladéknak?

102. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2023. március 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-189/23. sz. ügy, Consorzio Nazionale Servizi)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16., 49., 50. és 52. cikkével, az emberi jogok európai egyezménye (EJEE) 7. kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikkével, az EUSZ 6. cikkel, az arányosságnak, a versenynek, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 49., EUMSZ 50., EUMSZ 54. és EUMSZ 56. cikkben foglalt elvével az a nemzeti szabályozás (a 2006. évi decreto legislativo n. 163 [163. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet] 38. cikke (1) bekezdésének f) pontja, 48. és 75. cikke), amely az ideiglenes biztosíték elvesztésének szankcióját írja elő valamely gazdasági szereplőnek a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés odaítélésére vonatkozó eljárásból való kizárásának automatikus következményeként, még akkor is, ha ugyanezen gazdasági szereplővel szemben az ugyanazon tagállam egy másik illetékes hatósága által indított eljárást követően ugyanazon és egységes magatartás tekintetében már kiszabtak egy másik szankciót?

103. A Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgium) által 2023. március 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-195/23. sz. ügy, Partena)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló (7.) jegyzőkönyvével, különösen annak 14. cikkével, az egy szociális biztonsági rendszernek az aktív vagy nyugdíjas munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra való alkalmazására vonatkozó elvvel, valamint az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvével ellentétes-e az, hogy valamely tagállam előírja, hogy az a tisztviselő, aki valamely európai intézmény szolgálatában végzett tevékenysége mellett, ezen intézmény engedélyével kiegészítő oktatói tevékenységet is folytat, a nemzeti szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozzon és szociális biztonsági járulékot fizessen, holott e tisztviselő a tisztviselők személyzeti szabályzata alapján már az Európai Unió intézményei közös szociális biztonsági rendszerének hatálya alá tartozik?

104. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2023. április 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-226/23. sz. ügy, Consorzio Leonardo Servizi e Lavori)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16., 49., 50. és 52. cikkével, az emberi jogok európai egyezménye – EJEE 7. kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikkével, az EUSZ 6. cikkel, az arányosságnak, a versenynek, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 49., 50., 54., illetve 56. cikkben foglalt elvével egy olyan nemzeti szabályozás (a 2006. évi 163. sz. decreto legislativo [felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet] 38. cikke 1. bekezdésének f) pontja, 48. és 75. cikke), amely egy gazdasági szereplőnek a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés odaítélésére vonatkozó eljárásból való kizárása automatikus következményeként az ideiglenes biztosíték [ajánlatkérő hatóság általi] beszedésének szankcióját írja elő, függetlenül attól a körülménytől, hogy e gazdasági szereplőnek ítélték-e oda a szerződést vagy sem?

105. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2023. április 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-233/23. sz. ügy, Alphabet és társai)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az EUMSZ 102. cikk alapján úgy kell-e értelmezni a hozzáférhetővé tétel megtagadásának tárgyát képező termék nélkülözhetetlenségének követelményét, hogy a hozzáférésnek nélkülözhetetlennek kell lennie egy adott tevékenység szomszédos piacon történő gyakorlásához, vagy elegendő, ha a hozzáférés az azt kérő vállalkozás által kínált termékek vagy szolgáltatások kényelmesebb igénybeviteléhez nélkülözhetetlen, különösen akkor, ha a megtagadás tárgyát képező termék lényegi funkciója az, hogy már létező termékek vagy szolgáltatások igénybevitelét könnyítse meg vagy tegye kényelmesebbé?

2) A hozzáférhetővé tétel megtagadásának minősített magatartás körében az EUMSZ 102. cikk értelmében visszaélészerűnek minősíthető-e valamely magatartás olyan körülmények között, amelyekben az igényelt termékhez való hozzáférés hiánya ellenére i. a hozzáférést kérő vállalkozás már aktív a piacon, és a feltételezett visszaélés teljes időszaka alatt tovább növekedett a piacon, valamint ii. a termékhez való hozzáférést kérő vállalkozással versengő más szereplők továbbra is a piacon működtek?

3) Az állítólagosan nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosításának megtagadásában megvalósuló visszaélés körében úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy azt, hogy a termék vagy a szolgáltatás a hozzáférhetővé tétel iránti kérelem megtételének időpontjában

nem létezik, a megtagadás objektív indokolásaként kell figyelembe venni, vagy valamely versenyhatóság legalábbis köteles objektív tényezők alapján megvizsgálni, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozásnak mennyi időre van szüksége a hozzáférés iránti kérelemmel érintett termék vagy szolgáltatás kifejlesztéséhez, vagy inkább az követelhető meg, hogy a piacon fennálló felelőssége miatt az erőfölényben lévő vállalkozás köteles legyen a kérelmezővel közölni, hogy mennyi idő szükséges a termék kifejlesztéséhez?

4) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy valamely digitális platform felett ellenőrzést gyakorló, erőfölényben lévő vállalkozás köteles lehet módosítani a saját termékeit vagy újakat kifejleszteni abból a célból, hogy az azt kérő személyek hozzáférhessenek a szóban forgó termékekhez? Ilyen esetben köteles-e az erőfölényben lévő vállalkozás figyelembe venni a piac általános igényeit vagy az állítólagosan nélkülözhetetlen inputhoz való hozzáférést kérő egyetlen vállalkozás igényeit, vagy legalábbis a piacon vele szemben fennálló különös felelősségre tekintettel a hozzá intézett kérelmek vizsgálata és elsőbbségi sorrendjük meghatározása céljából objektív kritériumokat kell előre meghatároznia?

5) Az állítólagosan nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosításának megtagadásában álló visszaélés körében úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy a versenyhatóságnak előzetesen meg kell határoznia és azonosítania kell a visszaéléssel érintett releváns downstream piacot, a visszaélés pedig lehet-e pusztán potenciális is?

106. A Bundesverwaltungsgerichts (Németország) által 2023. április 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-240/23. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2018/848 rendelet 33. cikkének (1) bekezdését, hogy az Európai Unió ökológiai termelés jelölésére szolgáló logója használható olyan feldolgozott élelmiszerre, amelyet az (EU) 2018/848 rendelet 45. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek mellett, forgalomba hozatal céljából ökológiai termékként importálnak az Unióba, amely azonban – mivel a növényi termékek mellett nem növényi eredetű ásványi anyagokat és vitaminokat is tartalmaz – nem felel meg az (EU) 2018/848 rendelet II. melléklete IV. része 2.2.2. pontjának f) alpontjával összefüggésben értelmezett 16. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményeknek?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: következik-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikkéből, hogy az Európai Unió ökológiai termelés jelölésére szolgáló logója használható valamely feldolgozott élelmiszerre, ha az az Európai Unióból származik, és megfelel az (EU) 2018/848 rendelet 48. cikkének (1) bekezdése szerint elismert harmadik ország uniós szabályokkal egyenértékű termelési és ellenőrzési szabályainak, de nem felel meg az (EU) 2018/848 rendelet II. melléklete IV. része 2.2.2. pontjának f) alpontjával összefüggésben értelmezett 16. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményeknek?

3) Következik-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikkéből, hogy az ilyen, Európai Unióból származó feldolgozott élelmiszer az (EU) 2018/848 rendelet 30. cikkének (1) bekezdése alapján megjelölhető az ökológiai termelésre utalással anélkül, hogy használnák az Európai Unió ökológiai termelés jelölésére szolgáló logóját?

Pénzügyi jogterület

33. A Curtea de Apel București (Románia) által 2023. február 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-69/23. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az [uniós] jog egységes értelmezése és alkalmazása szempontjából a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (héta-irányelv) 44. cikkében

megállapított általános szabályok hatálya alá tartozó, Közösségen belüli szolgáltatásnyújtásnak vagy a héa-irányelv 53. cikke értelmében vett, szórakoztató eseményre történő belépésnek minősül-e az alapeljárásban leírtakhoz hasonló, elektronikus eszközökkel/interneten keresztül élőben filmezett és közvetített, erotikus jellegű interaktív előadásokból álló digitális tartalmaknak az egyik uniós tagállamban lévő adóalany (P1, videochat stúdió) által egy másik uniós tagállamban lévő adóalany (P2, online élő közvetítési platform) részére történő nyújtása?

2) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (héa-irányelv) 53. cikkének és a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv végrehajtási intézkedéseinek megállapításáról szóló, 2011. március 15-i 282/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelet 32. cikke (1) bekezdésének értelmezése során mely helyet kell az említett események tényleges megvalósulása helyének tekinteni az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló, (a videochat tevékenységre jellemző) elektronikus eszközökkel/interneten keresztül valós időben filmezett és közvetített, erotikus jellegű interaktív előadásokból álló tevékenység esetében, amennyiben

- a) a természetes személy (modell) és a videochat stúdió,
- b) az élő közvetítési platform és
- c) az ezen élő közvetítési szolgáltatásokhoz való hozzáférés céljából ellenértéket befizető természetes személy (végső ügyfél)

különböző tagállamokban/harmadik országokban található?

3) Az első két kérdésre adott válasz alapján: az Unió három tagállama közül melyikben kell bevallani és megfizetni a szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódó hozzáadottérték-adót?

4) Ellentétes-e a héa-irányelvvel és a kettős adóztatás elkerülésének elvével a legea nr. 227/2015 (227/2015. sz. törvény) törvény 37. cikkéhez hasonló olyan nemzeti adójogi szabályozás, amelynek értelmében:

A) a szolgáltatást nyújtó államának nemzeti adóhatóságai az egyik uniós tagállamban lévő adóalany (P1 -videochat stúdió) által egy másik tagállamban lévő adóalany (P2) részére egy másik államban (P3) található online élő közvetítési platformon keresztül nyújtott, az alapeljárás tárgyát képező tartalmakkal egyező típusú digitális tartalmak szolgáltatásában (értékesítésében) megvalósuló, határokon átnyúló szolgáltatásokat a héa-irányelv 53. cikke értelmében vett, szórakoztató eseményre történő belépést biztosító szolgáltatásoknak minősíthetik, következésképpen az e szolgáltatásokhoz kapcsolódó héát a szolgáltató székhelye szerinti államban kell beszédni és annak költségvetésébe kell befizetni, amennyiben a szolgáltatások igénybe vevőjének letelepedési helye szerinti állam (P2) adóhatóságai e szolgáltatásokat korábban, bírósági eljárásban történő megtámadás hiányában jogerőre emelkedett közigazgatási határozattal a héa-irányelv 44. cikkében előírt általános szabály hatálya alá tartozó, Közösségen belüli szolgáltatásnyújtásoknak minősítették? Az egyik állam később megkeresett vagy később hivatalból eljárást indító adóhatóságai minősíthetik-e az ezen államban ellenőrzés tárgyát képező, határokon átnyúló szolgáltatásokat – az adott szolgáltatásokra vonatkozóan egy másik állam eredetileg megkeresett vagy hivatalból eljáró adóhatóságai által bírósági eljárásban történő megtámadás hiányában jogerőre emelkedett közigazgatási határozattal már elvégzett – jogi minősítéstől eltérően, ebből következően kivethetik-e kétszeresen a héát, vagy a később megkeresett, illetve hivatalból eljáró adóhatóságokat köti a szóban forgó határokon átnyúló szolgáltatásoknak a kérdésben eredetileg eljáró adóhatóságok által végzett, megtámadás hiányában jogerőssé vált, [ezért] nem módosítható jogi minősítése?

B) Az előző kérdésekre adott válasz alapján: a héa-irányelvnek és a kettős adóztatás elkerülésének elve értelmében mely helyet kell a szolgáltatásnyújtás teljesítési helyének tekinteni az alapeljárásban fennállóhoz hasonló helyzetben?

34. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2023. február 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-83/23. sz. ügy, H GmbH)

Az eljárás nyelve: német

A 2006/112/EK irányelv értelmezésére vonatkozó kérdések:

1) Megilleti-e a belföldön letelepedett vevőt vagy a szolgáltatás igénybe vevőjét úgynevezett közvetlen igény a belföldi adóhatósággal szemben az Európai Unió Bírósága 2007. március 15-i Reemtsma Cigarettenfabriken ítéletének (C-35/05, EU:C:2007:167) megfelelően, ha

- a) a szintén belföldön letelepedett eladó vagy a szolgáltatás nyújtója a belföldi adót feltüntető számlát állít ki a vevő vagy a szolgáltatás igénybe vevője részére, amelyet a vevő vagy a szolgáltatás igénybe vevője kifizet, az eladó vagy a szolgáltatás nyújtója pedig szabályszerűen megfizeti a számlán feltüntetett adót,
- b) a kiszámlázott termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás azonban egy másik tagállamban teljesített termékértékesítésnek vagy szolgáltatásnyújtásnak minősül,
- c) a vevőtől vagy a szolgáltatás igénybe vevőjétől ezért a törvény alapján belföldön fizetendő adó hiányában megtagadják a belföldi adólevonást,
- d) az eladó vagy a szolgáltatás nyújtója erre tekintettel úgy helyesbíti a számlát, hogy abból kikerül a belföldi adó feltüntetése, és a számla összege ezért csökken a feltüntetett adó összegével,
- e) az eladó vagy a szolgáltatás nyújtójával szembeni fizetéseképtelenségi eljárás megindítása miatt a vevő vagy a szolgáltatás igénybe vevője nem tud vagyoni jogi igényeket érvényesíteni az eladóval vagy a szolgáltatás nyújtójával szemben, és
- f) a másik tagállamban eddig nyilvántartásba nem vett eladónak vagy a szolgáltatás nyújtójának lehetősége van arra, hogy e tagállamban hea-nyilvántartásba vetesse magát, hogy ezt követően e tagállam adószámát feltüntetve az e tagállamban fizetendő adót feltüntető számlát állíthasson ki a vevő vagy a szolgáltatás igénybe vevője részére, amely a 2008. február 12-i 2008/9/EK irányelv szerinti különleges eljárásban történő adólevonásra jogosítja a vevőt vagy a szolgáltatás igénybe vevőjét ebben a tagállamban?

2) Jelentősséggel bír-e az e kérdésre adandó válasz szempontjából, hogy a belföldi adóhatóság önmagában a számla helyesbítése alapján visszatérítette az eladó vagy a szolgáltatás nyújtója részére a megfizetett adót, jöllehet az eladó vagy a szolgáltatás nyújtója a vele szemben indított fizetéseképtelenségi eljárás miatt semmit nem fizetett vissza a vevőnek vagy a szolgáltatás igénybe vevőjének?

35. A Nejvyšší správní soud (Cseh Köztársaság) által 2023. március 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-129/23. sz. ügy, BG Technik)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A Kombinált Nomenklátúra 2011. május 6-i magyarázó megjegyzéseinek és 2015. március 4-i magyarázó megjegyzéseinek tartalmával ellentétben a Kombinált Nomenklátúra 8713 vámtarifaszáma alá sorolható-e be a 10 km/h-t meghaladó maximális sebességű, külön, állítható kormányoszloppal rendelkező elektromobil?

2) Alkalmazható-e a 718/2009/EK bizottsági rendelet – az abban kifejezetten leírt járműveken kívül – az alábbi jellemzőkkel rendelkező elektromobilokra is:

- négy kerékkel (hátsó kerékpár bukásgátló),
- karfával ellátott, állítható és forgó üléssel,
- a jármű elülső és hátsó része közötti vízszintes alappal,
- 800 wattos teljesítményű villanymotorral, amely lehetővé teszi, hogy a jármű akár a 16 km/h

- sebességet is elérje, és akár 45 km-es távot is meg tudjon tenni,
- a hátsó kerekekre ható elektromágneses fékkel,
 - külön, lehajtható kormányoszlopra szerelt, a sebesség beállítását lehetővé tevő karokkal ellátott kormányzarvakkal?

36. A Nejvyšší správní soud (Cseh Köztársaság) által 2023. március 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-133/23. sz. ügy, Omya CZ)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2003/96 tanácsi irányelv 2. cikke (4) bekezdésének ötödik francia bekezdését, hogy ásványtani folyamatokhoz használt villamos energiának minősül a kitermelt mészkő olyan feldolgozására szolgáló gépek működtetésére használt villamos energia, amely a kitermelés helye szerinti kőbányában és a közeli feldolgozóüzemekben a több lépcsőben történő, meghatározott méretű szemcsékre történő őrlésből és zúzásból áll?

Munkaügyi ügyszak

14. A Sąd Rejonowy w Białymstoku (Lengyelország) által 2023. március 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-146/23. sz. ügy, Sąd Rejonowy w Białymstoku)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkét, amely a jogállamiság tiszteletben tartása tekintetében meghatározza az Európai Unió alapját képező értékeket, valamint az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdését, amely a független és pártatlan bírósághoz való fordulás jogán alapuló hatékony jogvédelem tagállamok általi biztosítására vonatkozik, hogy a bírák függetlenségének elvével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a költségvetési megszorítások érdekében eltér a bírák illetményének a végrehajtó és a jogalkotói hatalom önkényes beavatkozásától független objektív kritériumok alapján történő meghatározására szolgáló mechanizmustól, amely megszorítások a bírák illetményének tartós csökkentését eredményezik, és sértik azokat az alkotmányos garanciákat, amelyek biztosítják, hogy a bírák illetménye a hivatal méltóságának és a feladatainak megfelelő legyen, és hogy az igazságszolgáltatás feladatát független bíróságok és független bírák végezzék?

Polgári ügyszak

30. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2023. március 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-159/23. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Sérül-e a számítógépi programnak a 2009/24/EK irányelv 1. cikkének (1)–(3) bekezdése szerinti védelme, ha nem a számítógépi program tárgy- vagy forráskódját vagy annak többszörözését módosítják, hanem a védett számítógépi programmal egyidejűleg futtatott másik program módosítja a védett számítógépi program által az operatív memóriában tárolt és a program futtatása során használt változók tartalmát?

2. A 2009/24/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti módosításnak minősül-e, ha nem a számítógépi program tárgy- vagy forráskódját vagy annak többszörözését módosítják, hanem a védett számítógépi programmal egyidejűleg futtatott másik program módosítja a védett számítógépi program által az operatív memóriában tárolt és a program futtatása során használt változók tartalmát?

31. A Kúria (Magyarország) által 2023. március 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-169/23. sz. ügy, Másdi)²

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46 EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i 2016/679 rendelet (továbbiakban: GDPR) 14. cikk (5) bekezdés c.) pontját – a GDPR 14. cikk (1) bekezdésére és a 62. preambulum bekezdésére figyelemmel –, hogy a 14. cikk (5) bekezdés c.) pont szerinti kivétel nem vonatkozik az adatkezelő saját eljárásban létrehozott adatra, csak az olyan adatra, melyet az adatkezelő kifejezetten mástól szerzett be?

2) Amennyiben a GDPR 14. cikk (5) bekezdés c) pontja az adatkezelő saját eljárásában létrehozott adatra is alkalmazandó, akkor úgy kell-e értelmezni a felügyeleti hatóságnál történő panasztételi jogot szabályozó GDPR 77. cikk (1) bekezdését, hogy a tájékoztatási kötelezettség megsértését állító természetes személy a panasztételi joga gyakorlása során annak vizsgálatát is kezdeményezheti, hogy a GDPR 14. cikk (5) bekezdés c.) pontjában említett tagállami jog az érintett jogos érdekeinek védelmét szolgáló megfelelő intézkedésekről rendelkezik-e?

3) Amennyiben a 2. kérdésre adott válasz igenlő, akkor a GDPR 14. cikk (5) bekezdés c.) pontja értelmezhető-e úgy, hogy az abban szereplő „megfelelő intézkedés” a GDPR 32. cikk szerinti adatbiztonsági intézkedések leírását (a jogszabályban) várja el a tagállami jogalkotótól?

32. A Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Lengyelország) által 2023. március 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-183/23. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (átdolgozás) 6. cikkének (1) bekezdését, hogy az említett rendelet rendelkezései alkalmazandók a joghatóság meghatározására a tagállamok egyikének állampolgárságával sem rendelkező olyan távollevő fogyasztóval szembeni eljárásban, akiről egyrészt tudott, hogy utolsó ismert tartózkodási helye valamely tagállamban volt, másrészt pedig olyan megbízható adatok állnak rendelkezésre, amelyek alapján megállapítható, hogy már nem e tagállamban lakik, azonban nem állnak rendelkezésre olyan megbízható adatok, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy elhagyta az Unió területét, és visszatért az állampolgársága szerinti országba?

2) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 26. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy a tagállam nemzeti joga alapján ezen távollevő fogyasztó képviselőre kirendelt ügygondnok perbe bocsátkozása e fogyasztó perbe bocsátkozásának felel meg, és annak ellenére lehetővé teszi a tagállami bíróság joghatósága fennállásának megállapítását, hogy megbízható adatok állnak rendelkezésre annak megállapításához, hogy a fogyasztó már nem lakik e tagállamban?

² A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

33. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2023. április 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-222/23. sz. ügy, Toplofikatsia Sofia)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1215/2012/EU rendelet 62. cikkének az EUMSZ 18. cikk első bekezdésével és az EUMSZ 21. cikkel összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes, hogy a természetes személy „lakóhelyének” fogalmát olyan nemzeti jogszabályi rendelkezésekből vezetik le, amelyek szerint a felhívott bíróság állama állampolgárainak állandó lakcíme mindig ebben az államban van, és nem helyezhető át az Európai Unión belül másik helyre?

2) Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012/EU rendelet 5. cikkének az EUMSZ 18. cikk első bekezdésével és az EUMSZ 21. cikkel összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, hogy az lehetővé teszi az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezéseket és nemzeti ítélkezési gyakorlatot, amelyek szerint valamely állam bírósága nem tagadhatja meg fizetési meghagyás olyan adóssal szembeni kibocsátását, aki ezen állam állampolgára, és akinek esetében megalapozottan vélelmezhető, hogy a bíróság nem rendelkezik joghatósággal, mert az adós valószínűleg másik uniós államban rendelkezik lakóhellyel, ami abból az adós által a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz intézett nyilatkozatból tűnik ki, amely szerint az említett másik uniós államban bejelentett lakcímmel rendelkezik? Jelentőséggel bír-e ilyen esetben, hogy mikor tették meg ezt a nyilatkozatot?

3) Amennyiben a felhívott bíróság joghatósága az 1215/2012/EU rendelet 5. cikkének (1) bekezdésétől eltérő rendelkezésből ered, úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 18. cikknek az Alapjogi Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett első bekezdését, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezések és nemzeti ítélkezési gyakorlat, amelyek szerint bár fizetési meghagyás csak a felhívott bíróság államában szokásos tartózkodási hellyel rendelkező természetes személlyel szemben bocsátható ki, annak megállapítására, hogy az adós, ha ezen állam állampolgára, másik államban létesített tartózkodási helyet, nem kerülhet sor kizárólag az alapján, hogy az adós az Európai Unió valamely másik államában lévő bejelentett lakcímet („aktuális” lakcímet) jelentett be az előbbi államnak, ha az adós nem tudja bizonyítani, hogy teljes mértékben az utóbbi államban költözött, és nem rendelkezik lakcímmel a felhívott bíróság államának területén? Jelentőséggel bír-e ebben az esetben, hogy mikor tették meg az aktuális lakcímre vonatkozó nyilatkozatot?

4) Ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés első alkérdésére azt a választ kell adni, hogy kibocsátható fizetési meghagyás, akkor az 1215/2012/EU rendelet 4. cikkének a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1784 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikke (1) és (2) bekezdésének az Alder ítéletben (C-325/11) elvégzett értelmezésével és az uniós jognak a nemzeti eljárási autonómia gyakorlása során történő tényleges alkalmazásának elvével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése alapján lehetőség van-e arra, hogy egy olyan állam nemzeti bírósága, amelyben az állampolgárok nem szüntethetik meg az ezen állam területén lévő bejelentett lakcímüket, és nem helyezhetik át azt valamely másik államban, abban az esetben, ha az említett bíróság az adós részvétele nélkül folyamatban lévő eljárásban foglalkozik egy fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel, az adós tényleges szokásos tartózkodási helyének a végleges határozat adott ügyben történő meghozatalát megelőző megállapítása érdekében az (EU) 2020/1784 rendelet 7. cikke alapján tájékoztatást kérjen az adós bejelentett lakcíme szerinti állam hatóságaitól az adós ezen állambeli lakcíméről és az ezen állambeli nyilvántartásba vétel időpontjáról?

21. A Juzgado de lo Mercantil no 1 de Palma de Mallorca (Spanyolország) által 2023. március 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-173/23. sz. ügy, Eventmedia Soluciones)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy a poggyászok szállításában bekövetkezett késedelemből eredő károk Montreali Egyezmény 19. cikkében előírt megtérítése iránti igényt elbíráló nemzeti bíróságnak hivatalból felül kell vizsgálnia a fuvarozási szerződésben foglalt olyan feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét, amely nem teszi lehetővé az utas jogainak engedményezését, ha a keresetet az – engedményezővel ellentétben fogyasztónak és felhasználónak nem minősülő – engedményes nyújtja be?

2) Ha indokolt a hivatalból történő bírósági felülvizsgálat, mellőzhető-e a fogyasztó kioktatására és annak megállapítására vonatkozó kötelezettség, hogy a fogyasztó hivatkozik-e a feltétel tisztességtelen jellegére vagy elfogadja a feltételt, tekintettel a ráutaló magatartásra, miszerint a követelését egy esetlegesen tisztességtelen, a követelés engedményezését tiltó feltétel megsértésével engedményezte?

22. A Varhoven administrativen sad (Bulgária) által 2023. március 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-200/23. sz. ügy, Agentsia po vprisvaniyata)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Értelmezhető-e úgy a 2009/101/EK irányelv. cikkének (2) bekezdése, hogy az arra kötelezi a tagállamot, hogy engedélyezze a Targovski zakon (a kereskedelemről szóló törvény) 119. cikke alapján bejegyzett társasági szerződés közzétételét, ha a társasági szerződés a Zakon za targovskia registar i registara na yuriditcheskite litsa s nestopanska tsel (a cégnyilvántartásról és a nonprofit jogi személyek nyilvántartásáról szóló törvény) 2. cikkének (2) bekezdése alapján a kötelezően közzéteendő társasági tagok neve mellett egyéb személyes adatokat is tartalmaz? E kérdés megválaszolásakor figyelembe kell venni, hogy a nyilvántartó hivatal olyan közigazgatási intézmény, amellyel szemben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az irányelv közvetlen hatályú rendelkezései alkalmazhatók (2006. szeptember 7-i Vassallo ítélet, C-180/04, EU:C:2006:518, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén feltételezhető-e, hogy az alapeljárásban felmerülő jogvita alapjául szolgáló körülmények között a személyes adatoknak a nyilvántartó hatóság általi kezelése a 2016/679 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében vett közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges?

3. Ha az első két kérdésre igenlő válasz adandó, akkor elfogadhatónak tekinthető-e egy olyan nemzeti szabályozás, mint a cégnyilvántartásról és a nonprofit jogi személyek nyilvántartásáról szóló törvény 13. cikkének (9) bekezdése, amely szerint abban az esetben, ha egy kérelemben vagy a kérelemhez kapcsolódó dokumentumokban jogszabály által nem megkövetelt személyes adatokat adnak meg, azt kell vélelmezni, hogy az adatokat közlő személy hozzájárult ezen adatoknak a hatóság általi kezeléséhez és az azokhoz való nyilvános hozzáférés biztosításához, a 2016/679 rendelet (32), (40), (42), (43) és (50) preambulumbekzdése ellenére a 2009/101/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „önkéntes adatközlés” lehetőségével kapcsolatos pontosításként akár a személyes adatokra vonatkozóan is?

4. Elfogadhatók-e a 2009/101/EK irányelv 3. cikkének (7) bekezdéséből eredő kötelezettségek – miszerint a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket az (5) bekezdéssel összhangban közölt,

illetve a nyilvántartásban vagy aktában megjelenő adatok közötti eltérések elkerülésére és harmadik személyek azon érdekeinek figyelembevételére, hogy a társaság lényeges okiratairól, valamint az ezen irányelv (3) preambulumbekzdésében említett, őket érintő adatokról tájékozódjanak – átültetésére olyan nemzeti jogszabályok, amelyek a természetes személyeknek a 2016/679 rendelet 17. cikke szerinti jogainak gyakorlása érdekében olyan eljárási szabályt (formanyomtatványok a kérelmekhez, dokumentumok másolatainak oly módon történő benyújtása, hogy azokban kitakarták a személyes adatokat) írnak elő, amelyek megkövetelik az adatkezelőtől, hogy haladéktalanul törölje a vonatkozó személyes adatokat, amelyek törlését kérték és amelyek a nyilvánosan közzétett (nyilvánosságra hozott) dokumentumok részét képezik, amelyeket egy hasonló eljárási szabály alapján egy másik személy bocsájtott az adatkezelő rendelkezésére, aki ezzel a cselekménnyel az általa végzett adatkezelés célját is meghatározta?

5. Az alapeljárás alapjául szolgáló helyzetben a nyilvántartó hatóság csak adatkezelőként jár-e el a személyes adatok tekintetében, vagy címzettként is, ha az adatkezelés céljait egy másik adatkezelő határozta meg a nyilvánosságra hozatalra benyújtott dokumentumok részeként?

6. Azonosított természetes személyre vonatkozó információnak minősül-e, illetve a 2016/679 rendelet 4. cikkének 1. pontja szerinti „személyes adat” fogalma alá tartozik-e valamely természetes személy kézzel írt aláírása?

7. Úgy kell-e értelmezni a 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdésében foglalt „nem vagyoni kár” fogalmát, hogy a nem vagyoni kár megállapításához érzékelhető hátrány és a személyes érdekek objektív módon érzékelhető megsértése szükséges, vagy elegendő e tekintetben, hogy az érintett a személyes adatoknak a cégjegyzékben történő – az érintettre nézve érzékelhető, illetve hátrányos következményekkel nem járó – közzététele miatt az adatai feletti rendelkezést csak rövid ideig veszíti el?

8. Minősülhet-e a nemzeti felügyeleti hatóság, a Komisia za zashtita na lichnite danni (adatvédelmi bizottság, Bulgária) 01–116(20)/01.02.2021. számú, a 2016/679 rendelet 58. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján kiadott véleménye – miszerint a nyilvántartó hatóságnak nincs semmilyen jogi lehetősége vagy hatásköre a már közzétett adatok kezelését hivatalból vagy az érintett kérelmére korlátozni – a 2016/679 rendelet 82. cikkének (3) bekezdése szerinti bizonyítéknak arra vonatkozóan, hogy a nyilvántartó hatóság semmilyen tekintetben nem felelős a természetes személynek kárt okozó körülményért?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

22. A Bíróság (első tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Curtea de Apel Timișoara [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – T. A. C. kontra Agenția Națională de Integritate (ANI) (C-40/21. sz. ügy, Agenția Națională de Integritate)³

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az olyan intézkedést előíró nemzeti szabályozásra, amely alapján – egy közigazgatási eljárás végén – előre meghatározott hároméves időszakra el kell tiltani minden választással elnyerhető közhivatal betöltésétől azt a személyt, akinek a vonatkozásában ilyen közhivatal betöltése során összeférhetetlenséget állapítottak meg, amennyiben ez az intézkedés nem büntető jellegű.

2) Az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan intézkedést előíró nemzeti szabályozás, amely alapján előre meghatározott hároméves időszakra el kell tiltani minden választással elnyerhető közhivatal betöltésétől azt a személyt, akinek a vonatkozásában ilyen közhivatal betöltése során összeférhetetlenséget állapítottak meg, amennyiben e jogszabály alkalmazása – valamennyi releváns körülményre tekintettel – olyan szankció kiszabásához vezet, amely a szankcionált jogsértés súlyának megfelel, figyelembe véve a közhivatalok betöltése és közfeladatok ellátása során az integritás

³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 8. sz., Büntető ügyszak 18. sz. alatt.

és az átláthatóság biztosítására, valamint az intézményi korrupció megelőzésére irányuló célkitűzést. Ez nem áll fenn abban az esetben, ha – kivételesen – a megállapított jogellenes magatartás e célra tekintettel nem tekinthető súlyosnak, míg ezen intézkedésnek az érintett személy személyes, szakmai és gazdasági helyzetére gyakorolt hatása különösen súlyosnak bizonyul.

3) Az Alapjogi Charta 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a demokratikus választási eljárás eredményeként elnyert választott tisztség – mint például a polgármesteri tisztség – betöltésének joga nem tartozik e rendelkezés hatálya alá.

4) Az Alapjogi Charta 47. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan intézkedést előíró nemzeti szabályozás, amely alapján előre meghatározott hároméves időszakra el kell tiltani minden választással elnyerhető közhivatal betöltésétől azt a személyt, akinek a vonatkozásában ilyen közhivatal betöltése során összeférhetetlenséget állapítottak meg, amennyiben az érintett személynek ténylegesen lehetősége van arra, hogy vitassa az e megállapítást tartalmazó jelentés és az ez alapján kiszabott szankció jogszerűségét, ideértve a szankció arányosságát is.

23. A Bíróság (második tanács) 2023. május 11-i ítélete (a Landesverwaltungsgericht Niederösterreich [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – RE kontra Bezirkshauptmannschaft Lilienfeld (C-155/22. sz. ügy, Bezirkshauptmannschaft Lilienfeld)⁴

A 2013. május 13-i 517/2013/EU tanácsi rendelettel módosított, a közúti fuvarozói szakma gyakorlására vonatkozó feltételek közös szabályainak megállapításáról és a 96/26/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1071/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 22. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a közúti fuvarozási vállalkozáson belül elkövetett jogsértésekért büntetőjogi felelősséggel tartozó személy, akinek a magatartását figyelembe veszik e vállalkozás jóhírnevének értékelése során, kijelölhet egy személyt a járművezetők vezetési és pihenőidejére vonatkozó uniós jogi rendelkezések betartásáért felelős megbízottnak, és így módon ez utóbbi személyre ruházza át az uniós jog e rendelkezéseinek megsértése miatti büntetőjogi felelősséget, amennyiben a nemzeti jog nem teszi lehetővé az ilyen módon az említett megbízottnak betudott jogsértések figyelembevételét annak értékelése céljából, hogy az említett vállalkozás megfelel-e a jóhírnév követelményének.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

115. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2023. február 15-i végzése (a Bundesverwaltungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bundesrepublik Deutschland kontra GS, képviselik a szülei (C-484/22. sz. ügy, Bundesrepublik Deutschland [Kiskorú szülei nélkül történő kiutasítása])⁵

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének a) és b) pontját a következőképpen kell értelmezni:

az megköveteli, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke és családi élete védelemben részesüljön egy kiskorúval szemben hozott kiutasítási határozat elfogadásához vezető eljárás keretében, és nem elegendő, hogy e kiskorú hasznosan hivatkozasson e két védett érdekre egy későbbi, az említett kiutasítási határozat végrehajtásával kapcsolatos eljárás keretében annak érdekében, hogy adott esetben elérje e végrehajtás felfüggesztését.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 7. sz., Gazdasági ügyszak, 21. sz. alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 11. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 178. sz. alatt.

116. A Bíróság elnökének 2023. február 24-i végzése (a Sozialgericht Nürnberg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-284/22. sz. ügy, Familienkasse Bayern Nord)⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

117. A Bíróság elnökének 2023. február 27-i végzése (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-417/22. sz. ügy, Disziplinartrat der Österreichischen Apothekerkammer)⁷

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

118. A Bíróság (hetedik tanács) 2023. február 28-i végzése (a Verwaltungsgericht Minden [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Herr J. O. kontra Kreis Gütersloh (C-596/22. sz. ügy, Kreis Gütersloh)⁸

1) A 2014. április 16-i 2014/52/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (3) bekezdését a módosított 2011/92 irányelv III. melléklete 1. pontjának b) alpontjával és 3. pontjának g) alpontjával összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely szerint a projekt lehetséges hatásainak más projektekkel együtt történő vizsgálatára vonatkozó kötelezettség azokra a helyzetekre korlátozódik, amelyekben ez a projekt és az egyéb projektek közös létesítményekhez kapcsolódnak.

2) A 2014/52 irányelvvel módosított 2011/92 irányelvet a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely csak a módosított 2011/92 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett esetről esetre történő vizsgálatot írja elő egy olyan projekt tekintetében, amely egyénileg nem éri el a módosított 2011/92 irányelv I. melléklete 17. pontjának a) alpontjában előírt küszöbértéket, hanem eléri azt, ha más projektekkel együttesen vizsgáljuk. Ezen esetről esetre történő vizsgálat keretében az a körülmény, hogy egy ilyen projekt akkor éri el ezt a küszöbértéket, ha azt más projektekkel együtt veszik figyelembe, mégis arra utalhat, hogy e projekt a módosított 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében jelentős hatást gyakorolhat a környezetre.

119. A Bíróság (ötödik tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Fővárosi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – DIGI Communications NV kontra Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (C-329/21. sz. ügy, DIGI Communications)⁹

1) A 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

— a frekvenciahasználati jogok odaítélésére irányuló kiválasztási eljárás és az ezen eljárás eredményeként hozott odaítélő határozat a hatékony és torzításmentes verseny

⁶ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 8. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 121 sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 9. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 144. sz. alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél XIV. évf. 1. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 10. sz. alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 10. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 168/A. sz. alatt.

előmozdítására és fejlesztésére irányul, tiszteletben tartva az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét;

— az a körülmény, hogy az ilyen eljárás magában foglal egy olyan szakaszt, amely az esetleges pályázatoknak a kapcsolódó dokumentációval való összeegyeztethetőségének vizsgálatára irányul, nem ellentétes e célkitűzéssel, feltéve, hogy az említett eljárás egészében véve megfelel a fenti 7. cikkben előírt követelményeknek és feltételeknek.

2) A 2009/140 irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az jogorvoslati jogot biztosít azon vállalkozásnak

— amely pályázóként részt vett a vállalkozás székhelye és működési helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam nemzeti szabályozó hatósága által lefolytatott, az elektronikus hírközlési ágazatot érintő árverési eljárásban;

— amely maga nem nyújt elektronikus hírközlési szolgáltatást az ezen eljárással érintett tagállam piacán, de megfelel az e tagállamban a 2009/140 irányelvvel módosított 2002/20 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében említett általános felhatalmazásra vonatkozó objektív feltételeknek, függetlenül attól, hogy adott esetben a közvetlen irányítása alatt álló másik vállalkozás jelen van e piacon, és

— amellyel szemben a nemzeti szabályozó hatóság határozatot hozott, amelyben a pályázatának az említett eljárásban való nyilvántartásba vételét azzal az indokkal tagadta meg, hogy nem felel meg az előírt feltételeknek, és amely határozat az ellene benyújtott keresetet elutasító bírósági határozat meghozatalát követően jogerőssé vált,

azon későbbi határozat vitatása céljából, amellyel a szóban forgó nemzeti szabályozó hatóság az árverési eljárással érintett szerződést harmadik személyeknek ítélte oda, feltéve, hogy az e vállalkozás által benyújtott kereset nem sérti a fenti bírósági határozat jogerejét.

120. A Bíróság (ötödik tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – EEW Energy from Waste Großbräschchen GmbH kontra MNG Mitteldeutsche Netzgesellschaft Strom GmbH (C-580/21. sz. ügy)¹⁰

1) A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról [helyesen: a megújuló energiaforrásból előállított energia felhasználásának támogatásáról], valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját a következőképpen kell értelmezni:

a megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítményeket megillető, a villamosenergia-hálózathoz való elsőbbségi hozzáférést nemcsak a villamos energiát kizárólag megújuló energiaforrásokból termelő létesítményeknek kell biztosítani, hanem a villamos energiát megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termelő létesítményeknek is.

2) A 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját a következőképpen kell értelmezni:

az olyan létesítmény, amely változó mértékben megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termel villamos energiát, kizárólag a villamos energia megújuló energiaforrásokból termelt részét illetően élvez elsőbbséget a hálózathoz való hozzáférés tekintetében. A tagállamok feladata, hogy meghatározzák e hozzáférési elsőbbség alkalmazásának részletes szabályait, olyan átlátható és

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 1. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 4. sz. alatt.

hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok megállapításával, amelyek – figyelembe véve a hálózat megbízhatóságának és biztonságának fenntartására vonatkozó követelményeket – lehetővé teszik az egyes villamosenergia-termelő létesítmények által használt megújuló energiaforrások arányának jelentősége szerinti elsőbbségi sorrend felállítását.

121. A Bíróság (második tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – FW, CE (C-650/21. sz. ügy, Landespolizeidirektion Niederösterreich et Finanzamt Österreich)¹¹

1) A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2., és 6. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a köztisztviselő besorolását egy olyan korábbi illetményrendszer illetménytáblázata szerinti szolgálati idő alapján határozzák meg, amelyet hátrányosan megkülönböztetőnek minősítettek amiatt, hogy ez az illetményrendszer e szolgálati idő meghatározása szempontjából kizárólag a köztisztviselő felvételét megelőzően, a 18. életének betöltésétől kezdődően teljesített jogosultsági időszakok beszámítását engedi meg, az ezen életkor betöltését megelőzően teljesített időszakok beszámítását pedig kizárja, amennyiben ez a szabályozás azt írja elő, hogy a köztisztviselő felvételét megelőzően teljesített, korábban kiszámított jogosultsági időszakok korrekcióját egy olyan összehasonlítási referencia-időpont meghatározásával kell végrehajtani, amelynek alkalmazásában az említett szolgálati idő megállapításához ezentúl figyelembe veszik a köztisztviselő tizennyolcadik életének betöltése előtt teljesített jogosultsági időszakokat, ha egyrészt a tizennyolcadik életév betöltése után teljesített időszakok tekintetében csak a felerészben beszámítandó „egyéb időszakokat” veszik figyelembe, másrészt ezeket az „egyéb időszakokat” három évről hét évre növelik, de csak annyiban veszik figyelembe, amennyiben a négy évet meghaladják.

2) Az Alapjogi Charta 20. cikkében rögzített egyenlő bánásmód elvét, valamint a jogbiztonság elvét a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely azon köztisztviselők tekintetében, akiknek az illetménytáblázatbeli besorolásuk újbóli meghatározására irányuló eljárás volt folyamatban az illetménytáblázatot is tartalmazó illetményrendszerre vonatkozó törvénymódosítás kihirdetésének időpontjában, azt írja elő, hogy az illetményeket az összehasonlítási referencia-időpontra vonatkozó új, a jogosultsági időszakok felső határát illetően új korlátozásokat tartalmazó rendelkezéseknek megfelelően újból ki kell számítani, és így a 2000/78 irányelvnek az Alapjogi Charta 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2. és 6. cikkével ellentétes, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés nem szűnik meg, míg az illetményeket nem kell újra kiszámítani azon tisztviselők esetében, akiknél az azonos tárgyban korábban indított eljárást már lezárták egy olyan végleges határozattal, amely az azon korábbi illetményrendszer alapján kedvezőbben meghatározott referencia-időponton alapul, amelynek hátrányosan megkülönböztetőnek minősített rendelkezéseinek alkalmazásától a nemzeti bíróság az uniós jog által előírt egyenlő bánásmód elvét közvetlenül alkalmazva eltekintett.

3) A 2000/78 irányelvnek az Alapjogi Charta 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2. és 6. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az összehasonlítási referencia-időpont meghatározásánál a belföldi területi önkormányzatnál eltöltött gyakornoki időt csak abban az esetben kell teljes mértékben figyelembe venni, ha az állam az érintett köztisztviselőt egy bizonyos időpontot követően vette fel, míg a gyakornoki időt – átalányjellegű levonás mellett – felerészben kell beszámítani, amennyiben az állam az érintett köztisztviselőt ezen időpontot megelőzően vette fel.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 3. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 27. sz. alatt.

122. A Bíróság (ötödik tanács) 2023. április 20-i ítélete (Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Brink’s Lithuania” UAB kontra Lietuvos bankas (C-772/21. sz. ügy, Brink's Lithuania)¹²

1) A 2012. szeptember 7-i EKB/2012/19 európai központ banki határozattal módosított, az eurobankjegyek valódiság- és forgalomképesség szerinti vizsgálatáról, illetve visszaforgatásáról szóló, 2010. szeptember 16-i EKB/2010/14 európai központi banki határozat 6. cikkének (2) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

az e rendelkezésben hivatkozott minimum-előírások nem vonatkoznak a pénzforgalmazókra/pénzfeldolgozókra, amikor az euróbankjegyek automatikus forgalomképességi vizsgálatát végzik.

Ugyanakkor az EKB/2012/19 határozattal módosított EKB/2010/14 határozat 3. cikkének (1) bekezdését és 10. cikkének (1) bekezdését a 2008. december 18-i 44/2009/EK tanácsi rendelettel módosított, az euro pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló, 2001. június 28-i 1338/2001/EK tanácsi rendelet 6. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

az említett pénzforgalmazóknak/pénzfeldolgozóknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket az olyan tagállam, amelynek pénzneme az euró, nemzeti központi bankja által végzett ellenőrzés során feltárt azon helyzet orvosolására, hogy bankjegyzvizsgáló gépeik nem képesek az euróbankjegyek forgalomképtelen állapotának 5 %-os toleranciaszint alatti felismerésére.

2) Az EKB/2012/19 határozattal módosított EKB/2010/14 határozat 3. cikkének (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (2) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes, ha valamely tagállam az euróbankjegyek automatikus forgalomképességi vizsgálata során a pénzforgalmazókat/pénzfeldolgozókat az Európai Központi Bank ezen 6. cikk (2) bekezdésében említett minimum-előírásainak betartására kötelezi.

123. A Bíróság (hetedik tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BF kontra Vericherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB) (C-52/22. sz., BVAEB [Az öregségi nyugdíjak kiigazítása] ügy)¹³

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) és b) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a köztisztviselők nyugdíjrendszerének az általános nyugdíjrendszerhez való fokozatos hozzáigazítása érdekében a köztisztviselők valamely kategóriája öregségi nyugdíjának első kiigazítására a nyugdíjjogosultság megnyílását követő második naptári évtől kerül sor, míg a köztisztviselők másik kategóriája esetében az említett kiigazításra az említett jogosultság keletkezését követő első naptári évben kerül sor.

124. A Bíróság (harmadik tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Tribunale Amministrativo Regionale per la Puglia [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato kontra Comune di Ginosa (C-348/22. sz. ügy, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato [Ginosa település önkormányzata])¹⁴

1) A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (1) és (2) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

¹² A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 3. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 44. sz. alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 5. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 66. sz. alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 9. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 140. sz. alatt.

az nem kizárólag a köztulajdonban lévő tengerparti területek használatára vonatkozó olyan koncessziókra alkalmazandó, amelyek egyértelműen határokon átnyúló érdeket képviselnek.

2) A 2006/123 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétes, ha a rendelkezésre álló természeti erőforrások és koncessziók szűkösségét nemzeti szinten elvont és általános megközelítés, valamint az érintett település parti területének elemzésén alapuló eseti megközelítés ötvözésével értékeli.

3) Az első kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőt, amely a 2006/123 irányelv érvényességét az EK 94. cikkre tekintettel érintené.

4) A 2006/123 irányelv 12. cikkének (1) és (2) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

a tagállamok azon kötelezettsége, hogy a lehetséges kérelmezők között pártatlan és átlátható kiválasztási eljárást alkalmazzanak, valamint egy konkrét tevékenység tekintetében kiadott engedély automatikus meghosszabbításának tilalma feltétel nélkül és kellően pontosan van megfogalmazva ahhoz, hogy azokat közvetlen hatályúnak lehessen tekinteni.

5) Az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

a 2006/123 irányelv 12. cikkének (1) és (2) bekezdésében szereplő kötelezettséghez és tilalomhoz kapcsolódó közvetlen hatály értékelése, valamint az azzal ellentétes nemzeti rendelkezések alkalmazásának mellőzésére vonatkozó kötelezettség a nemzeti bíróságokra és a közigazgatási hatóságokra hárul, ideértve a települési önkormányzati hatóságokat is.

125. A Bíróság (negyedik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Fővárosi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – M.D. kontra Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága (C-528/21. sz. ügy, M.D. [A Magyarországra való beutazás tilalma])¹⁵

1) Az EUMSZ 20. cikket a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes, ha valamely tagállam egy olyan harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki az e tagállam állampolgárságával rendelkező, olyan uniós polgár családtagja, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, az Európai Unió területére való beutazás tilalmát elrendelő határozatot fogad el, anélkül hogy előzetesen megvizsgálta volna, hogy e személyek között fennáll-e olyan eltartotti viszony, amely ezen uniós polgárt de facto arra kényszerítené, hogy e családtagjának elkísérése érdekében az Unió területének egészét elhagyja, valamint annak előzetes vizsgálata nélkül, hogy ha fennáll ilyen eltartotti viszony, e határozat elfogadásának indokai lehetővé teszik-e az ezen harmadik országbeli állampolgár származékos tartózkodási jogától való eltérést.

2) A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes, ha valamely harmadik országbeli állampolgárral szemben, akinek kiutasítási határozat címzettjének kellett volna lennie, azon határozat közvetlen meghosszabbításaként, amely nemzetbiztonsági okokból visszavonta az érintett tagállam területére vonatkozó tartózkodási jogát, ugyanezen okokból az Európai Unió területére való beutazás tilalmát elrendelő határozatot hoznak, anélkül hogy előzetesen figyelembe vették volna az egészségi állapotát, valamint adott esetben a családi életét és a kiskorú gyermekének mindenek felett álló érdekét.

3) A 2008/115 irányelv 5. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben valamely nemzeti bírósághoz az ezen 5. cikkel összeegyeztethetetlen, és az uniós joggal összhangban nem értelmezhető nemzeti szabályozás alapján elfogadott, beutazási tilalmat elrendelő határozattal szembeni jogorvoslati kérelmet nyújtanak be, e bíróságnak e szabályozás alkalmazását az

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 11. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 195. sz. alatt.

említett cikket sértő részében mellőznie kell, és ha e cikk teljes érvényesülésének biztosítása érdekében szükségesnek bizonyul, az előtte folyamatban lévő jogvitára közvetlenül e cikket kell alkalmaznia.

4) A 2008/115 irányelv 13. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint valamely tagállam közigazgatási hatóságai megtagadják a beutazási tilalomra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését elrendelő végleges bírósági határozat végrehajtását amiatt, hogy az előbbi határozatra vonatkozóan már figyelmeztető jelzést adtak ki a Schengeni Információs Rendszerben.

126. A Bíróság (hetedik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB) kontra BB (C-681/21. sz. ügy, BVAEB [Az öregségi nyugdíj összege])¹⁶

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

azokkal – közérdekű követelmény hiányában – ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében visszamenőleges hatállyal az öregségi nyugdíjra vonatkozó nemzeti szabályozás által korábban előnyben részesített köztisztviselői kategória nyugdíjrendszerének az ugyanezen szabályozás által korábban hátrányosan kezelt köztisztviselői kategória nyugdíjrendszeréhez igazítását írja elő.

127. A Bíróság (hetedik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-70/22. sz. ügy, Viagogo)¹⁷

A Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) által 2022. január 27-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.

128. A Bíróság (hatodik tanács) 2023. április 27-i végzése (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – GO és társai kontra Regione Lazio (C-482/22. sz. ügy, Associazione Raggio Verde)

Az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, eltekinthet attól, hogy az uniós jog értelmezésére vonatkozó kérdést terjesszen a Bíróság elé, és e kérdésről a saját felelősségére határozhat, amennyiben az uniós jog helyes értelmezése olyan nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizár. Az ilyen helyzet fennállását az uniós jog sajátos jellemzőinek, az értelmezésével kapcsolatos különös nehézségeknek és az Európai Unión belüli eltérő ítélkezési gyakorlat veszélyének függvényében kell megítélni.

E nemzeti bíróságnak nem kell részletesen bizonyítania, hogy a tagállamok végső fokon eljáró többi bírósága és a Bíróság ugyanazon értelmezést fogadná el, azonban az említett szempontokat figyelembe vevő vizsgálat végén meg kell győződnie arról, hogy az értelmezés ugyanolyan nyilvánvaló lenne e többi nemzeti bíróság és a Bíróság számára is.

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 3. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 33. sz. alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 5. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 69. sz. alatt.

129. A Bíróság (hatodik tanács) 2023. április 27-i végzése (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministero della Giustizia kontra SP (C-495/22. sz. ügy, Ministero della Giustizia [Közjegyzői versenyvizsga])

Az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, eltekinthet attól, hogy az uniós jog értelmezésére vonatkozó kérdést terjesszen a Bíróság elé, és e kérdésről a saját felelősségére határozhat, amennyiben az uniós jog helyes értelmezése olyan nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizár. Az ilyen helyzet fennállását az uniós jog sajátos jellemzőinek, az értelmezésével kapcsolatos különös nehézségeknek és az Európai Unión belüli eltérő ítélkezési gyakorlat veszélyének függvényében kell megítélni.

E nemzeti bíróságnak nem kell részletesen bizonyítania, hogy a tagállamok végső fokon eljáró többi bírósága és a Bíróság ugyanazon értelmezést fogadná el, azonban az említett szempontokat figyelembe vevő vizsgálat végén meg kell győződnie arról, hogy az értelmezés ugyanolyan nyilvánvaló lenne e többi nemzeti bíróság és a Bíróság számára is.

130. A Bíróság (ötödik tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Verwaltungsgericht Wiesbaden [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UZ kontra Bundesrepublik Deutschland (C-60/22. sz. ügy, Bundesrepublik Deutschland [Elektronikus igazságügyi fiók])¹⁸

1) A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 17. cikke (1) bekezdésének d) pontját és 18. cikke (1) bekezdésének b) pontját a következőképpen kell értelmezni:

az e rendelet 26. és 30. cikkében előírt, az adatkezelésért való közös felelősséget meghatározó megállapodás megkötésére és az adatkezelési tevékenységekkel kapcsolatos nyilvántartás vezetésére vonatkozó kötelezettség adatkezelő általi megsértése nem minősül jogellenes adatkezelésnek, amely az érintettet az adatok törléséhez vagy az adatkezelés korlátozásához való joggal ruhazza fel, mivel az ilyen jogsértés önmagában nem foglalja magában az említett rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjával és 6. cikke (1) bekezdésének első albekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott „elszámoltathatóság” elvének adatkezelő általi megsértését.

2) Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a személyes adatok kezelője megsértette a 2016/679 rendelet 26. vagy 30. cikkéből eredő kötelezettségeit, az ilyen adatok nemzeti bíróság általi figyelembevételének jogszerűsége nem függ az érintett hozzájárulásától.

131. A Bíróság (tizedik tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Symvoulío tis Epikrateias [Görögország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Kapniki A. Michailidis AE kontra OPEKEPE, Organismos Pliromon kai Elenchou Koinotikon Enischiseon Prosanatolismou kai Engyiseon, Ypourgos Agrotikis Anaptyxis kai Trofimon (C-99/22. sz. ügy, Kapniki A. Michailidis)¹⁹

Az előterjesztett kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan körülmény, amely érintené az irányáraknak, az intervenció áraknak és a leveles dohány felvásárlóinak biztosított jövedelemtámogatásoknak, a bálázott dohány származékos intervenció árainak, a referenciaminőségeknek, valamint a termőterületeknek az 1992. évi termés vonatkozásában történő meghatározásáról szóló, 1992. június 30-i 2062/92/EGK tanácsi rendelet 3. cikke (3) bekezdésének érvényességét a jogszabályok visszaható hatálya tilalma elvének és a bizalomvédelem elvének tekintetében.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 6. sz., Polgári ügyszak, 44. sz. alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 6. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 82. sz. alatt.

132. A Bíróság (harmadik tanács) 2023. május 11-i ítélete (a Landgericht Stuttgart [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – TAP Portugália kontra flightright GmbH (C-156/22. sz. ügy), Myflyright GmbH (C-157/22. és C-158/22. sz. ügyek)²⁰

A visszautasított beszállás és légijáratok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról és a 295/91/EGK rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

a hajózó személyzetnek az egyik, a járat üzemeltetéséhez nélkülözhetetlen tagja betegség vagy elhalálozás miatti olyan váratlan távolléte, amely röviddel e járat tervezett indulását megelőzően következett be, nem tartozik az e rendelkezés értelmében vett „rendkívüli körülmények” fogalmába.

Pénzügyi jogterület

43. A Bíróság (tizedik tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Naczelný Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej kontra P. w W. (C-282/22. sz. ügy, Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej)²¹

A 2009. december 22-i 2009/162/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet a következőképpen kell értelmezni:

az olyan egyetlen egységet képező és összetett ügylet, amely magában foglalja:

- a töltésre szolgáló interfészek elektromos járművek tekintetében való biztosítását (beleértve a töltő jármű vezérlőrendszerével való összekapcsolását);*
- a villamosenergia-ellátás e jármű akkumulátorának megfelelően kidolgozott paraméterekkel történő biztosítását;*
- az érintett járműhasználók számára szükséges műszaki támogatást, és*
- valamely csatlakozó lefoglalását, a korábbi tranzakciók megtekintését, valamint e-pénztárcában gyűjthető, az érintett elektromos jármű töltésére felhasználható kreditek vásárlását lehetővé tevő informatikai alkalmazások rendelkezésre bocsátását,*

az ezen, módosított 2006/112 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „termékértékesítésnek” minősül.

44. A Bíróság (kilencedik tanács) 2023. április 27-i ítélete (az Înalta Curte de Casație și Justiție [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Banca A kontra Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), Președintele ANAF (C-827/21. sz. ügy, Banca A [Az egyesülésekről szóló irányelv belső helyzetben való alkalmazása])²²

1) Az uniós jog nem kötelezi a nemzeti bíróságot arra, hogy a különböző tagállamok társaságainak egyesülésére, szétválására, részleges szétválására, eszközátruházására és részesedéscseréjére, valamint az SE-k vagy az SCE-k létesítő okirat szerinti székhelyének a tagállamok közötti áthelyezésére alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló, 2009. október 19-i 2009/133/EK tanácsi irányelvnek megfelelően értelmezzen egy olyan nemzeti jogi rendelkezést, amely két olyan vállalkozás tisztán belföldi egyesülésére alkalmazandó, amelyek mindegyikének ugyanabban a tagállamban van a székhelye, mivel ezen művelet nem tartozik ezen irányelv hatálya alá.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 7. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 98. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 9. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 54. sz. alatt.

²² A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 5. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 27. sz. alatt.

2) A Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a 2009/133 irányelv értelmezésére vonatkozóan előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására, amennyiben egyrészt az alapeljárás tényállása nem tartozik ezen irányelv hatálya alá, másrészt a nemzeti jog nem tette ezen irányelvet e tényállásra közvetlenül és feltétel nélkül alkalmazandóvá.

45. A Bíróság (hatodik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Gerechtshof Amsterdam [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – X BV kontra Inspecteur van de Belastingdienst/Douane district Rotterdam (C-107/22. sz. ügy, X és Inspecteur van de Belastingdienst Douane)²³

1) A 2006. október 17-i 1549/2006/EK bizottsági rendelettel módosított, a vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletébe foglalt Kombinált Nomenklatúra általános értelmezési szabályainak 2. a) általános szabályát a következőképpen kell értelmezni:

valamely műholdvevő-készülék azon alkatrészeit, amelyeket a szabad forgalomba bocsátásukat követően teljes készülékké kívánnak összeszerelni, amelyeket egyetlen konténerben szállítanak, és amelyeket ugyanazon a napon ugyanannál a vámhivatalnál ugyanazon nyilatkozattevő saját nevében és saját érdekében két külön nyilatkozatban jelent be szabad forgalomba bocsátás céljából, illetve amelyek a szabad forgalomba bocsátás időpontjában két kapcsolt vállalkozás tulajdonában vannak, úgy kell tekinteni, mint amelyek ugyanezen szabály értelmében véve összeszerelésen vagy szétszerelt állapotban bemutatott ilyen készüléket alkotnak, és ezért egy és ugyanazon vámtarifaszám alá tartoznak, amennyiben objektív tényezőkre tekintettel megállapítható, hogy ezen alkatrészek egy egészet alkotnak, és e készülék valamennyi alkotóelemét tartalmazzák.

2) Az 1549/2006 rendelettel módosított 2658/87 rendelet I. mellékletébe foglalt Kombinált Nomenklatúra általános értelmezési szabályainak 2. a) általános szabályát a következőképpen kell értelmezni:

az akkor is alkalmazandó, ha a szóban forgó áruk közül egyeseket szabad forgalomba bocsátásra jelentenek be, míg más árukat közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vonnak

46. A Bíróság (első tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – L Fund kontra Finanzamt D (C-537/20. sz. ügy, L Fund)²⁴

Az EUMSZ 63. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a külföldi illetőségű szakosodott ingatlanbefektetési alapokat az e tagállam területén szerzett, ingatlanból származó jövedelem tekintetében korlátozott társaságiadó-kötelezettség alá vonja, míg a belföldi szakosodott ingatlanbefektetési alapok mentesülnek ezen adó alól.

47. A Bíróság (hetedik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Vredegerecht te Antwerpen [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Fluvius Antwerpen kontra MX (C-677/21. sz. ügy, Fluvius Antwerpen)

1) A 2009. december 22-i 2009/162/EU irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

az elosztórendszer-üzemeltető általi villamosenergia-szolgáltatás, még ha az nem is volt akaratlagos, és az egy harmadik fél jogellenes cselekményének az eredménye, egy birtokba vehető dolog feletti rendelkezés jogának átengedésével járó, ellenérték fejében teljesített termékértékesítésnek minősül.

²³ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 6. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 36. sz. alatt.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 2. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 14. sz. alatt.

2) A 2009/162 irányelvvel módosított 2006/112 irányelv 9. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

a villamos energiának az elosztórendszer-üzemeltető általi értékesítése, még ha az nem is volt akaratlagos, és az egy harmadik fél jogellenes cselekményének az eredménye, az ezen üzemeltető által végzett gazdasági tevékenységnek minősül, amennyiben az a villamosenergia-elosztórendszer üzemeltetőjének tevékenységével szükségszerűen együtt járó kockázatot jelent. Még azt feltételezve is, hogy e gazdasági tevékenységet hatóságként eljáró, közjog által szabályozott szerv végzi, az ezen irányelv I. mellékletében említett ilyen tevékenység csak akkor tekinthető elhanyagolható mértékűnek az említett irányelv 13. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében, ha annak terjedelme mind térben, mind pedig időben minimális, következésképpen olyan gyenge gazdasági hatással jár, hogy a versenynek az abból esetlegesen következő torzulásai majdhogynem jelentéktelenek, ha egyáltalán léteznek.

48. A Bíróság (első tanács) 2023. május 4-i ítélete (az Administrativen sad – Blagoevgrad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – MV – 98 kontra Nachalnik na otdel „Operativni deynosti” – Sofia v Glavna direksia „Fiskalen kontrol” pri Tsentralno upravlenie na Natsionalna agentsia za prihodite (C-97/21. sz. ügy, MV – 98))²⁵

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 273. cikkét és az Európai Unió alapjogi Chartája 50. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az adóalannyal szemben ugyanazon adókötelezettség megsértése miatt, különböző és önálló eljárások eredményeként pénzügyi szankciós intézkedést és a kereskedelmi helyiség zárolására irányuló intézkedést lehet kiszabni, amennyiben az említett intézkedések különböző bíróságok előtt támadhatók meg, és amennyiben az említett szabályozás nem biztosítja az eljárások olyan összehangolását, amely lehetővé tenné az említett intézkedések halmozásával járó többletteleher szigorúan szükséges mértékűre csökkentését, továbbá nem teszi lehetővé annak biztosítását, hogy a kiszabott szankciók összességének súlya megfeleljen az érintett jogsértés súlyának.

49. A Bíróság (negyedik tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finanzamt X kontra Y (C-516/21. sz. ügy, Finanzamt X [Tartósan beépített berendezések és gépek])²⁶

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 135. cikke (2) bekezdése első albekezdésének c) pontját a következőképpen kell értelmezni:

e rendelkezés nem alkalmazandó a tartósan beépített berendezések és gépek bérbeadására, amennyiben e bérbeadás az épület haszonbérbeadására irányuló főszolgáltatáshoz képest, amelyet az ugyanezen felek között létrejött és az ezen irányelv 135. cikke (1) bekezdésének l) pontja értelmében adómentes haszonbérbeadási szerződés keretében teljesítenek, járulékos szolgáltatásnak minősül, és amennyiben e szolgáltatások egyetlen egységet képező gazdasági ügyletet alkotnak.

50. A Bíróság (kilencedik tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Varhoven administrativen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Balgarska telekomunikatsionna kompania” EAD kontra Direktor na Direksia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika” – Sofia (C-127/22. sz. ügy, Balgarska telekomunikatsionna kompania)²⁷

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 185. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 6. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 48. sz. alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 3. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 10. sz. alatt.

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 6. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 37. sz. alatt.

az olyan termék elkülönítése, amelyről az adóalany úgy ítélte meg, hogy szokásos gazdasági tevékenységei keretében használhatatlanná vált, majd e termék hulladékként történő értékesítése, amely a hozzáadottérték-adó (héta-) hatálya alá tartozott, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett „az adólevonás összegének meghatározásakor figyelembe vett tényezők [...] módosulásának”.

2) A 2006/112 irányelv 185. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

az olyan termék elkülönítése, amelyről az adóalany úgy ítélte meg, hogy szokásos gazdasági tevékenységei keretében használhatatlanná vált, majd e termék önkéntes megsemmisítése az e cikk (1) bekezdése értelmében vett „az adólevonás összegének meghatározásakor figyelembe vett tényezők [...] módosulásának” minősül. Mindazonáltal az ilyen helyzet az említett cikk (2) bekezdésének első albekezdése értelmében vett „megsemmisülésnek” minősül, függetlenül annak önkéntes jellegétől, így e módosulás révén nem keletkezik korrekcióra irányuló kötelezettség, amennyiben e megsemmisülés megfelelően bizonyított vagy igazolt, és az említett termék az adóalany gazdasági tevékenységei keretében. Valamely termék megfelelően bizonyított ártalmatlanítását megsemmisülésének kell tekinteni, amennyiben az konkrétan e termék visszafordíthatatlan eltűnésével jár.

3) A 2006/112 irányelv 185. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétesek az olyan nemzeti jogi rendelkezések, amelyek előírják a termék beszerzésekor előzetesen levont héa- korrekcióját, amennyiben azt elkülönítették, mivel az adóalany úgy ítélte meg, hogy az a szokásos gazdasági tevékenységei keretében használhatatlanná vált, ezt követően e termék héa-köteles értékesítés tárgyát képezte, vagy azt oly módon semmisítették meg, vagy ártalmatlanították, hogy az ténylegesen a visszafordíthatatlan eltűnését vonja maga után, amennyiben e megsemmisülés megfelelően bizonyított vagy igazolt, és az említett termék az adóalany gazdasági tevékenysége körében objektíve minden hasznosságát elvesztette.

51. A Bíróság (hetedik tanács) 2023. május 11-i ítélete (a Varhoven administrativen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – MOMTRADE RUSE OOD kontra Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika” Varna pri Tsentralno upravlenie na Natsionalnata agentsia za prihodite (C-620/21. sz. ügy, MOMTRADE RUSE)²⁸

1) A 2008. február 12-i 2008/8/EK irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 132. cikke (1) bekezdésének g) pontját a következőképpen kell értelmezni:

egyrészt a szolgáltatásnyújtó gazdasági tevékenységének székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező természetes személyek részére nyújtott szociális szolgáltatások e rendelkezés alapján mentesülhetnek az adó alól, másrészt pedig e tekintetben nincs jelentősége annak, hogy az említett szolgáltatásnyújtó e másik tagállamban letelepedett társaságot vett igénybe az ügyfeleivel való kapcsolatfelvétel céljából.

2) A 2008/8 irányelvvel módosított, 2006/112 irányelv 132. cikke (1) bekezdésének g) pontját a következőképpen kell értelmezni:

ha valamely társaság szociális szolgáltatásokat nyújt a gazdasági tevékenységének székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező természetes személyek részére, e szolgáltatások jellegét és e társaság jellemzőit annak meghatározása céljából, hogy az említett szolgáltatások „a szociális gondozással és szociális biztonsággal szorosan összefüggő [...], az érintett tagállam által szociális jellegűnek elismert [intézmény szolgáltatásai]” fogalma alá tartoznak-e ezen rendelkezés értelmében, azon tagállamnak a – módosított 2006/112 irányelvvel átültető – joga alapján kell vizsgálni, amelyben az említett társaság gazdasági tevékenységének székhelye található.

3) A 2008/8 irányelvvel módosított, 2006/112 irányelv 132. cikke (1) bekezdésének g) pontját a következőképpen kell értelmezni:

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 2. sz., Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 7. sz. alatt.

az a tény, hogy a szociális szolgáltatásokat nyújtó társaságot az adóztatás helye szerinti tagállam valamely közjogi szervezete e tagállam jogszabályainak megfelelően szociális szolgáltatóként vette nyilvántartásba, csak akkor elegendő annak megállapításához, hogy e társaság „az érintett tagállam által szociális jellegűnek elismert intézmény” e rendelkezés értelmében vett fogalmába tartozik, ha e nyilvántartásba vétel feltétele, hogy az illetékes nemzeti hatóságok előzetesen ellenőrizték e társaság szociális jellegét az említett rendelkezés szempontjából.

Munkaügyi ügyszak

18. A Bíróság (hatodik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Bundesarbeitsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – FI kontra Bayerische Motoren Werke AG (C-192/22. sz. ügy, Bayerische Motoren Werke)²⁹

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a munkavállaló által a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény rendszerének keretében történő munkavégzés folytán megszerzett fizetett éves szabadsághoz való jog a szabadság tárgyának végén vagy egy későbbi időpontban megszűnik, ha a munkavállaló betegség miatt akadályoztatva volt abban, hogy e szabadságot a munkavégzés alóli felmentési időszak előtt kivegye, még akkor is, ha a távollét nem hosszú időtartamú.

19. A Bíróság (hatodik tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Rayonen sad – Kula [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – OP (C-529/21. sz. ügy), MN (C-530/21. sz. ügy), KL (C-531/21. sz. ügy), IJ (C-532/21. sz. ügy), GH (C-533/21. sz. ügy), EF (C-534/21. sz. ügy), CD (C-535/21. sz. ügy), AB (C-536/21. sz. ügy), AB (C-732/21. sz. ügy), BC (C-733/21. sz. ügy), CD (C-734/21. sz. ügy), DE (C-735/21. sz. ügy), EF (C-736/21. sz. ügy), FG (C-737/21. sz. ügy), GH (C-738/21. sz. ügy) kontra Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto” kam Ministerstvo na vatreshnite raboti (Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto” és társai [Éjszakai munka])³⁰

1) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (3) bekezdését a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1989. június 12-i 89/391/EGK tanácsi irányelv 2. cikkével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

a 2003/88 irányelv alkalmazandó a közszektor olyan munkavállalóira, mint a tűzoltók, akik éjszakai munkát végző munkavállalóknak minősülnek, amennyiben e munkavállalók a tevékenységeiket szokásos körülmények között végzik.

2) A 2003/88 irányelv 12. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikkével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétes, ha az éjszakai munkának a valamely tagállam szabályozásában a magánszektor munkavállalói tekintetében hét órában meghatározott rendes időtartama a közszektor munkavállalóira – köztük a tűzoltókra – nem alkalmazandó, feltéve, hogy az ilyen eltérő bánásmód, amennyiben az érintett munkavállalók kategóriái összehasonlítható helyzetben vannak, objektív és észszerű kritériumon alapul, azaz az említett szabályozás által követett, jogszerű céllal függ össze, és e céllal arányos.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 7. sz., Munkaügyi ügyszak, 18. sz. alatt.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 8. sz., Munkaügyi ügyszak, 22. sz. alatt.

20. A Bíróság (első tanács) 2023. május 11-i ítélete (a Curtea de Apel București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – R. I. kontra Inspectia Judiciară, N. L. (C-817/21. sz. ügy, Inspectia Judiciară)³¹

Az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését a Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i 2006/928/EK bizottsági határozattal összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétben az olyan nemzeti szabályozás,

- amely a bírakkal és ügyészekkel szembeni vizsgálatok és fegyelmi eljárások lefolytatására hatáskörrel rendelkező szerv vezetőjére olyan rendeleti és egyedi aktusok elfogadására vonatkozó hatáskört ruház, amelyek többek között e szerv szervezeti felépítésére, alkalmazottainak kiválasztására, értékelésére, feladatteljesítésére vagy a vezetőhelyettes kinevezésére vonatkoznak,*
- miközben kizárólag ezen alkalmazottak és e vezetőhelyettes hatáskörébe tartozik az e vezetővel szembeni fegyelmi vizsgálat lefolytatása, valamint a szakmai előmenetelük nagymértékben e vezető határozataitól függ, továbbá e vezetőhelyettes megbízatása ugyanezen vezető megbízatásával egyidejűleg szűnik meg,*

amennyiben e szabályozást nem úgy alakították ki, hogy az a jogalanyokban semmilyen jogos kétséget ne keltsen e szerv előjogainak és feladatainak olyan alkalmazását illetően, amely az e bírák és ügyészek tevékenységére történő nyomásgyakorláshoz vagy e tevékenység politikai ellenőrzéséhez szolgál eszközként.

Polgári ügyszak

47. A Bíróság (második tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Tribunal de première instance de Liège [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Starkinvest SRL által indított eljárás (C-291/21. sz. ügy, Starkinvest)³²

A polgári és kereskedelmi ügyekben a tagállamközi követelésbehajtás megkönnyítése érdekében ideiglenes számlázárolást elrendelő európai végzés eljárásának létrehozásáról szóló, 2014. május 15-i 655/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (2) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

az olyan bírósági határozat, amely az adóst a jogsértés megszüntetésére kötelező végzés jövőbeli megsértése esetén kényszerítő bírság megfizetésére kötelezi, és amely tehát nem határozza meg véglegesen e kényszerítő bírság összegét, nem minősül e rendelkezés értelmében véve olyan határozatnak, amely az említett adóst a követelés megfizetésére kötelezi, így az ideiglenes számlázárolást elrendelő európai végzés kibocsátását kérelmező hitelező nem mentesül azon kötelezettség alól, hogy kellő bizonyítékot szolgáltatson az e végzés kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság arról való meggyőzése érdekében, hogy előreláthatóan érdemben helyt fognak adni az adóssal szembeni kérelmének.

48. A Bíróság (hatodik tanács) 2023. április 20-i ítélete (Curtea de Apel București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Blue Air Aviation SA kontra UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor (C-775/21. sz. ügy) és Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR) kontra Societatea Națională

³¹ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 5. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 60. sz. alatt.

³² A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 8. sz., Polgári ügyszak, 69. sz. alatt.

de Transport Feroviar de Călători (SNTFC) „CFR Călători” SA (C-826/21. sz. ügy) (Blue Air Aviation és társai)³³

1) Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely zeneműnek utasszállító eszközön háttérzeneként történő sugárzása az e rendelkezés értelmében vett nyilvánossághoz közvetítést képez.

2) A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, valamint a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem minősül az e rendelkezések értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek valamely hangberendezésnek és adott esetben háttérzene sugárzását lehetővé tévő szoftvernek valamely közlekedési eszköz fedélzetére történő beszerelése.

3) A 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a nemzeti bíróságok által meghatározott módon értelmezett olyan nemzeti szabályozás, amely a zeneművek nyilvánossághoz közvetítése tekintetében a közlekedési eszközökben található hangberendezések meglétén alapuló megdönthető vélelmet állít fel.

49. A Bíróság (kilencedik tanács) 2023. április 20-i ítélete (Supremo Tribunal de Justiça [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ocidental – Companhia Portuguesa de Seguros de Vida SA kontra LP (C-263/22. sz. ügy, Ocidental – Companhia Portuguesa de Seguros de Vida)³⁴

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv huszadik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

a fogyasztó számára mindig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerhesse a szerződésben szereplő összes feltételt.

2) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4–6. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

ha a nemzeti bíróság tisztességtelennek minősíti valamely biztosítási szerződésnek a biztosított kockázat fedezetének kizárására vagy korlátozására vonatkozó olyan feltételét, amelyet az érintett fogyasztó e szerződés megkötése előtt nem ismerhetett meg, e bíróság köteles mellőzni e feltétel alkalmazását annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat e fogyasztó vonatkozásában.

50. A Bíróság (hatodik tanács) 2023. április 27-i ítélete (az Østre Landsret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – A1, A2 kontra I (C-352/21. sz. ügy, A1 et A2 [Kedvtelési célú vízi jármű biztosítása])³⁵

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikkének 5. pontját e rendelet 16. cikkének 5. pontjával összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

egy nem kereskedelmi célra használt, kedvtelési célú vízi járművel kapcsolatos, hajótestre vonatkozó biztosítási szerződés nem tartozik e 15. cikk 5. pontjának hatálya alá.

³³ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 6. sz., Polgári ügyszak, 39. sz. alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 8. sz., Polgári ügyszak, 64. sz. alatt.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 9. sz., Polgári ügyszak, 76. sz. alatt.

51. A Bíróság (ötödik tanács) 2023. április 27-i ítélete (Markkinaoikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Lännen MCE Oy kontra Berky GmbH, Senwatec GmbH & Co. KG (C-104/22. sz. ügy)³⁶

Az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 125. cikkének (5) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

valamely európai uniós védjegy jogosultja, aki úgy véli, hogy az e védjeggyel azonos megjelölés harmadik személy általi, az említett védjegy árujegyzékében szereplő árukkal azonos vagy azokhoz hasonló árukkal kapcsolatos hirdetésekben és online értékesítési ajánlatokban történő, hozzájárulása nélküli használata sérti a jogait, védjegybitorlási keresetet indíthat e harmadik személlyel szemben azon tagállam európai uniós védjegy bírósága előtt, amelynek területén az e reklámokkal vagy értékesítési ajánlatokkal célba vett fogyasztók és szakemberek találhatók, annak ellenére, hogy az említett harmadik személy e tagállamot nem sorolja fel kifejezetten és egyértelműen azon területek között, amelyekre a szóban forgó áruk szállítása megoldható lenne, ha ugyanezen harmadik személy e megjelölést egy olyan keresőmotor internetes oldalán, fizetős hivatkozás révén használta, amely e tagállam első szintű nemzeti doménnevét használja. Nem ez az eset viszont akkor, ha az érintett harmadik személy a termékeinek képeit csupán természetes hivatkozás útján osztotta meg egy szokásos első szintű doménhez tartozó online fényképmegosztó szolgáltatáson keresztül, az érintett védjegyet kulcsszóként használó metacímkeket alkalmazva.

52. A Bíróság (kilencedik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Tribunal d'arrondissement de Luxembourg [Luxemburg] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – CM kontra DN (C-372/22. sz. ügy, CM [Elköltözött gyermek láthatási joga])³⁷

1) A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

az a három hónapos időtartam, amelynek során a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdésétől eltérően a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságai továbbra is joghatósággal rendelkeznek a láthatási jogra vonatkozó végleges határozat módosítása iránti kérelem elbírálására, e gyermeknek az új szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamba való tényleges költözését követő napon kezdődik.

2) A 2201/2003 rendeletet a következőképpen kell értelmezni:

a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bírósága, amely e rendelet 9. cikke alapján az ügy érdemi elbírálására joghatósággal rendelkezik, élhet az említett rendelet 15. cikkében foglalt, a gyermek új szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságához való áttétel lehetőségével, amennyiben az e 15. cikkben foglalt feltételek teljesülnek.

53. A Bíróság (ötödik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Sąd Okręgowy w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – TB (C-628/21. sz. ügy, Castorama Polska és Knor)³⁸

A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

a szellemitulajdon-jog megsértése miatt e rendelkezés alapján indított eljárásban a felperesnek a 8. cikk alapján benyújtott tájékoztatás iránti kérelem érdekében minden olyan észszerűen rendelkezésre álló bizonyítékot be kell mutatnia, amely lehetővé teszi az e kérelem tárgyában eljáró bíróság számára, hogy

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 5. sz., Polgári ügyszak, 36. sz. alatt.

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 10. sz., Polgári ügyszak, 77. sz. alatt.

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 3. sz., Polgári ügyszak, 17. sz. alatt.

kellő bizonyossággal meggyőződhesen arról, hogy a felperes e jog jogosultja, és ehhez az említett jog jellegére és az esetlegesen alkalmazandó különös alaki követelményekre tekintettel megfelelő bizonyítékokat kell szolgáltatnia.

54. A Bíróság (tizedik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Corte suprema di cassazione [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – VW kontra SW, CQ, ET, Legea Srl és Legea Srl kontra VW, SW, CQ, ET (C-686/21. sz. ügy, Legea)³⁹

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelvet és a közösségi védjegyről szóló 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendeletet a következőképpen kell értelmezni:

az alkalmazandó nemzeti jog hatálya alá tartozik azon kérdés, hogy valamely közös tulajdon tárgyát képező nemzeti vagy európai uniós védjegy használatára vonatkozó engedély megadásához vagy visszavonásához a társjogosultak egyhangú vagy többségi határozata szükséges-e.

55. A Bíróság (kilencedik tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Tribunalul București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – TU, SU kontra BRD Groupe Societé Générale SA, Next Capital Solutions Limited (C-200/21. sz. ügy, BRD Groupe Societé Générale és Next Capital Solutions)⁴⁰

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétben az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amely az e rendelkezésben előírt tizenöt napos határidőn túl nem teszi lehetővé a végrehajtási eljárásban a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött, végrehajtható okiratnak minősülő szerződés végrehajtásával szemben emelt kifogás tárgyában eljáró bíróság számára, hogy hivatalból vagy a fogyasztó kérelmére vizsgálja e szerződés feltételeinek tisztességtelen jellegét, jöllehet e fogyasztó egyébként érdemi jogorvoslati lehetőséggel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy az e keresetet elbíráló bíróságtól ilyen vizsgálat lefolytatását és a végrehajtásnak e nemzeti jog más rendelkezésének megfelelően az említett kereset elbírálásáig történő felfüggesztésének elrendelését kérje, amennyiben e felfüggesztés csak olyan biztosíték nyújtása ellenében lehetséges, amelynek összege alkalmas arra, hogy a fogyasztót visszatartsa az ilyen keresetet benyújtásától és fenntartásától, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata. Amennyiben a nemzeti szabályozás ezen irányelv követelményeivel összhangban történő értelmezése és alkalmazása nem lehetséges, az ilyen szerződés végrehajtásával szemben emelt kifogás tárgyában eljáró nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni, hogy e szerződés feltételei tisztességtelenek-e, és szükség esetén mellőznie kell az ilyen vizsgálatot kizáró valamennyi nemzeti rendelkezés alkalmazását.

56. A Bíróság (harmadik tanács) 2023. május 4-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UI kontra Österreichische Post AG (C-300/21. sz. ügy, Österreichische Post [Személyes adatok kezeléséhez kapcsolódó nem vagyoni kár])⁴¹

1) A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 82. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

e rendelet rendelkezéseinek pusztá megsértése nem elegendő ahhoz, hogy kártérítési jogot keletkeztessen.

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 2. sz., Polgári ügyszak, 13. sz. alatt.

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 9. sz., Polgári ügyszak, 70. sz. alatt.

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 9. sz., Polgári ügyszak, 74. sz. alatt.

2) A 2016/679 irányelv 82. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétben az olyan nemzeti szabály vagy gyakorlat, amely az e rendelkezés értelmében vett nem vagyoni kár megtérítését annak a feltételnek rendeli alá, hogy az érintett által elszenvedett kárnak el kell érnie egy bizonyos súlyossági küszöböt.

3) A 2016/679 rendelet 82. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

az e cikkben említett kártérítéshez való jog alapját képező károk összegének meghatározása céljából a nemzeti bíróságoknak az egyes tagállamok pénzübeli kártérítés mértékére vonatkozó belső szabályait kell alkalmazniuk, amennyiben tiszteletben tartják az uniós jog szerinti egyenértékűség és hatékony érvényesülés elveit.

57. A Bíróság (első tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – F. F. kontra Österreichische Datenschutzbehörde (C-487/21. sz. ügy, Österreichische Datenschutzbehörde és CRIF)⁴²

1) A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 15. cikke (3) bekezdésének első mondatát a következőképpen kell értelmezni:

az a jog, hogy az adatkezelőtől másolatot igényeljenek az adatkezelés tárgyát képező személyes adatokról, magában foglalja, hogy az érintett változatlan és érthető reprodukciót kapjon az összes ilyen adatról. E jog feltételezi azt a jogot, hogy olyan dokumentumkivonatokról, sőt egész dokumentumokról, vagy akár olyan adatbázis-kivonatokról is másolatot igényeljenek, amelyek többek között az említett adatokat tartalmazzák, amennyiben az ilyen másolat kiadása elengedhetetlen ahhoz, hogy az érintettnek lehetővé tegyék az e rendelet által részére biztosított jogok tényleges gyakorlását, hangsúlyozva, hogy e tekintetben figyelembe kell venni mások jogait és szabadságait is.

2) A 2016/679 rendelet 15. cikke (3) bekezdésének harmadik mondatát a következőképpen kell értelmezni:

az e rendelkezésben említett „információk” fogalma kizárólag azokra a személyes adatokra vonatkozik, amelyekről az adatkezelőnek e bekezdés első mondata alapján másolatot kell szolgáltatnia.

58. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2023. május 4-i ítélete (a Vrchní soud v Praze [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ALD Automotive s.r.o. kontra DY, a GEDEM-STAV a.s. adós társaság felszámolójaként eljárva (C-78/22. sz. ügy, ALD Automotive)⁴³

1) A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben egyazon szerződés időszakos fizetéseket ír elő, amelyek mindegyikét meghatározott határidőn belül kell teljesíteni, a fenti 6. cikk (1) bekezdésében előírt legalább 40 eurós átalányösszeg – a hitelező behajtási költségeinek megtérítése címén – minden egyes késedelmes fizetés után megfizetendő.

2) A 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését e cikk (3) bekezdésével és ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdése második albekezdésének c) pontjával összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétben, ha a nemzeti bíróság a nemzeti magánjog általános elvei alapján úgy dönt, hogy nem ítéli meg vagy csökkenti az előbbi rendelkezésben előírt átalányösszeget, ideértve azon eseteket is,

⁴² A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 11. sz., Polgári ügyszak, 96. sz. alatt.

⁴³ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 6. sz., Polgári ügyszak, 45. sz. alatt.

amikor az egyazon szerződés teljesítése keretében bekövetkező fizetési késedelmek többek között csekély, vagy akár ezen átalányösszegeknél alacsonyabb összegeket érintenek.

Gazdasági ügyszak

21. A Bíróság (első tanács) 2023. április 20-i ítélete (a Juzgado de lo Mercantil no 2 de Madrid [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ZA, AZ, BX, CV, DU, ET kontra Repsol Comercial de Productos Petrolíferos SA (C-25/21. sz. ügy, Repsol Comercial de Productos Petrolíferos)⁴⁴

1) [Az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet 2. cikkével végrehajtott és a tényleges érvényesülés elvével együtt értelmezett EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy azt a versenyjogi jogsértést, amelyet egy nemzeti versenyhatóság olyan határozata állapított meg, amellyel szemben a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt megsemmisítés iránti keresetet indítottak, viszont amely az e bíróságok általi helybenhagyást követően jogerőre emelkedett, úgy kell tekinteni, hogy azt a felperes mind az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján indított semmisségi kereset, mind pedig az EUMSZ 101. cikk megsértése miatt indított kártérítési kereset keretében az ellenkező bizonyításáig bizonyította, ezáltal áthárítva az e 2. cikkben meghatározott bizonyítási terhet az alperesre, amennyiben az e keresetek tárgyát képező állítólagos jogsértés jellege, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatóköre egybeesik az említett határozatban megállapított jogsértés jellegével, valamint tárgyi, személyi, időbeli és területi hatókörével.

2) Az EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy amennyiben a felperesnek sikerül bizonyítania e cikk azon megsértésének fennállását, amely az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján benyújtott semmisségi keresetének, valamint az e jogsértésre alapított kártérítési keresetének képezi a tárgyát, akkor a nemzeti bíróságnak alkalmaznia kell az ebből eredő összes következményt, különösen pedig az EUMSZ 101. cikk (2) bekezdése alapján le kell ebből vezetnie az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével összeegyeztethetetlen összes szerződési kikötés ipso iure semmisségét; e semmisség csak akkor terjed ki az érintett megállapodás egészére, ha ezek az elemek nem tűnnek elválaszthatóknak magától a megállapodástól.

22. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2023. április 27-i ítélete (a Győri Ítéltábla [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – MJ kontra AxFina Hungary Zrt. (C-705/21. sz. ügy, AxFina Hungary)⁴⁵

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

e rendelkezésekkel ellentétes az, hogy a devizában nyilvántartott, de nemzeti pénznemben törlesztett kölcsönszerződést – ha az abban szereplő, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő kikötés tisztességtelen jellege e szerződés érvénytelenségét eredményezi – érvényesnek nyilvánítják, és a fogyasztó említett kikötésből eredő kötelezettségeinek tartalmát az említett szerződés pénznemének és az abban rögzített kamatlábnak a módosítása vagy e deviza maximált árfolyama révén kiigazítják.

2) A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell-e értelmezni:

e rendelkezéssel ellentétes az, hogy a devizában nyilvántartott, de nemzeti pénznemben törlesztett kölcsönszerződést – ha az abban szereplő, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő kikötés tisztességtelen jellege e szerződés érvénytelenségét eredményezi – a megkötésétől a devizában nyilvántartott kölcsönszerződések nemzeti pénznemre történő

⁴⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évf. 6. sz., Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 88. sz. alatt.

⁴⁵ A kérdést l.: Hírlevél XIII. évf. 3. sz., Gazdasági ügyszak, 13. sz. alatt.

átváltásának a nemzeti jogszabály által előírt időpontjáig terjedő időszakban fenntartják hatályában, és az említett kikötést a nemzeti jog általános jellegű rendelkezéseivel helyettesítik, amennyiben a nemzeti jog ilyen rendelkezései nem léphetnek hatékonyan ugyanezen kikötés helyébe a nemzeti bíróság által oly módon végzett pusztá behelyettesítés útján, amely nem tesz szükségessé e bíróság részéről az említett szerződésben foglalt tisztességtelen kikötés tartalmi módosításának minősülő beavatkozást.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

XX. 2023. március 13-án benyújtott kereset – Semmelweis Egyetem kontra Tanács (T-138/23. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Kérelmek:

A felperes keresetében azt kéri, hogy a Törvényszék:

- semmisítse meg a 2022. december 15-i (EU) 2022/2506 tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdését a felperesre vonatkozó részében; vagy másodlagosan,
- teljes egészében semmisítse meg az (EU) 2022/2506 tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdését; továbbá bármelyik esetben
- az alperest kötelezze a felperes részéről a jelen eljárásban felmerült költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresete alátámasztása érdekében a felperes öt jogalapra hivatkozik.

1. Az első jogalap arra vonatkozik, hogy a megtámadott határozat nem rendelkezik kellően szilárd ténybeli alappal. Az alperesnek a megtámadott határozat meghozatalára vonatkozó döntését megfelelően megállapított tényekre kellett volna alapítania. Ehelyett az alperes az Európai Bizottság megalapozatlan értékelésére és javaslatára támaszkodott.

— Az első jogalap első része: az alperes nem gondoskodott arról, hogy a felperesnek a megtámadott határozat 2. cikkének (2) bekezdésében a korlátozó intézkedésekkel érintett szervezetek csoportjába való felvétele kellően biztos ténybeli alappal rendelkezzen. A jogállamisági elvek állítólagos megsértésének kérdésével kapcsolatban a Bizottság tényfeltárása nem terjedt ki a „közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok” – mint például a felperes fenntartásáért felelős alapítvány – összetételére, döntéshozatali eljárására, finanszírozására és működésére. Sem az alperes, sem a Bizottság nem elemezte az állítólagos jogsértések és/vagy a korlátozó intézkedések lehetséges hatását, jellegét, időtartamát vagy súlyosságát és terjedelmét, ami kárt okozott a felperes üzleti tevékenységének és jóhírnevének.

— A jogalap második része: az alperes nyilvánvaló ténybeli értékelési hibákat követett el. A Bizottság által a „közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokkal” kapcsolatban megfogalmazott aggályok a közbeszerzésekre és az összeférhetetlenségre vonatkoznak. A Bizottság felhívta az alperes figyelmét arra, hogy a közbeszerzések kérdését már a határozat elfogadása előtt megoldották, és hogy – a felperes tekintetében – soha nem állt fenn összeférhetetlenség.

— A jogalap harmadik része: az alperes nem teljesítette a 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a feltételrendszerről szóló rendelet) 6. cikkének (9) bekezdése alapján őt terhelő indokolási kötelezettséget. A Bizottság javaslatának, és ebből következően a megtámadott határozatnak tartalmaznia kellett volna azokat a konkrét indokokat és bizonyítékokat, amelyekre e határozatot alapítani kellett volna. Márpedig ilyen érvényes indokokra nem hivatkoztak a megtámadott határozatban vagy a felperest szankcionáló javaslatban.

2. A második jogalap arra vonatkozik, hogy a megtámadott határozat által érintett felperest megfosztották jogai védelmének lehetőségétől; ezáltal megsértették a meghallgatáshoz való jogát. Ha a felperes meghallgatáshoz való jogát nem tagadták volna meg, az az elfogadott intézkedések megfelelő,

arányos, releváns és tisztességes korlátozásához vezető megfontolásokhoz vezetett volna.

3. A harmadik jogalap arra vonatkozik, hogy a megtámadott határozat nem alapul megfelelő felhatalmazáson, és az alperes visszaélt a jogával.

— A jogalap első része: a feltételrendszerről szóló rendelet nem tartalmaz megfelelő felhatalmazást a határozat 2. cikkének (2) bekezdésében előírt intézkedésekre. A feltételrendszerről szóló rendeletben szereplő felhatalmazás nem ad szabad kezet, azt a) cél (az uniós költségvetés védelme) és b) az e cél elérésére alkalmas eszközök tekintetében korlátozni kell. A megtámadott határozatból hiányzik az alkalmas eszköz és az arányosság, amelyek korlátozták volna a határozat hatályát a felperesre vonatkozóan, következésképpen a határozat nem az előírt felhatalmazáson alapul, ami sérti a felperes jogait.

— A jogalap második része: az alperes visszaélt hatáskörével. E tekintetben a felperes az alábbiakra hivatkozik: „az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely jogi aktus csak akkor jogellenes hatáskörrel való visszaélés miatt, ha objektív, releváns és egybehangzó bizonyítékok alapján nyilvánvaló, hogy azt kizárólag vagy legalábbis elsősorban olyan céltól eltérő cél elérése érdekében fogadták el, amelyre a szóban forgó jogkört biztosították, vagy az ügy körülményeinek kezelésére az EUM-Szerződés által kifejezetten előírt eljárás megkerülése érdekében fogadták el [...]”.

4. A negyedik jogalap arra vonatkozik, hogy az alperes megsértette az arányosság elvét, amely az uniós jog alapelve. Az arányosság elve szigorú betartásának biztosítása érdekében a jogi aktust elfogadó intézmény köteles megfelelően mérlegelni a különböző érdekeket, elemezni azok funkcióját és szerepét, és ennek megfelelően meghozni döntéseit. A jelen ügyben a felperes azt állítja, hogy semmilyen azonosítható bizonyíték nem enged arra következtetni, hogy érdekeit bármilyen szinten vagy bármilyen formában figyelembe vették volna, vagy hogy elemezték volna a felperes helyzetét a megtámadott határozat 2. cikkének (2) bekezdésében előírt intézkedések elfogadását megelőzően, nemhogy objektív, gondos és arányos módon, így annak a felperesre gyakorolt káros hatását sem vették figyelembe.

5. Az ötödik jogalap arra vonatkozik, hogy a megtámadott határozat torzítja azt a piacot, amelyen a felperes versenyez. A piac indokolatlan torzításának tilalma az Unió alapvető szabadságaiban van beágyazva. A felperes tevékenységeinek a versenytársai javára történő korlátozása tehát sérti az Unió alapvető szabadságait.

XXI. 2023. április 27-én benyújtott kereset – Európai Bizottság kontra Magyarország (C-271/23. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek:

A Bizottság kéri a Bíróságot, hogy

— állapítsa meg, hogy mivel az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa Kábítószer-bizottságának a kannabisz és a kannabiszhoz kapcsolódó anyagok jegyzékbe sorolása megváltoztatására vonatkozóan újra összehívott 63. ülészakán nem követte az uniós álláspontot, Magyarország nem teljesítette az (EU) 2021/3 tanácsi határozatból eredő kötelezettségeit, amely az EUMSZ 288. cikke negyedik bekezdésével együtt értelmezett 218. cikkének (9) bekezdése értelmében Magyarországra nézve kötelező, és egyben megsértette az Uniónak az EUMSZ 3. cikke (2) bekezdésében meghatározott kizárólagos külső hatáskörét, valamint az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvét;

— kötelezze Magyarországot a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Első jogalap: A Kábítószer-bizottság 2020. december 2-i ülésén Magyarország az Unió álláspontját megállapító tanácsi határozat rendelkezéseivel ellentétesen szavazott. Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése alapján az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan elfogadott tanácsi határozat az EUMSZ 288. cikke negyedik bekezdése értelmében kötelező lett volna Magyarországra nézve.

Második jogalap: Az (EU) 2021/3 tanácsi határozat tárgya az EUMSZ 3. cikkének (2) bekezdése alapján az Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartozik, ezért Magyarország arra nézve nem alakíthatott volna ki saját álláspontot.

Harmadik jogalap: Magyarország az uniós állásponttal szembeni, az uniós intézményekkel való előzetes egyeztetés nélküli szavazásával megsértette az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvét.

A Bizottság 2021. február 18-án felszólító levelet, 2021. november 12-én pedig indokolással ellátott véleményt küldött Magyarország részére, amelyre adott válaszokat nem találta kielégítőnek.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem hoztak ilyen tárgyú határozatot.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kfv.II.37.762/2022/24.

I. Csak akkor lehet egy vizsgált magatartást, megállapodást célja szerinti versenykorlátozóként értékelni, ha kellően szilárd és megbízható tapasztalat áll fenn ahhoz, hogy önmagában, jellegénél fogva káros a verseny megfelelő működésére.

II. A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (továbbiakban: Tpv.) 2017. január 15-től egységes kartell fogalmat használ, a Tpv. kartell-fogalmát a 13. § (3) bekezdése határozza meg, abba a Tpv. 11. § (1) bekezdésében megjelölt, vállalkozások társulásának döntése nem tartozik bele. A Tpv. 78/A. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé az engedékenységi politika alkalmazását a vállalkozások társulása döntése esetére. Társulási döntés miatt egy társulást versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelező határozatban a társulás tagjait, amennyiben a jogsértőnek minősített döntés meghozatalában részt vettek, a határozat rendelkező részében a jogsértő döntés meghozatalában részt vett megnevezéssel kell szerepeltetni az egyes döntésekhez rendelt.

III. A társulási döntés miatt a társulást versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelező határozat rendelkező részében a tagvállalkozások felelősségi aránya nem szerepelhet.

IV. Kirívóan okszerűtlen a bírság kiszabása során a jogsértés súlya értékelésénél, ha a vizsgált megállapodások többsége (ötből három) tényleges betartásának hiányát csak kis súllyal értékeli a hatóság.

V. A Tpv. 68. § (3) bekezdés a) pontja szerinti elévülés alóli kivételszabály helyes értelme az, hogy amennyiben a más vállalkozás vonatkozásában az elévülés már a versenyfelügyeleti eljárás megindításakor bekövetkezett, akkor őt a Tpv. 68. § (3) bekezdés a) pontjára hivatkozással nem lehet bevonni az eljárásba.

I. A II. rendű felperes vonatkozásában az elévülés kérdése megítélése szempontjából releváns tény az alperes előtti versenyfelügyeleti eljárás megindulásának időpontja, 2018. január 17., valamint a II. rendű felperes X.-ből történő kilépése napja (2013. január 8.), szemben a törvényszék által figyelembe vett 2012. december 13-ai közgyűlésen történő részvétel napjával.

E két dátum egybevetéséből megállapítható, hogy akkor, amikor az alperes a versenyfelügyeleti eljárást megindította – függetlenül attól, hogy abba az eljárásba mikor került bevonásra a II. rendű felperes – az 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 2018. január 1-től is alkalmazandó, 68. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel az elévülés bekövetkezett.

A Kúria álláspontja szerint mivel az alperes előtt jelen ügyben megindult versenyfelügyeleti eljárás kezdő időpontjában a II. rendű felperessel szemben az elévülés miatt már egyébként sem volt versenyfelügyeleti eljárás indítható, ez azzal a következménnyel jár, hogy őt később sem lehet az eljárásba bevonni, függetlenül attól, hogy a Tptv. 2018. január 1-től alkalmazandó 68. § (3) bekezdése a) pontja akként rendelkezik, hogy a más vállalkozásnak versenyfelügyeleti eljárásba történő bevonására az 5 éves elévülési szabályt nem lehet alkalmazni. E szabályt a Kúria akként értelmezte, hogy a Tptv. 68. § (3) bekezdése nem adhat felmentést az eljárás megindításakor már bekövetkezett elévülés alól, azaz nem terjeszthető ki a versenyfelügyeleti eljárás olyan vállalkozásra (akár elsődleges, akár mögöttes felelősként), amellyel szemben az eljárás már nem lenne megindítható elévülés miatt, mivel a Tptv. 68. § (3) bekezdése csak kiegészítő és nem lerontja a Tptv. 68. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezést.

A Kúria szerint ugyanis ettől eltérő jogértelmezés ahhoz a diszkriminációhoz vezetne, hogy addig, amíg azon ügyfelek vonatkozásában, akikkel szemben a versenyfelügyeleti eljárás megindult, az 5 éves elévülési szabályt alkalmazni kell, addig ha egy vállalkozással szemben eredetileg nem indult meg a versenyfelügyeleti eljárás bármely okból, utóbb a Tptv. 68. § (3) bekezdés miatt nem hivatkozhatna arra, hogy már a versenyfelügyeleti eljárás megindulása időpontjában is bekövetkezett vele szemben az elévülés. A Kúria szerint nem lehet eljárásjogi szempontból kedvezőtlenebb, hátrányosabb helyzetben az eljárásba utóbb bevont vállalkozás, azon vállalkozásokhoz képest, amelyekkel szemben a versenyfelügyeleti eljárás eredetileg is megindult.

Ahogy a Tptv. 68. § (3) bekezdése bevezetéséhez fűzött törvényi indokolás is megjegyzi, a versenyfelügyeleti eljárásba később bevont vállalkozás esetén nem új eljárás indul. A Tptv. 68. § (3) bekezdés a) pontja tehát nem felülírja, hanem kiegészíti a Tptv. 68. § (1) bekezdése elévülési szabályát.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében az Európai Unió Bírósága C-308/19. [ECLI:EU:C-2021:47] számú ügyben hozott ítéletre, mint elévülést értelmező döntésre azért hivatkozott alaptalanul, mert egyrészt a hivatkozott jogeset az elévülés megszakítása kérdésével foglalkozott, másrészt azt is kimondta, hogy az egyenértékűség és tényleges érvényesülés elve tiszteletben tartása mellett a tagállamok feladata a versenyjogban az elévülési szabályok meghatározása. (C-308/19. [37])

Az Alkotmánybíróság 2/2022. (II. 10.) AB határozat bár az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 271. § (1) bekezdését vizsgálta, de az adó megállapításához való jog elévülésének vizsgálatához kapcsolódó érvelésből levonható az az általános jogelv, hogy a jogalkotó széles körű diszkrécióval rendelkezik annak meghatározásában, hogy egy egyébként jogellenes magatartással szembeni állami fellépés, egy hatósági eljárás megindításának meddig van helye, és az elévülés végül is egy jogszerűtlen magatartás tekintetében határolja be időben azt a kockázatot, hogy meddig kell a vállalkozásnak attól tartania, hogy jelen esetben a Gazdasági Versenyhivatal fellép-e ellene.

II. Nincs jelentősége annak, hogy az alperes részéről azonosított döntések előkészítésében az X. tagvállalkozások részt vettek-e vagy sem. Annak sincs jelentősége, a tiltott versenykorlátozó jelleg megállapítása szempontjából, hogy az egyesület döntése kötelező erejű-e, vagy csak ajánlás formájában jelenik meg. A Tptv. 11. § (1) bekezdéséhez, a versenykorlátozó megállapodások kategorizálását elvégző rendelkezéshez fűzött törvényi indokolás is kiemeli, hogy a döntés kategóriájába tartozik az ajánlás is.

Az Európai Unió Bírósága is hasonlóképpen foglalt állást joggyakorlatában, amikor kimondta, hogy az ajánlás, még ha nincs is kötelező hatása, nem kerülhet ki a tiltott versenykorlátozás megállapíthatósága alól, pusztán a formája miatt (C-96-102/82; 104/82 számú egyesített ügyek – ECLI:EU:C:1983:310 [20]).

Az Európai Unió Bírósága C-74/14 számú, Eturas ügyben hozott ítélete (ECLI:EU:C:2016:42) jelen ügyben eltérő tényállás mellett született, az Eturas ügyben ugyanis egy összehangolt magatartásban való részvétel értékelésére került sor, szemben jelen közigazgatási jogvitában tárgyalt társulási döntéssel. Ebből is következően az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelme az Eturas ügyben megállapított elvi tételre, hogy az összehangolt magatartásban való részvételre vonatkozó vélelem nemcsak nyilvánvaló elhatárolódással dönthető meg, hanem a nem követett magatartással is, azért nem hivatkozható eredményesen, mert perbeli esetben társulási döntéseket és az abban való aktív vagy passzív részvételt vizsgálta az alperes, amely döntések az X. honlapján is megjelentek, azok elfogadása az X.-tagság

feltétele volt. Hasonló megfontolásból nem releváns a döntésben való részvétel hiányára hivatkozás kapcsán az Eturas ügy 50. pontja, mely szerint az ártatlanság vélelmével lenne ellentét, ha egy üzenet elküldése elég bizonyíték lenne annak megállapításához, hogy az üzenet címzettjei szükségképpen tudomással bírtak annak tartalmáról.

Az Eturas ügyben vizsgált tényállás és jelen ügyben foglalt tényállás közötti különbséget, kiemelendő, hogy addig, amíg az Eturas ügyben az összehangolt magatartásban résztvevő utazási irodák számára megküldött egy üzenet és az azt követően tanúsított magatartások értékeléséről volt szó, jelen perben nem egy egyszeri, egyoldalú e-mail (és annak hatására tanúsított magatartások) értékelésével összefüggésében merült fel a döntésben való részvétel, hanem egy jóval összetettebb tényálláshoz kapcsolódóan, ahol nemcsak a döntéshozatal előtti és utáni levelezés, egyeztetés, hanem a jelenléti (közgyűlési) megerősítés, szavazás és az is felmerült, hogy a döntések az X. honlapján is szerepeltek.

III. A Tpv. 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások egyesülési jog alapján létrehozott szervezetének, köztestületének, egyesületének és más hasonló szervezetének (a továbbiakban együtt: vállalkozások társulása) a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jött létre.

A felek között a felülvizsgálati eljárásban nem került vitatásra, hogy az alperes által azonosított döntések és vizsgált magatartások a Tpv. 11. § (1) bekezdésében foglalt kategorizálás szerint társulási döntésként értékelendők. Az X.-ben, mint egyesületben tagként résztvevő vállalkozások egymás versenytársaiként értékelendők, az eljárásban vizsgált döntések az ő piaci magatartásukat koordinálták (ezt meghaladó címzetti kört az alperes nem igazolt), az Etikai és Szakmai Sztenderdek, a munkaerő-közvetítési ajánlás, az Etikai és Szakmai Kódex az X. tevékenységéhez kapcsolódott, azok kizárólag az X.-ben tagsággal rendelkező vállalkozásokra vonatkoztak.

A munkaerő-kölcsönzési és munkaerő-közvetítési piacon társulási döntések értékelésére annak versenyjogi minősítésére sem az alperes, sem a Kúria gyakorlatában nem találunk példát, és az Európai Unió Bírósága által vizsgált versenyjogi tényállások között sem találunk a perbelihez hasonló tényálláshoz kapcsolódó versenyjogi értékelést, hacsak nem az alperes által felülvizsgálati eljárásban hivatkozott Bossman ügyre gondolunk (ECLI:EU:C:1995:463), mely esetben azonban versenyjogi értékelés csak a főtanácsnoki indítványban történt meg. Különösen igaz ez az átszábitási tilalom, a no touch kikötés és a közbeszerzési kikötés jelen perben vizsgált tartalma értékelésére, mellyel szemben a minimum munkaerő-kölcsönzési díj, a közvetítési díjajánlás és közvetítési kereskedelmi feltételek előírása tényálláshoz kapcsolódóan számos analóg példa található az árrögzítés és díjmeghatározás joggyakorlatában.

Akkor, amikor az alperes határozata a vizsgált magatartásokat elemezte, az értékeléshez irányadó jogszabályi környezetet ellentmondásosan határozta meg. A határozat 863. pontja a határozat VIII.1. pontjában a jogi értékelés kereteit lefektetve megjegyezte, hogy a 2018. január 17-én indult versenyfelügyeleti eljárásra tekintettel az ekkor hatályos Tpv. szöveg alapján értékelendő a magatartás. Ezzel szemben, amikor a határozat a csekély jelentőségű megállapodások hatálya alóli kivétel szabályokat ismerteti, a 2017. január 15-e előtti Tpv. szabályokat mutatja be. Az értékelés is e szerinti.

Annak megválaszolója, hogy melyik időpontban hatályos Tpv. szerint kell eljárni, kiemelt jelentősége van, hiszen az alperes által vizsgált jogsértés megvalósulása az alperes értékelése szerint 2011. április 20-tól 2018. augusztus 15-ig, az Etikai és Szakmai Kódex felfüggesztése időpontjáig tartott.

2017. január 15-ei hatályba lépéssel azonban a Tpv. 13. §-a jelentősen módosult, és a 13. § (3) bekezdése a csekély jelentőségű megállapodás alóli kivételek körét bővítette, mert addig, amíg 2017. január 15. előtt csak a vételi és eladási árak versenytársak közötti közvetlen, vagy közvetett meghatározása (ármeghatározás), továbbá a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozó megállapodást (piacfelosztás) zárta ki a csekély jelentőségű megállapodásra történő hivatkozás lehetőségéből, és a Gazdasági Versenyhivatal gyakorlata is ezt tekintette az ún. „kőkemény” kartellnek, addig 2017. január 15. hatálybalépéssel kezdődően a Tpv. 13. § (3) bekezdésén keresztül egy egységes kartellfogalom került a Tpv. rendszerébe, s ezzel kitágult a kivételek köre. E szerint: „nem alkalmazható az (1) bekezdés a versenytársak közötti olyan megállapodásra vagy összehangolt magatartásra,

amelynek célja a verseny korlátozása, megakadályozása vagy torzítása, így különösen a vételi vagy eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározása, az előállítás vagy a forgalmazás korlátozása, a piac felosztása, ideértve a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszást, az import vagy exportkorlátozást is (a továbbiakban: kartell), valamint bármely közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodásra vagy összehangolt magatartásra”.

A Tpvt. 13. § (3) bekezdése idézett szövegét a 2016. évi CLXI. törvény határozta meg 2017. január 15-ei hatályba lépéssel. A törvényi indokolás szerint a Tpvt.-be történő kartell fogalom beépítése a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó eljárás szabályairól szóló, 2014/104/EU Irányelv átültetésével együtt kellett, hogy sor kerüljön. Megvizsgálva az Irányelv fogalom meghatározásai között szereplő (2. cikk 14. pont) kartell fogalmát, szembevetve, hogy abba nem tartozik bele a vállalkozások társulásának a döntése, holott az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében a társulási döntés, mint a versenykorlátozó megállapodások egyik lehetséges típusa, a vállalkozások közötti megállapodás és az összehangolt magatartás megnevezése mellett, szabályozásra került.

2017. január 15-től kezdődő hatállyal az is jelentős változást eredményez, hogy a jogalkotó a csekély jelentőségű megállapodásra hivatkozás lehetőségét nem zárja ki társulási döntés esetére, szemben az alperes részéről a határozatában elfoglalt állásponttal és szemben a Fővárosi Törvényszék ítéletének indokolásával [182. pont]. Itt jegyzi meg a Kúria, hogy a Fővárosi Törvényszék ezen a helyen hivatkozott, Kfv.37.827/2015/19. számú ítélete azért nem lehet releváns hivatkozás, mert az a Tpvt. 13. § (3) bekezdése 2017. január 15-én hatályba lépő módosítását megelőző szöveggörnyezetben értelmezte a jogszabályt.

Annak a kérdésnek a megválaszolásával, hogy egy versenyjogi megállapodást mikor lehet cél szerintinek tekinteni, a Kúria és az Európai Unió Bírósága is sokat foglalkozott – bár nem a munkaerő-kölcsönzés és munkaerő-közvetítés piacán, ennek ellenére a jogesetektől kiolvasható elvi tételek ismertetése mellett is nehéz az a jogalkalmazói feladat, hogy különösen az átszábitási tilalom, a no touch kikötés és a közvetői díjkikötés elemzése után megállapítható-e azok versenykorlátozó jellege, lehet-e cél szerintinek tekintenie azokat, illetve indokolt-e egy hatás alapú elemzés elvégzése a versenykorlátozó jelleg megállapítása miatt.

Az Európai Unió Bírósága előtt C-32/11. számú Allianz ügyben hozott ítélet óta (ECLI:EU:C:2013:160) – miután a Tpvt. 11. § (1) bekezdésének szövege szinte teljesen megegyezik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének szövegével – a Tpvt. 11. §-a értelmezéséhez segítségül lehet hívni az Európai Unió Bírósága EUMSZ 101. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó jogértelmezésében kialakult joggyakorlatát.

Az az Európai Unió Bírósága joggyakorlata alapján kikristályosodott, amennyiben valamely megállapodás versenyellenes célja bizonyított, már nem szükséges megvizsgálni annak versenyre gyakorolt hatásait (ld. pl. C-345/14., ECLI:EU:C:2015:784 Maxima Latvia ítélet [17.] pontja; C-373/14/P., ECLI:EU:C:2016:26 – Toshiba Corporation contra Bizottság ítélet[25]. pontja).

Az Európai Unió versenyjoga normaszöveg szintjén, és a Tpvt. sem ismeri a vélelmezett cél szerinti versenyellenes megállapodás intézményéhez kapcsolódó taxatív felsorolást, bár kétségtelen, hogy kialakult az a gyakorlat, hogy a Tpvt. 11.§ (2) bekezdésben megnevezett megállapodástípusokat, elsősorban a horizontális árrögzítésekhez vezető megállapodást, valamint a piac felosztásra irányuló magatartásokat, és több esetben a beszerzési források felosztását első ránézésre is úgy értékelik, hogy azok a verseny tekintetében elegendő károsági fokot mutatnak ahhoz, hogy azokat cél általi versenykorlátozásoknak lehessen minősíteni.

Az Európai Unió Bírósága gyakorlatából az is kiolvasható, hogy ahhoz, hogy egy versenykorlátozás cél általi korlátozásnak lehessen tekinteni, e megállapodás rendelkezéseinek tartalmát, az általa elérni kívánt célkitűzéseket, gazdasági és jogi hátteret kell megvizsgálni, amelybe ez a megállapodás illeszkedik. Figyelembe kell venni az érintett termékek vagy szolgáltatás jellegét, valamint az érintett piac vagy a piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeit is.

Ezek azok a megállapodások, melyek jellegüknél fogva károsak a rendes verseny megfelelő működésére, mivel általában nem hatékony gazdasági eredménnyel járnak, és csökkentik a fogyasztói

jólétet (C-67/13.P, ECLI:EU:C:2014:2204, CB contra Bizottság ítélet [50.]).

Általánosságban az is megállapítható, hogy egy nem kötelező erejű döntés esetében is lehetőség van a cél szerinti versenykorlátozó jogsértés megállapítására.

Az első ránézésre is cél szerinti korlátozás megállapíthatóságához joggyakorlat által elvárt elegendő károssági fok megítéléséhez a kellően általános és következetes tapasztalat fennállásának alperes általi bizonyítottsága elvárható (ld.: C-228/18, ECLI:EU:C:2020:265, Budapest Bank ügyben hozott ítélet [79]). Ahhoz, hogy egy kérdéses megállapodás a megállapodások olyan kategóriájába tartozik-e, amelyek általános jellege a tapasztalatok tükrében általánosan elfogadott és könnyen felfedhető legyen, figyelembe kell venni valamennyi gazdasági, jogi háttérre vonatkozó releváns elemet, amelybe a vizsgált magatartás illeszkedik, és figyelembe kell venni, hogy van-e elegendő tapasztalat a vizsgált magatartás jogsértő jellegének első ránézésre történő megállapíthatóságához.

Abban is egységesnek tekinthető az Európai Unió Bírósága és a Kúria gyakorlata, hogy a cél szerinti versenykorlátozás megállapíthatóságát szűken kell értelmezni (fent hivatkozott C-228/18. Budapest Bank ítélet [54], Kúria Kfv.II.37.385/2020/17. számú ítélet [103] Budapest Bank ügy).

Amennyiben a tapasztalat alapján figyelembe vett megállapodás a megállapodások olyan kategóriájába tartozik, amely a legtöbb esetben a versenyre hátrányos, szükségtelen e megállapodás érintett piacokra gyakorolt hatásának részletes elemzése, azaz megállapítható a cél szerinti versenykorlátozó megállapodás jogsértő volta, hatásvizsgálat nélkül is.

Azt, hogy miként határozható el egy cél szerinti versenykorlátozás a hatás szerinti versenykorlátozás vizsgálatától, megfelelő útmutatást ad Bobek főtanácsnok Budapest Bank ügyben hozott indítványa (ECLI:EU:C:2019:678 [41-51.]).

A felülvizsgálni kért ítélet követve az alperes határozatának szerkezetét, valamennyi, az alperes által vizsgált megállapodást magatartásonként elemezte, mindegyik magatartáshoz kapcsolódó megállapodást cél szerintiként értékelte, mely megállapítások többségével a Kúria egyetért, kivéve a no touch és a közbeszerzési kikötésekhez kapcsolódó elemzéssel, és az átcsabítási tilalom piac felosztó megállapodásként történő értékelhetőségével.

A Tpv. 11. § (2) bekezdésében foglalt tényállások cél szerinti jogsértésnek minősülnek, s valamennyi, ott felsorolt tényállási elem megvalósulása esetén a versenyhatóság mentesülhet a hatásalapú elemzés alól. A Kúria álláspontja szerint ugyanis a Tpv. 11. § (2) bekezdése logikailag valamennyi, a Tpv. 11. § (1) bekezdésében megjelölt, 3 típusként kategorizált versenyjogsértésre vonatkozik, azaz a cél szerinti, a tényleges, és a lehetséges versenykorlátozó hatású megállapodásokra is. Önmagában tehát annak ténye, hogy az alperes a Tpv. 11. § (2) bekezdése valamely pontja alá sorolta a vizsgált magatartást, amennyiben nem áll fenn kellően szilárd és megbízható tapasztalat ahhoz, hogy önmagában jellegénél fogva káros az adott típusú megállapodás a verseny megfelelő működésére, az alperes nem mentesülhet a hatásalapú elemzés alól.

IV. A Kúria a nemzetközi tapasztalat alátámasztásához megfelelő hivatkozásnak tartja az alperes határozata 2. számú mellékletében felsorolt angol, török, spanyol és francia versenyügyeket.

Bár az Európai Unió Bírósága részéről e kérdésben hozott ítéletek hiányában nincs joggyakorlata az átcsabítási tilalomhoz hasonló megállapodások versenyjogi értékelésének, az alperes azonban észrevételében helyesen utalt az Európai Unió Bírósága C-415/93. számú, Bossman ügyben hozott ítélethez kapcsolódó főtanácsnoki indítványra (ECLI:EU:C:1995:295). Az Európai Unió Bírósága-nak ebben az ügyben az ismert sportoló egyik klubból a másik klubhoz történő áthelyezésének versenyjogi aspektusait már nem kellett, hogy vizsgálja a munkaerők szabad áramlása tilalmába ütközés miatt, ellenben a Bobek főtanácsnok indítványa [262] pontja szerint az a szabály, amely áthelyezési díjat állapított meg más tagállami klubhoz való áthelyezéshez, a klubok közötti versenyt korlátozta. A Kúria szerint az adott ügy és jelen ügy tényállása azonossága az átcsabítási tilalomhoz kapcsolódó megállapodás terén abban mutatkozik, hogy mindkét foglalkoztatási forma esetében a képzett munkaerő megtartása, átszerződésének elnehezítése volt a cél, s az átcsabítás esetén az egyik klub a másiknak jelentős díjtételt volt köteles fizetni hasonló módon, mint jelen ügyben az átcsabítási tilalom megsértése esetén az X. tagvállalkozásai.

V. A Kúria értékelése szerint mivel a vizsgált, felperesek részéről etikai normának nevezett szabály szerint csak egy X. tagvállalkozás volt – önkéntes vállalással – tiltva az általa kiközvetített munkavállaló újabb megkeresésétől, és a többi X. tag és a többi piaci szereplő nem, még az X. tagok egymás közötti versenyében sem érzékelhető első ránézésre, hogy képes-e a megállapodás a verseny korlátozására és mennyiben. Bár a megállapodás minősülhet beszerzési forrásokhoz való hozzáférés korlátozásának (ahol a beszerzési forrás maga a munkavállaló), az ilyen korlátozás főszabály szerint nem tekinthető mindig cél szerinti korlátozásnak. Másrészt az Európai Unió Bírósága és az alperes által korábban vizsgált tényállások esetében, a beszerzési forrásokhoz való hozzáférés korlátozása tényállásához kapcsolt jogvitákban a „forrás”, azaz a termék nem természetes személy volt, szemben a jelen megállapodáshoz kapcsolódó kikötéssel, ahol a munkavállaló, mint „termék”, saját döntéseiért felelős személyként, dönthetett úgy, hogy kiközvetítése után bármely állásajánlatot elfogadjon. Továbbá mivel nem ismert, hogy a munkavállalók milyen arányban helyezkednek el munkaerő-közvetítői szolgáltatás eredményeként, és hány százalék talál munkaerő-közvetítő igénybevétele nélkül is munkát, így nem tudható, hogy ez a korlátozás milyen hatással volt a piacra. Ezen túlmenően nem egyértelmű, hogy a fogyasztói jólét alperes álláspontja szerint hol sérül, figyelemmel arra, hogy végső soron a fogyasztónak minősülő piaci szereplő alacsonyabb árú szolgáltatáshoz vagy áruhoz jut hozzá azáltal, ha a „szolgáltató” alacsonyabb szinten tudja tartani a munkabért, másrészt viszont a munkavállaló egyben fogyasztó is, aki alacsonyabb munkabérrel kisebb fogyasztást tud megvalósítani. Mindezen megfontolásokat figyelembe véve a rendelkezésre álló, alperes által bemutatott elemzésből nem lehet tudni, hogy az alperes milyen összefüggéseket és tényeket elemzett, a verseny intenzitása hol és milyen körben csökkenhetett, egyáltalán csökkent-e, a megállapodás károssága hol jelentkezett, ezért a Kúria szerint elkerülhetetlen a no touch kikötés versenykorlátozó jellegének a megállapításához a hatásalapú elemzés.

Ezt erősíti az a körülmény is, hogy nem áll rendelkezésre sem alperes gyakorlatában, sem a nemzetközi gyakorlatban olyan tapasztalat, amely az ilyen kikötés versenykorlátozó jellege megállapíthatóságát egyszerűsítene. Mindezen megfontolásból következően a Kúria álláspontja szerint a no touch kikötés versenykorlátozó jellege megállapíthatóságához elengedhetetlen a kikötéshez kapcsolódó hatásalapú elemzés.

VI. Az alperes és a Fővárosi Törvényszék ítélete is helytállóan hivatkozott az Európai Unió Bírósága C-8/72 (ECLI:EU:1972:84) megállapításra, mely szerint az az árörögzítés, amely csak célértékeket határoz meg, korlátozza a versenyt, mivel a résztvevők előre látják, ésszerű bizonyossággal tudják, hogy a versenytársak milyen politikát követnek. Ezzel esik egy tekintet alá lényegi különbség híján, ha az ármeghatározás az árat alkotó egyes konkrét elemek, tételek nevesítésével történik.

Abban is egységesnek mutatkozik a versenyjogi gyakorlat, hogy amennyiben egy megállapodásnak a versenykorlátozó célon túl van más legitim célja is, az önmagában nem jelenti, hogy e jogsértés ne lehetne célzat szerint megállapítható (Európai Unió Bírósága C-110/82, ECLI: EU:C:1982).

A felperesek felülvizsgálati kérelme alaptalanul hivatkozott arra, hogy utóbb a munkaerő-kölcsönzési és a magán-közvetítői tevékenység nyilvántartásba vételéről és folytatásának feltételeiről szóló 118/2001.(VI.30) számú Kormányrendelet 9/A. §-a normaszövegbe emelte a kikötést e megállapodás szövegével azonos tartalommal. A versenyjogi jogsértésekkel szemben történő fellépés ugyanis az Alaptörvény M. cikk (2) bekezdéséből és a Tptv. preambulumból is következően az Állam feladata, aki jogi szabályozással kell hogy biztosítsa a gazdasági verseny tisztaságát.

A IX. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében állítottakkal ellentétben a versenyjogsértés megállapítása szempontjából annak sincs jelentősége, hogy a minimum munkaerő-kölcsönzési díj az X. tagok részéről betartásra került-e, vagy sem, ennek a kérdésnek a bírság meghatározása összegénél lehet jelentősége (a jogsértés súlya, hatása a versenyre).

Mindezen megfontolás eredményként a Kúria megállapította, hogy az alperes és a Fővárosi Törvényszék helyesen értékelte a munkaerő-kölcsönzési minimumárak meghatározását a Tptv. 11. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, célja szerinti jogsértésként.

VII. Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelme alaptalanul állította, hogy egy ajánlott ár nem lehet cél szerinti megállapodásként értékelhető, ugyanis a versenyjogi joggyakorlat egységes abban, hogy a versenykorlátozó cél megállapítható ajánlás esetén is (Európai Unió Bírósága C-96-102;104;105;108 és

110/82 egyesített ügyek, ECLI:EU:C:1983:310) Az Európai Unió Bírósága C-8/72. számú ügyében (ECLI:EU:C:1972:84) egyértelműen megállapította, hogy az árörögzítést valósít meg a vizsgált megállapodás akkor is, ha az csak célértéket határoz meg, mivel korlátozza a versenyt, és lehetővé teszi a résztvevőknek, hogy előre lássák ésszerű bizonyossággal, hogy a versenytársak milyen árpolitikát fognak követni.

Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelme alaptalanul hivatkozott arra, hogy az itt vizsgált, egyéb kereskedelmi feltételek meghatározása során a megállapodás csak a szokásosan alkalmazott szerződési feltételeket sorolták fel, ugyanis az egységes piaci fellépésnek versenykorlátozó hatása van. Mindezekből következően a munkaerő-közvetítési díj százalékos mértékének meghatározására vonatkozó X. döntés az eladási ár közvetlen meghatározását célozta, míg az egyéb kereskedelmi feltételek (halasztott fizetés kizárása, részletfizetés, garancia időtartamának maximalizálása, stb.) meghatározására vonatkozó X. döntés az egyéb üzleti feltételek közvetlen meghatározását célozták, és helyesen került sor annak megállapítására, hogy a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával cél szerinti versenykorlátozás.

VIII. A Tpv. 78/A. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács a bírság kiszabását mellőzi, vagy a bírságot csökkenti annak a vállalkozásnak a tekintetében, amely az e törvényben meghatározott módon feltárja a Gazdasági Versenyhivatalnak a 11. §-ba, illetve az EUMSZ 11. cikkébe ütköző kartellt, vagy a közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodást, vagy összehangolt magatartást (a továbbiakban a 78/A.-78/C. § alkalmazásában: jogsértés) és az abban való részvételét.

Az engedékenységi politika Tpv.-ben történő szabályozása a 2009. évi XIV. törvény 8. § Tpv.-t módosító rendelkezésével jelent meg. Ennek törvényi indokolása utal arra, hogy az engedékenységi politika a versenyjogban széleskörű hagyományokkal rendelkezik, és 2003-tól a Gazdasági Versenyhivatal is alkalmazza, utalva a Gazdasági Versenyhivatal Elnöke és Gazdasági Versenyhivatal Versenytanács Elnöke 3/2003. számú engedékenységi politikáról kiadott közleményére.

A Tpv. 78/A. § jelen közigazgatási jogvitában alkalmazandó rendelkezését utoljára a 2013. évi CCI. törvény 66. § módosította, amely azonban lényeges változást a szabályozásban jelen ügy szempontjából nem hozott, a 66. §-hoz fűzött törvényi indoklás szerint a módosítás elsősorban apróbb kiegészítés a gyakorlati tapasztalatokra tekintettel, és az Európai Versenyhálózat (ECN) keretében 2012 novemberében elfogadott új felülvizsgálati modellprogramra tekintettel.

A Tpv. 78/A. § (1) bekezdése VII. rendű felperesre és VII. rendű felperesi érdekeltre történő alkalmazhatósága vizsgálata során az elsődleges kérdés a Tpv. 78/A. §-ban szereplő kartell fogalom értelmezése.

Bár a Tpv. értelmező rendelkezéseket nem tartalmaz, a Kúria álláspontja szerint – ahogy ezt már az ítélet [283-284] bekezdésben kifejtette – a Tpv. 13. § (3) bekezdésének 2017. január 15-én hatályba lépő módosítása után a Tpv. egységes kartell fogalmat használ. Erre utal a Tpv. 13. § (3) bekezdésében megjelenő, „továbbiakban: kartell” – jogalkotói megoldás is. A Tpv. 13. § (3) bekezdése alapján a kartell fogalmába a versenytársak megállapodása és összehangolt magatartása tartozik bele, de a társulási döntés nem.

A Tpv. 78/A. § (1) bekezdése külön jogsértés fogalmat generál az engedékenységi kérelem körében, amely alatt a Tpv. 11. §-ba, illetve az EUMSZ. 101. cikkébe ütköző kartellt vagy a közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodást vagy összehangolt magatartást és az abban való részvételt érti. Ez utóbbi fordulat miatt kell utalni arra, hogy bár a Tpv. 11. § (1) bekezdése a megállapodás gyűjtőfogalmába beletartozónak tekinti a társulási döntést, a 78/A. § (1) bekezdés második fordulata (közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodást vagy összehangolt magatartást) ismétli ugyan a megállapodás fogalmat, de annak Tpv. 11. § (1) bekezdése szerinti tág értelmezését azonnal cáfolja, hogy e második fordulat a megállapodás mellett az összehangolt magatartást is külön nevesíti. Ez a rendelkezés ezért kizárja, hogy a „közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodást” a társulási döntésekre is alkalmazni lehessen. A Tpv. 78/A. § jogsértései körébe tehát a társulási döntés nem tartozik bele, társulási döntés esetén engedékenységi kérelem nem terjeszthető elő..

A VII. rendű felperes és a VII. rendű felperesi érdekelt eredménytelenül hivatkozott a Gazdasági Versenyhivatal 2/2016. számú engedékenységi közleménye eredeti 17. pontja és az 5/2017. számú közleménnyel módosított 17. pontja közötti eltérésre, és az „eredeti” szövegváltozatban kifejezetten szereplő „vállalkozások társulása által hozott döntés” szövegből való elhagyására – ugyanis a két szövegváltozat tartalmilag nem változott, mert az utóbbiban szerepel, hogy az engedékenységi politika a kartelleken kívüli egyéb horizontális versenykorlátozásokra nem terjed ki.

A VII. rendű felperes felülvizsgálati kérelme az engedékenységi politika alkalmazhatósága kapcsán alaptalanul hivatkozott az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése hatékony érvényesülése veszélyére is. A hatékony érvényesülés egyik eleme ugyanis az európai uniós és tagállami versenyjogot szabályozó rendelkezések azonos, egységes értelmezése. Éppen emiatt az engedékenységi politika társulások döntéseire vonatkozó alkalmazhatatlansága (kizárása) értelmezésénél a Kúria figyelemmel volt arra is, hogy a Kúria az Allianz Hungária Biztosító Zrt. kontra Gazdasági Versenyhivatal ügyben az Európai Unió Bírósága ítélete (C-32/11.) figyelembevételével kimondta, hogy érdek fűződik ahhoz, hogy az uniós jogi rendelkezéseket és fogalmakat egységesen értelmezzék.

Az Európai Unió jogában az engedékenységi politika alkalmazhatósága kizárólag a titkos kartellekre engedhető meg.

Itt utal a Kúria arra, hogy a Tptv. 78/A. §-t magyar versenyjogi szabályokba iktató, 2009. évi XIV. törvény 8. §-hoz fűzött törvényi indoklás is utalt a nemzetközi versenyjog széles körű hagyományaira, az uniós jog pedig az engedékenységi politikát csak a versenytársak megállapodására és az összehangolt magatartására alkalmazta akkor és most is. (ld. pl. EU Bizottság 2006/C. 298/11. számú engedékenységi közleményét, vagy az ECN+ Irányelv 11. cikkét.)

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme alappal hivatkozott arra, hogy a Tptv. 78/A. §, azaz az engedékenység alkalmazásának szükségszerű eleme a versenyfelügyeleti bírságnak az esetleges alkalmazása. Az X.-szel szemben megindult versenyfelügyeleti eljárásban azonban a VII. rendű felperessel és a VII. rendű felperesi érdekelttel szemben bírság kiszabására nem került sor, így annak elengedése, mérséklése sem történhet meg.

IX. Az alperes határozata indoklása akkor, amikor a mögöttes felelősség arányosítása alátámasztásaként az Európai Parlament és Tanács 2019/1. (ECN+Irányelv) [48] preambulumbekzdésére utalt, olyan európai uniós másodlagos jogforrásra utalt, amely uniós jogforrás bár már kihirdetésre került az Európai Unió hivatalos lapjában, ellenben ahhoz kapcsolódó tagállami átültetési határidő még nem telt el az alperes határozatának meghozatalakor. Mivel az Irányelv átültetését a Tptv.-be a 2020. évi XIX. törvény végezte el 2021. január 1-jei hatálybalépéssel, az Irányelv közvetett hatálya miatt annak tagállami jogba történő átültetését megelőzően azt nem indokolt meghivatkozni.

X. Az előzetes döntéshozatal kapcsán a III-VI. rendű felperesek felülvizsgálati kérelme azon megállapításával összefüggésben, hogy a Fővárosi Törvényszék nem indokolta meg kellő mértékben az Európai Unió Bíróságához fordulás elutasítását, a Kúria utal arra, hogy a Fővárosi Törvényszék indokolási kötelezettségének eleget tett, az elsőfokú eljárásba a III-VI. rendű felperesek kereseti kérelme bemutatásakor ismertette a III-VI. rendű felperesek részéről feltenni javasolt kérdéseket, a kezdeményezés indokolatlanságát pedig az ítélete indoklása [224] pontja tartalmazta. A Kúria szerint helyesen állapította meg a Fővárosi Törvényszék, hogy a III-VI. rendű felperesek részéről feltenni szándékozott első kérdés a tényállás tisztázásához kapcsolódott, ezért nem volt indokolt a luxemburgi testülethez fordulni.

Még mielőtt a Kúria a felülvizsgálati eljárásban III-VI. rendű felperesek által ismételten feltett kérdések, valamint az I. rendű és IX. rendű felperesek által felülvizsgálati eljárásban előterjesztett, előzetes döntéshozatalra javasolt kérdések vonatkozásában a kezdeményezés indokoltságát vizsgálná, fontosnak tartja kiemelni, hogy az Európai Unió Bírósága általános gyakorlata szerint a legfelsőbb fokon eljáró nemzeti bíróságok csak akkor mentesülnek az előzetes döntéshozatali kérelem előterjesztésének kötelezettsége alól, amennyiben a kérdés irreleváns, vagy a kérdést az Európai Unió Bírósága már értelmezte, vagy az uniós jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy nem hagy ésszerű kétséget. (CILFIT kritériumok, melyet az Európai Unió Bírósága többször megerősített, pl. C-561/19. Consorsio ügyben, ECLI:EU:C:2019) A Kúria álláspontja szerint nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény

sem az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése során, hogy jelen közigazgatási jogvitában nem merült fel határon átnyúló elem, és sem az alperes határozata, sem az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezők nem hivatkoztak közvetlen hatállyal bíró európai uniós jogforrásra.

Bár az Allianz ügyben az Európai Unió Bíróság már kimondta, hogy az EUMSZ 101. cikk tartalma azonos a Tptv. 11. § (1) bekezdésével, és amennyiben elfogadjuk, hogy a Tptv. 11. § (1) bekezdése az európai uniós jog (korábban EK szerződés 81. cikk), majdnem szó szerinti átvételét jelenti, ezért az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése határon átnyúló elem hiányában is lehetséges lenne, azonban a Kúria szerint a felperesek által feltett kérdések az ügy érdemének eldöntését kérnék az Európai Unió Bíróságtól.

Azt ugyanis, hogy az átcsabítási tilalom, vagy a no touch kikötés, vagy az aktív átcsabítási tilalom versenykorlátozó célú-e (ld.: I. rendű felperes két kérdése, IX. rendű felperes 3. kérdése) az ügy érdemének megválaszolását jelentené.

A felülvizsgálati eljárás tárgyalásán az I. rendű felperes már maga is úgy nyilatkozott, hogy álláspontja szerint előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nélkül is el lehet dönteni az ügyet.

A III-VI. rendű felperesek részéről kezdeményezett kérdések vonatkozásában az előzetes döntéshozatal kezdeményezése elmaradása Fővárosi Törvényszék által megadott indokait a Kúria annyival egészíti ki, hogy a 2. kérdés, amely a társulások ajánlása versenyjogi szempontú értékelésére kéri a választ, azért sem megengedett, a Cilfit kritériumok figyelembevételével sem, mert ez a kérdés az Európai Unió Bírósága részéről már megválaszolásra került. (C-96-102;104,105;108;110/82 egyesített ügyek [20].)

Ugyanez vonatkozik a IX. rendű felperes feltenni javasolt 2. kérdésére is, hiszen ez tartalmában megegyezik a III-VI. rendű felperesek másodikként feltenni javasolt kérdésével.

A IX. rendű felperes részéről feltenni javasolt 1. kérdés az Eturas ügyben vizsgált kérdéssel azonosítható, a Kúria ennek figyelembevételével a IX. rendű felperes által feltett kérdésre a választ meg tudja adni.

A IX. rendű felperes által feltenni javasolt 3. kérdés tartalmában azonos az I. rendű felperes által feltenni javasolt 2. kérdéssel, az annyiban egészül ki, hogy a IX. rendű felperes idézi az Európai Unió Bírósága többször kimondott elvi tételét, mely szerint a cél szerinti versenykorlátozás megállapíthatóságához kellően általános tapasztalatnak kell fennállnia ahhoz, hogy a verseny tekintetében fennálló károsságot igazolja.

Bár a IX. rendű felperes által a felülvizsgálati eljárásban kiegészített további 2 kérdés feltevése közül a 4., a beszerzési források korlátozására vonatkozó megállapodás elvárt szintű elemzése kétségtelen, hogy általánosabb a többi kérdéshez képest, de a Kúria szerint a kérdésre adott válasz minden kétséget kizáróan az, hogy mindig az adott ügy tényállásától függ, hogy a beszerzési források korlátozására vonatkozó megállapodás elegendő károssági fokot mutat-e ahhoz, hogy a cél szerinti korlátozásként lehessen értékelni, így a jelen ügyben hasznos segítséget nem jelentene a válaszadás.

A IX. rendű felperes részéről felülvizsgálati eljárásban javasolt 5. kérdés vonatkozásában pedig az alperes ellenkérelmében helyesen érvelt amellett, hogy mivel az a piacmeghatározásra vonatkozik, és a piacmeghatározás kérdése a felülvizsgálati kérelemben nem vetődött fel a felperesek részéről, ezért a felülvizsgálati eljárás kereteit meghaladná a kérdésfeltevés. Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem tartotta indokoltnak az Európai Unió Bíróságához fordulást előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése miatt.

Kfv.III.37.208/2023/7.

A Földforgalmi tv. 46. § (3) bekezdés b) pont utolsó fordulata szerinti előhaszonbérleti ranghely akkor illeti meg az előhaszonbérleti jog jogosultját, ha igazolja, hogy gazdasági termelőként az ökológiai termelésre utaló kifejezés használatára jogosító ökológiai gazdálkodói tanúsítvánnyal rendelkezik.

A 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 46. § (3) bekezdés b) pontja értelmében az (1) bekezdés a) pontjában megegyező ranghelyen illeti meg előhaszonbérleti jog a szántó, kert, szőlő, gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbeadása esetén azt a helyben lakó földművest,

vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszövetkezetet, aki vagy amely számára a haszonbérlet célja földrajzi árujelzéssel, továbbá eredetmegjelöléssel ellátott termék előállítása és feldolgozása, vagy ökológiai gazdálkodás folytatása.

A 2016. évi LXI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 2. §-a 2016. június 22-étől iktatta be a 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 55/A §-át, amelynek (1) bekezdés szerint, ha a haszonbérlet célja a Földforgalmi törvény 46. § (3) bekezdés b) pontja szerinti ökológiai gazdálkodás folytatása, igazolni kell, hogy az előhaszonbérletre jogosult gazdaság termelőként az ökológiai termelésre utaló kifejezés használatára jogosító ökológiai gazdálkodói tanúsítvánnyal rendelkezik. Az 55/A § (2) bekezdése alapján a Földforgalmi törvény 46. § (3) bekezdés b) pontja szerinti ökológiai gazdálkodási célú előhaszonbérleti jog gyakorlása során az előhaszonbérleti jog jogosultjának a szerződésben vagy az elfogadó nyilatkozatban a jogutódra is kiterjedő hatállyal kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy a haszonbérlet időtartama alatt az előhaszonbérleti joggal érintett föld teljes területén ökológiai gazdálkodást fog folytatni.

A Módtv. 2. §-ához kapcsolódó – és az Alaptörvény 28. cikke szerint a jogértelmezés során kötelezően figyelembe veendő – jogalkotói indokolás kimondja, hogy a módosítás meghatározza, hogy mely feltételek teljesülése esetén lehet ökológiai gazdálkodásra, mint előhaszonbérleti jogosultságra hivatkozni haszonbérlet esetén. A módosítás a szakmai feltételek egyértelmű meghatározásán keresztül kívánja a visszaélés-szerű joggyakorlást meggátolni. Kerülni kell ugyanis olyan helyzetek kialakulását, hogy a nem egységes jogalkalmazási gyakorlat miatt a Földforgalmi tv. által kedvezményezett többi előhaszonbérletre jogosult – így különösen a helyben lakók – ne jussanak haszonbérlet útján termőföldhöz.

A jogalkotói indoklásból is egyértelmű, miszerint a törvényalkotó az Fétv. 55/A §-ának beiktatásával a Földforgalmi tv. 46. § (1) bekezdés b) pontjában rögzített „ökológiai gazdálkodás folytatása” tevékenység figyelembe vételét olyan tanúsítvány rendelkezésre állásához köti, amelyik igazolja azt, hogy az előhaszonbérletre jogosult gazdasági termelőként az ökológiai termelésre utaló kifejezés használatára jogosult. Ezzel a jogalkotó tudatosan szűkíti a Földforgalmi tv. 46. § (3) bekezdés b) pont utolsó fordulatának eleget tevő előhaszonbérleti jogosultak személyi körét.

Az Alaptörvény hivatkozott 28. cikke a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolásának figyelembevételét írja elő a jogértelmezés folyamatában, vagyis az indokolás megszületése folyamatának ebben a körben nincs jelentősége. Ebből következően az Országgyűlés Törvényalkotási bizottságának az állásfoglalása nem releváns.

A Földforgalmi tv. és az Fétv. nem definiálja az „ökológiai termelésre utaló kifejezés használatára jogosító ökológiai gazdálkodói tanúsítvány fogalmát”. A 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 10/A §-a kimondja, az ökológiai termelésre utaló kifejezéssel csak olyan élelmiszer vagy takarmány hozható forgalomba, amely rendelkezik az 2018/848/EU rendelet (a továbbiakban: Öko EK rendelet) szerinti tanúsítvánnyal, és megfelel az e törvényben, az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban, valamint az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktaiban meghatározott feltételeknek.

Az Éltv. 10/A §-ra is tekintettel az irányadó uniós jogszabály határozza meg az ökológiai termelésre utaló kifejezés használatára jogosító ökológiai gazdálkodói tanúsítvány formai és tartalmi elemeit. A per tárgyat képező, a Kft. által 2-10874-2021. szám alatt kiállított tanúsítvány a 834/2007/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) szabályaira alapítottn került kiállításra.

Az EK rendelet 2. cikk a) pontja rögzíti az ökológiai termelés definícióját, eszerint annak minősül a termelési rendszereknek az e rendeletben meghatározott szabályoknak megfelelően történő alkalmazása a termelés, a feldolgozás és a forgalmazás valamennyi szakaszában. A 2. cikk h) pontja szerint átállás: a nem ökológiai gazdálkodásról az ökológiai gazdálkodásra való átmenet meghatározott időszak alatt, melynek folyamán az ökológiai gazdálkodásról szóló rendelkezések alkalmazására kerül sor.

Az EK rendelet IV. címe a 23-26. cikkeken szabályozza a címkézést. A 23. cikk az ökológiai termelésre utaló kifejezések használatára, a 24. cikk a kötelező jelölésekre, a 25. cikk az ökológiai termelés jelölésére szolgáló logókra, míg a 26. cikk a különös címkézési követelményekre vonatkozik.

A 23. cikk (1) bekezdése értelmében e rendelet alkalmazásakor egy termék akkor tekintendő ökológiai

termelésre utaló kifejezéssel megjelölt terméknek, ha a címkézésén, a reklámanyagokban vagy kereskedelmi okmányokban a termék, az összetevők vagy a takarmány-alapanyagok leírásában olyan kifejezéseket használnak, amelyek a vásárló számára azt sugallják, hogy a termék, az összetevők vagy a takarmány-alapanyagok az e rendeletben megállapított szabályokkal összhangban készültek. Különösen, a mellékletben felsorolt kifejezéseket, a belőlük képzett szavakat vagy rövidítéseket, önmagukban vagy összetételben – pl. „bio” és „öko” – a Közösség egészében és bármely közösségi nyelven használni lehet olyan termék címkézésére és reklámozására, amely az e rendeletben megfogalmazott vagy e rendeleten alapuló követelményeknek eleget tesz.

A felülvizsgálati bíróság megítélése szerint a Kft. által a felperes felé kiállított 2-10874-2021. számú tanúsítvány az EK rendelet 23. cikk (1) bekezdésében foglaltaknak nem felel meg, az nem igazolja, hogy a felperes jogosult az ökológiai termelésre utaló kifejezések használatára.

Az Öko EK rendelet 56. cikke hatályon kívül helyezte az EK rendeletet, egyben előírta, hogy a hatályon kívül helyezett EK rendeletre való hivatkozásokat erre a rendeletre való hivatkozással kell tekinteni.

Az Öko EK rendelet 3. cikk 1. pontja az ökológiai termelés, 2. pontja az ökológiai termék, 6. pontja az átállás, míg 7. pontja az átállási termék fogalmát rögzíti. A 3. cikk 1. pontja szerint ökológiai termelés: az e rendeletnek megfelelő termelési módszerek használata az előállítás, az elkészítés és a forgalmazás valamennyi szakaszában, a 10. cikkben említett átállási időszak alatt is. A 3. cikk 2. pontja rögzíti, ökológiai termék: a 10. cikkben említett átállási időszak alatt előállított terméktől eltérő, ökológiai termelésből származó termék.

Az Öko EK rendelet 10. cikke az átállást szabályozza. Ennek (4) bekezdése alapján az átállási időszak alatt előállított termékek nem forgalmazhatók ökológiai termékként vagy átállási termékként. Ugyanez a bekezdés kimondja, hogy átállási termékként forgalmazhatók azonban az átállási időszak alatt az (1) bekezdésnek megfelelően előállított termékek közül – egyebek mellett – azok a növényi eredetű élelmiszeripari termékek és növényi eredetű takarmánytermékek, amennyiben a termék csak egyetlen mezőgazdasági növényi összetevőt tartalmaz és a betakarítást megelőzően legalább 12 hónapos átállási időszakot tartottak.

Az Öko EK rendelet IV. fejezete tartalmazza a jelölésre vonatkozó rendelkezéseket. Ennek 30. cikke az ökológiai termelésre utaló kifejezések használatát, 31. cikke a növénytermesztésben használt termékek és anyagok jelölését, 32. cikke kötelező megjelöléseket, míg a 33. cikke az Európai Unió ökológiai termelés jelölésére szolgáló logóját szabályozza.

Az Öko EK rendelet 30. cikk (1) bekezdése kimondja, e rendelet alkalmazásában egy termék akkor tekintendő ökológiai termelésre utaló kifejezéssel megjelöltnek, ha jelölésén, reklámanyagaiban vagy kereskedelmi okmányaiban a terméket, annak az előállításához használt összetevőit vagy takarmány-alapanyagait olyan kifejezésekkel írják le, amelyek a vásárló számára azt sugallják, hogy a terméket, az összetevőket vagy a takarmány-alapanyagokat e rendelettel összhangban állították elő. A 2. cikk (1) bekezdésében említett, e rendeletnek megfelelő termékek jelölésére és reklámozására az Unió egészében különösen a IV. mellékletben felsorolt kifejezések, valamint az azokból képzett szavak és rövidítések (pl. a „bio” és az „öko”) használhatók önmagukban vagy összetételben a mellékletben felsorolt bármely nyelven.

A Kúria hangsúlyozza, hogy egyfelől az Öko EK rendelet hivatkozott 56. cikkéből következően a per tárgyát képező tanúsítványban a EK rendeletre hivatkozást az Öko EK rendeletre való hivatkozással kell tekinteni. Másfelől az EK rendelet 23. cikk (1) bekezdése tartalmában túlnyomórészt azonos az Öko EK rendelet 30. cikk (1) bekezdésével. A felperes részére kiállított 2-10874-2021. számú tanúsítvány nem teszi lehetővé sem az EK rendelet 23. cikk (1) bekezdésében, sem az Öko EK rendelet 30. cikk (1) bekezdésében megjelölt ökológiai termelésre utaló kifejezések használatát.

A fenti tanúsítvány azt igazolja, hogy a felperes megkezdte az ökológiai gazdálkodás folyamatát, és ezt az ellenőrző szervként eljáró Kft. legalább egy alkalommal ellenőrizte. Ugyanakkor az Fétv. 55/A § (1) bekezdése egyértelműen egy olyan tanúsítványhoz köti a Földforgalmi tv. 46. § (3) bekezdés b) pont utolsó fordulatának való megfelelést, amely igazolja, hogy az előhaszonbérletre jogosult gazdasági termelőként az ökológiai termelésre utaló kifejezés használatára jogosult.

A felperes részére 2022. július 4-én a Kft. az Öko EK rendelet 35. cikkének (1) bekezdése szerinti

minősítő tanúsítványt állított ki, amely a gyümölcsösökben termett tizenegy termékre vonatkozóan elismerte azt, hogy azok átállási terméknek minősülnek. Azonban ez a tanúsítvány – a felperes által sem vitatottan – jelen perben nem vehető figyelembe.

Kfv.II.37.282/2023/5.

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról szóló Európai Parlament és Tanács 2004. február 11-i 261/2004/EK rendelete végrehajtásáért felelős hatóság a fogyasztóvédelmi hatóság. A rendelet 7. cikk (1) bekezdésében meghatározott határozott összegű kártalanítási összeg fizetésére vonatkozó kötelezettség előírásáról a fogyasztóvédelmi hatóság jogosult rendelkezni az EK rendelet 16. cikk (1) és (2) bekezdése, a fogyasztóvédelmi törvény 45/A. § (2) bekezdése, 47. § (1) bekezdés c) pontja és a 25/1999. (II.12.) Korm.rendelet 27. § (3) és (4) bekezdése alapján. Az EK rendelet 12. cikkben rögzített további kártalanítás iránti igény polgári bíróság előtt érvényesíthető.

A Kúria a Kfv.V.37.015/2023., Kfv.III.37.096/2023. és Kfv.III.37.188/2023. számú ügyben meghozott határozataiban vizsgált tényállás és jogkérdés, valamint jelen ügyben vizsgált tényállás és jogkérdés között az ügyazonosság fennáll, figyelembe véve a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.I.60.002/2021/7. számú határozatában foglalt kritériumokat is. A Kúria említett három határozatából két határozat elvi tétele szerint az Európai Parlament és Tanács 261/2004/EK rendelete (a továbbiakban: Rendelet) végrehajtásáért felelős hatóság a fogyasztóvédelmi hatóság. A nemzeti jogszabályok az uniós joggal összhangban hatáskört biztosítanak a fogyasztóvédelmi hatóságnak, mint a Rendelet 16. cikk (1) bekezdése szerint kijelölt nemzeti szervnek a járat törléséből, késéséből fakadó, az 264/2004/EK rendelet (a továbbiakban: EK Rendelet) 7. cikk (1) bekezdésében meghatározott kártalanítási összeg fizetésére kötelezésre is.

A Kfv.V.37.015/2023/11. számú kúriai határozat elvi tétele szerint az EK Rendelet 7. cikk (1) bekezdésében meghatározott kártalanítási összeg fizetésére vonatkozó kötelezettség előírásáról a fogyasztóvédelmi hatóság jogosult rendelkezni a Rendelet 16. cikkének (1) és (2) bekezdése, a 1997. évi CLV. törvényben (a továbbiakban: Fgytv.) 45/A. § (2) bekezdése és a 25/1999. (II.12.) Korm.rendelet 27. § (3)-(4) bekezdése alapján. A Kúria ismertetett ítéletei alapján eldönt, hogy a jelen közigazgatási perben meghozott ítéletben hivatkozott jogszabályhelyek (Fgytv. 43/A. § (2) bekezdés, 45/A. § (2) bekezdés, 47. § (1) bekezdés c) pont és a légi személyszállítás szabályairól szóló 25/1999. (II.12.) Korm.rendelet 27. § (3)-(4) bekezdése alapján az alperes rendelkezett hatáskörrel a támadott döntés meghozatalára.

Az alperes felülvizsgálati kérelme helytállóan hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete által vizsgált jogkérdésben irányadó lett volna a Kúria Kfv.IV.37.979/2020/5. számú ítélete elvi tétele is (közzétéve BH 2021.181. szám alatt) és, hogy nem elegendő magyarázat volt az elsőfokú bíróság részéről a Kúria ezen ítéletétől való eltérés magyarázataként az az érv, hogy a kérdéses kúriai határozat az Európai Unió Bírósága C-597/20. számú ítélete EK Rendelet 16. cikkét értelmező döntését megelőzően született. Ahogy arra az alperes felülvizsgálati kérelme ugyanis helyesen utalt, a jogszabályi környezet nem változott.

Kétségtelen, hogy az uniós jog értelmezésére – a Cilfit kritériumok teljesülése hiányában – az Európai Unió Bírósága jogosult, így a jelen jogvitában figyelembe veendő EK Rendelet 16. cikke értelmezésére az Európai Unió Bírósága C-597/20. számú ítélete szerinti értelmezés irányadó, de ezen ítélethozatal megelőzően az Európai Unió Bírósága már a C-145–C-146/2016. számú egyesített ügyekben [ECLI:EU:C:2016:187] is foglalkozott az EK Rendelet 16. cikke értelmezésével, amely a Kfv.IV.37.979/2020/5. számú kúriai határozat meghozatalakor is ismert volt. Ennek az Európai Unió Bírósága ítéletnek indokolása [30] bekezdése szerint az EK Rendelet 16. cikkét képező rendelkezések összefüggnek, és az EK Rendelet 16. cikk (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok a 16. cikk (1) bekezdésében említett feladatok különböző szempontjait pontosítják. Itt indokolt utalni arra, hogy az ítélet indokolása [36.] bekezdése szerint az EK Rendelet 16. cikk (1) bekezdése szerinti szervek meghatározására vonatkozó mozgástér kialakítása során a tagállamok nagyfokú mozgástérrel rendelkeznek, és felhatalmazhatják arra az EK Rendelet 16. cikk (1) bekezdésében említett szerveket, hogy az egyéni panaszok nyomán intézkedéseket foganatosítsanak.

Ezt az Európai Unió Bírósága értelmezést erősítette az Európai Unió Bírósága a C-597/20. számú ítéletében, melynek rendelkező része szerint a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy feljogosítsák az e Rendelet végrehajtásáért felelős nemzeti szervet arra, hogy az utasoknak ugyanezen rendelet alapján járó, a Rendelet 7. cikk értelmében vett kártalanítás megfizetésére kötelezze a légi fuvarozót, ha e nemzeti szervhez egyéni utaspanasszal fordultak, feltéve, hogy ezen utas és légi fuvarozó számára rendelkezésre áll bírósági jogorvoslat lehetősége.

Ahogy azt a C-597/20. számú ítélet indokolása is kiemeli, figyelemmel az EK Rendelet [22] preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezett 12. cikk és 16. cikk (2) bekezdésére, az EK Rendelet alkalmazásának biztosítására kijelölt szervek hatáskörének egyetlen korlátja, a légi utasok azon joga, hogy az EK Rendelet 7. cikkében előírt átalánykártalanításhoz képest további kártalanítást kérjenek a bíróság (polgári bíróság) előtt.

Ahogy arra az Európai Unió Bírósága ítélet indokolása utal, hogy az EK Rendelet 7. cikk (1) bekezdésében meghatározott átalányösszegek olyan egységesített, és azonnali kártalanításnak minősülnek, amely alkalmas az illetékes bíróságok előtt történő jogérvényesítéssel együtt járó nehézségek elkerülésére, emellett az EK Rendelet 12. cikkében említett további kártalanítás az érintett légi utas saját konkrét kárára vonatkozik, amelyet egyénileg és utólagosan kell értékelni.

A fentiekre tekintettel a felülvizsgálni kért ítélet tévesen vonta le azt a következtetést, hogy nincs hatásköre az alperesnek a közigazgatási jogvitában értékelt határozatban foglalt kötelezésre, jogszabályi felhatalmazás hiányában. A fogyasztóvédelmi törvény 45/A. § (2) bekezdése ugyanis kifejezetten arról rendelkezik, hogy a fogyasztóvédelmi hatóság ellenőrzi a külön jogszabályban fogyasztóvédelmi rendelkezésként meghatározott rendelkezések betartását és, ha a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény eltérően nem rendelkezik – eljár azok megsértése esetén. Az EK Rendelet 7. cikk szerinti kártalanítás nem csak jellegéből adódóan minősül fogyasztóvédelmi rendelkezésnek, hanem külön jogszabály is ekként minősíti. A Korm.rendelet 27. § (3) bekezdése ugyanis amellett, hogy megjelöli, hogy az EK Rendelet 16. cikk (2) bekezdése alapján kijelölt szerv a fogyasztóvédelmi hatóság, a 27. § (4) bekezdésében kifejezetten rendelkezik arról, hogy a fogyasztóvédelmi bíróság kiszabása szempontjából az EK Rendelet rendelkezéseinek megsértése fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértésének minősül.

Ahogy azt a Kúria több tanácsa is megállapította, az alperes mint fogyasztóvédelmi hatóság az EK Rendelet 16. cikk (1)-(2) bekezdése, a fogyasztóvédelmi törvény 45/A. § (2) bekezdése és a Korm.rendelet 27. § (3) bekezdése alapján kijelölt szerv hatáskörében az EK Rendelet 16. cikk (1) bekezdése szerint az utasok jogainak biztosítása érdekében szükséges intézkedésekre jogosult, így az EK rendelet 16. cikk (2) bekezdése szerint a nála tett panasz alapján az EK rendelet 7. cikk által meghatározott kártalanítási összeg megfizetésére kötelezheti a légitársaságot.

A felülvizsgálati kérelem helyesen hivatkozott arra is, hogy a felülvizsgálni kért ítélet tévesen mutatott rá arra, hogy a Kúria Kfv.II.37.401/2020/4. számú ítélete ellentétes állásfoglalást alakított ki a fogyasztóvédelmi hatóság hatáskörét érintően a Kfv.IV.37.979/2020/5. számú ítélethez képest. A Kfv.II.37.401/2020/4. számú határozatában ugyanis a Kúria az alperes hatásköre kérdésében érdemben nem, csak az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezéséről és a bíróság új eljárásra utasításáról döntött, miután azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta annak kérdését sem hivatalból, sem kérelemre, hogy a fogyasztóvédelmi hatóságnak volt-e joga egy túlméretezett poggyász miatt visszautasított utas részére az EK Rendelet szerint járó kártalanítás és jegyvisszatérítésről dönteni.

A felülvizsgálni kért ítélet jogi érvelést csak arra vonatkozóan tartalmazott, hogy miért nem rendelkezik az alperes hatáskörrel arra, hogy a légi fuvarozót az utasoknak EK Rendelet alapján járó kártérítés megfizetésére kötelezze, holott a közigazgatási perben vizsgált közigazgatási cselekmény három egymástól jól elkülöníthető rendelkezést tartalmazott, és a felperes eredeti kereseti kérelme a határozat valamennyi rendelkezését támadta. A fentiek alapján a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak érdemben kell döntenie a felperes kereseti kérelméről annak figyelembevételével, hogy az alperes hatáskörrel rendelkező valamennyi, közigazgatási jogvitában vizsgált határozat rendelkező részében meghozott döntés meghozatalára.

Kfv.IV.37.334/2023/2.

Az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége nem áll fenn abban az esetben, ha az Európai Unió Bírósága az adott ügyben már elvégezte az alkalmazandó uniós jog értelmezését.

A felperes a felülvizsgálati kérelemben részletesen kifejtette az arra vonatkozó álláspontját, hogy az Európai Unió Bírósága azon téves feltételezés alapján vizsgálta az elé terjesztett kérdést, hogy az elsőfokú bíróság szerint az eredeti adatgyűjtésre és az adatok további kezelésére két eltérő cél érdekében került sor. Az elsőfokú bíróság végzésben megfogalmazott világos és egyértelmű kérdés ellenére az Európai Unió Bírósága nem adott választ arra, hogy a perbeli adatkezelési művelet olyan „további adatkezelésnek” minősül-e, amely a 2016/679/EU rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) 5. cikk (1) bekezdés b) pontja alkalmazása során elkülönült céllal rendelkezik, vagy egy olyan adatkezelési művelet, amelynek célját nem lehet mesterségesen elkülöníteni a felperes által végzett adatkezelés, mint az adatokon végzett műveletek összességének általános céljától, amelyre az adatokat eredetileg gyűjtötték. Az elsőfokú bíróság tehát előzetes döntéshozatalra bocsátotta ugyan a kérdést, azonban arra nem kapott választ, így a felperes álláspontja szerint az előzetes döntéshozatal szükségessége továbbra is fennáll, a felülvizsgálati kérelem befogadása ezért a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján indokolt.

A felperes álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem befogadását az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége is indokolja. Ennek körében arra hivatkozott, hogy az Európai Unió Bírósága azon téves feltételezés alapján vizsgálta az elé terjesztett kérdést, hogy az elsőfokú bíróság szerint az eredeti adatgyűjtésre és az adatok további kezelésére két eltérő cél érdekében került sor. Az elsőfokú bíróság az ítéletében maga állapította meg az adatok további kezelésének eltérő célját, így amennyiben az Európai Unió Bírósága ezen „feltevés” alapján hozta volna meg az Ítéletét, az nem téves feltevésen alapulna. Másrészt megállapítható – ahogyan arra az elsőfokú bíróság is rámutatott –, hogy ennek a körülménynek az Európai Unió Bírósága nem tulajdonított meghatározó jelentőséget a jogi norma értelmezésénél.

Az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának célja nem a tagállami bíróság előtt folyó jogvita eldöntése, hanem a tagállami bíróság által alkalmazandó uniós jog – végső fokú – értelmezése. A felülvizsgálati kérelem szerint az Európai Unió Bírósága nem adott választ arra, hogy a perbeli adatkezelési művelet összeegyeztethető-e a „korlátozott tárolhatóság” követelményével, illetve az Európai Unió Bírósága nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a „korlátozott tárolhatóság” körében mi következik abból, ha a perbeli esetben nem eltérő célú további adatkezelésre került sor. Figyelemmel arra, hogy ezen kérdések nem az uniós jog értelmezésére, hanem a perbeli eset értékelésére vonatkoznak, azok tekintetében az előzetes döntéshozatali eljárás szükségessége fel sem merülhet.

A Kúria megállapította továbbá, hogy az uniós jog jelen ügy eldöntése szempontjából lényeges szabályainak értelmezését – éppen a jelen ügyben kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban – az Európai Unió Bírósága elvégezte. Az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 267. cikk harmadik bekezdése értelmében, amennyiben uniós jogi kérdés merül fel egy olyan bíróság előtt, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles eleget tenni azon kötelezettségének, hogy az ügyet a Bíróság elé terjessze, kivéve ha azt állapította meg, hogy a felmerült kérdés nem releváns, a szóban forgó uniós jogi rendelkezést a Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy az semmilyen ésszerű kétségnek nem enged teret (lásd különösen: Cilfit és társai ítélet, 283/81, EU:C:1982:335, 21. pont; Boxus és társai ítélet, C-128/09–C-131/09, C-134/09, C-135/09, EU:C:2011:667, 31. pont). Mindezt a Kúria megállapította, hogy a vizsgált jogszabályhely értelmezése iránt nem volt helye az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, így erre tekintettel a felülvizsgálati kérelem befogadásának.

Kfv.I.35.050/2023/12.

Az elsőfokú bíróság eleget tett az Európai Unió Bírósága és Kúria ítélkezési gyakorlatában a láncolatot ügyletek tekintetében kialakított és irányadó követelményeknek. Ítélete tartalmazza mindazokat vizsgálati szempontokat, amelyeket a határozat jogszerűségének megállapításához szükségesek.

A bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az adólevonási jog megtagadására jogszerűen került-e sor. Az elsőfokú bíróságnak az áfalevonási jog jogszerűsége kapcsán az alperes által feltárt tényállásból és azt alátámasztó bizonyítékokból kellett kiindulnia, azokat értékelnie és a következmények levonása kapcsán tekintettel lennie a Kúriának a levonási jog gyakorlására irányadó gyakorlatára és az Európai Unió Bírósága döntéseiben kidolgozott elvekre. Szabályszerűen tagadja meg az adóhatóság az adólevonási jog gyakorlását attól a számlabefogadótól, amely – annak ellenére, hogy az ügylet tekintetében szabálytalanságra utaló körülmények merültek fel – nem teszi meg az észszerűen elvárható intézkedéseket annak érdekében, hogy áfacsalás részesévé ne váljon.

Az értékesítési lánc vizsgálatával összefüggésben a Kúria már kifejtette, hogy „az egyes szerződések valós tartalmának, és ehhez képest az esetleges adóelkerülési célzatnak a feltárásakor alperesnek a vizsgálatot a teljes lánc áttekintésével, az egymásra ható elemek értékelésével kellett elvégeznie. Láncolatot ügylet esetén az adóhatóság ugyanis nem csak jogosult, de köteles is az éppen ellenőrzött adózón túl a lánc további szereplőit, azok jogügyleteit is vizsgálni, és abból következtetést levonni a lánc másik pontján álló adózóra nézve is” (Kúria Kfv.I.35.425/2013/5.szám). A Kúria kifejtette a Kfv.I.35.362/2020/10. számú ítéletében, hogy az adókijátszásban passzív módon történő részvétel esetén nem maradhat el objektív körülmények alapján annak bizonyítása, hogy azon adóalany, aki számára a levonási jogot megalapozó termékeket értékesítették, vagy a szolgáltatásokat nyújtották, tudta vagy tudnia kellett volna, hogy ezen termékek megszerzése, vagy ezen szolgáltatások igénybevétele által a szállító, vagy az értékesítési láncban korábban vagy később közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásra irányuló ügyletben vesz, vett részt. A levonási jog gyakorlása csak abban az esetben tagadható meg, ha az adózó feltárt ismeretei alapján bizonyítható, hogy vagy eleve részese volt az adókijátszásnak, vagy eltűrte (tudott), illetve hanyag módon nem vett róla tudomást (tudhatott volna).

Alperes helytállóan járt el akkor, amikor a lánc valamennyi szereplőjére nézve lefolytatta a bizonyítást. (Kúria Kfv.I.35.388/2016/5. [26] pont). Az alperesi megállapítások jogszerűségének bírósági felülvizsgálata során tehát az érintett ügyeletet nem lehet kiragadni a gazdasági kapcsolatok láncolatából, a bizonyítási cselekmények annak függvényében alakulnak, hogy a láncolat létrejötté észszerűen indokolható-e vagy sem. Ez a megállapítás a felperes esetére is igaz és irányadó, és ennek a vizsgálatnak az elsőfokú bíróság teljes mértékben eleget tett.

Az alperes és az elsőfokú adóhatóság teljeskörűen vizsgálta a felperes beszállítóit, belföldi, külföldi vevőjét, jogkövetési, kapcsolódó vizsgálatokat végzett, nyilatkoztatta, illetve megkísérelte nyilatkoztatni a gazdasági események szereplőit, közösségi kontroll adatokat szerzett be, nemzetközi megkereséseket foganatosított. Bizonyítása eredményeként egyértelműen és kétséget kizáróan a KMK vélemény 3. esetkörét azonosította, álláspontja szerint a gazdasági esemény a számlában foglalt felek között megtörtént, azonban a feltárt tényállás és az ügyletek mesterséges jellege megfelelt a hiányzó kereskedővel megvalósított láncolatot áfacsalás ismérvének. Ezzel összefüggésben helytállóan mutatott rá arra, hogy milyen módon keletkezett az adóelőny, mellyel a költségvetést megkárosították. Az alperes és az elsőfokú hatóság meghatározta a láncolat szervezettségét és irányítottságát alátámasztó tényállási elemeket, és azokat a körülményeket, amelyek alátámasztották, hogy a felperes adókijátszásról nem csupán tudhatott volna, hanem annak részese volt, vagy legalábbis eltűrte azt, tudott róla. Az alperesi határozat tényállása részletezte a láncban résztvevő gazdasági társaságok személyi, tárgyi feltételeit, bevallási hiányosságukat, anomáliáját, az azt irányító személyek egymással való kapcsolatát, az ügyvezetők elérhetetlenségét. Kiemelkedő jelentőségű, hogy a felperesnek a láncolatban többekkel volt közvetlen kapcsolata a perbeli beszállítót megelőzően, fel kellett, hogy tűnjön neki a kereslet-kínálat együtt mozgása, változása, illetve a számlák kiegyenlítésének iránya. Az elsőfokú bíróság mindezen körülményeket megfelelően értékelte, nem csupán az alperesi határozat megállapításait ismételte meg, hanem döntése lényegre törően tartalmazza a felek között létrejött kapcsolat elemzését és az ebből

levonható saját következtetéseit.

A felülvizsgálati kérelem egyik súlypontját az a hivatkozás adja, mely szerint a felperes tudattartalmát az adóhatóság nem vizsgálta, illetve a láncban jóval előtte álló számlakibocsátóknál feltárt szabálytalanságokból közvetlenül következett a számlabefogadó felelősségére. Az elsőfokú bíróság ezeket a felperesi előadásokat értékelte, és elvégezte a döntésének felperes tudattartalmával kapcsolatos, a Kúria által megkívánt elemzést, vizsgálta, hogy a felperes megtett-e minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókijátszáshoz. Döntése mindenben megfelel az irányadó kúriai gyakorlatnak és az Európai Unió Bírósága döntéseinek. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a C-611/19. számú ügyben az Európai Unió Bírósága korábbi ítélkezési gyakorlatát erősítette meg, ebben kifejtette, hogy hiába teljesítenek ténylegesen egy gazdasági eseményt, a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonási jog által biztosított előny, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon, vagy visszaélésszerűen hivatkoznak. Ez az eset áll fenn akkor is, ha maga az adóalany követ el csalást és ugyanez a helyzet akkor is, ha az adóalanynak tudomása volt, vagy tudomással kellett volna lennie arról, hogy a beszerzésével Héa-csalást megvalósító ügyletben vesz részt. A döntés 54. pontja nyomatékosítja, hogy „a bíróság már több alkalommal megállapította, hogy nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik a gazdasági szereplőtől, hogy tegyen meg minden tőle észszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz. Adott esetben a Héa-levonási jogát gyakorolni kívánó adóalanytól, az arról való meggyőződés érdekében észszerűen elvárható intézkedések, hogy az általa teljesített ügyletekkel nem vesz részt az értékesítési láncban korábban eljáró gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban, alapvetően az adott ügy körülményeitől függenek.” Az Európai Unió Bírósága láncolatlan ügylet kapcsán kialakított ítélkezési gyakorlatából levezethető, hogy adócsalás és visszaélések esetén az adólevonási jog megtagadása értékesítési láncsal összefüggésben csak akkor jön szóba, ha éppen a több egymást követő ügylet sajátos kombinációja kölcsönzi ezen ügyletek egészének csalárd jellegét (C-131/13, C-163/13 és C-163/13, 67. pont).

Márpedig az elsőfokú bíróság ezen döntés figyelembevételével eljárva értékelte az értékesítési láncban korábban eljáró gazdasági szereplők magatartását, a felperes észszerűen elvárható magatartását és vizsgálta a tudattartalmát. Kifejezetten értékelte a beszállítók vonatkozásában felmerülő elemeket a felperes részéről a könyvelő céggel való együttműködése kapcsán megszerezhető információkat. Nem állapítható meg az elsőfokú bíróság ítéletéből annak hiánya, hogy a tudatállapot és tudattartalom tekintetében nem önálló bizonyíték értékelése történt és csupán megismételte az alperesi határozatban foglaltakat.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában megállapította a tudatállapotról fókuszáló teljes körű tényállást, maga is elemzés alá vonta az alperesi határozatban feltárt körülményeket. Az ítélet indokolása továbbá utalt az adólevonási jog megítélésénél alapvető jogszabályokra, az Európai Unió Bírósága és a nemzeti bírósági joggyakorlat által kialakított egyes elvekre, tartalmazza az alkalmazandó jogszabályok összevetését a bíróság által megállapított tényállással és azt a fentiek szerinti, bírói gyakorlat által is elvárt jogi levezetést, amelyből a bíróság következtetései megállapíthatók és követhetők.

Az ítélet vitatott megállapítása nem általában a 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 99. §-a értelmezésére vonatkozik, hanem csupán arra utal, hogy annak felderítése, konkrét megnevezése, hogy pontosan milyen információkhoz juthatott a felperes a könyvelő cégtől, nem képezi az alperes feladatát. Ez a perbeli esetben helytálló megállapítás, miután az alperes részletes bemutatja azokat a személyi összefonódásokat amelyek jelen tényállás kapcsán fennálltak, részletesen feltárta, követte a beszerzett termékek útját, a kereslet-kínálat viszonyát, a korábbi beszállítók szerepét és mindezek alapján jogszerű következtetésre jutott, így nem volt szükség annak bemutatására, hogy milyen információkhoz juthatott a felperesi ügyvezető a könyvelő cégben végzett tevékenysége során. Mindazok azok az adatok amiket ezzel kapcsolatban előtárt elegendőnek bizonyultak a felperesi tudattartalom megalapozásához.

Nem minősítette eltérően a jogviszonyokat sem, miután a jogkövetési vizsgálat különbözik az adóellenőrzéstől, a jogkövetési vizsgálat nem teremt ellenőrzéssel lezárt időszakot. Ez azt jelenti, hogy az adóhatóság ismételt vizsgálat alá vonhatja az adózót ugyanazon időszak és tények tekintetében. Lényeges különbség, hogy az adóellenőrzéssel szemben a jogkövetési vizsgálat során az adóhatóság nem az összes, csupán egyes adókötelezettségek teljesítését vizsgálja adott időszakon belül. Nem vitásan

széleskörű jogosultságokkal rendelkezik ebben az eljárásban is az adóhatóság, így többek között információkat gyűjthet a bevallásokban szereplő adatok valóságáról, a gazdasági események körülményeiről, illetve ellenőrizheti az adóbevallás szabályszerű teljesítését is. Az eljárás jellegéből adódóan a jogkövetési vizsgálat során az adóhatóság adókülönbözetet, illetve ehhez kapcsolódóan adóbírságot nem szabhat ki, ekként az adóhiány megállapításának elmaradása nem jelenti az eltérő minősítés megvalósulását. Továbbá nincs olyan tiltó szabály az Art.-ben és Air.-ban, hogy az adóhatóság nem használhatná fel a jogkövetési vizsgálat kapcsán beszerzett nyilatkozatokat, adatokat.

Téves az a felperesi nézet is, hogy a felüellenőrzés jogintézménye kizárólag az adóhatóság munkájának ellenőrzését jelentené és a korábbi ellenőrzés során rögzítettektől az adóhatóság nem térhet el. A felüellenőrzés az ismételt ellenőrzés egyik alfaja, ami ellenőrzéssel lezárt bevallási időszakra irányul. A felüellenőrzések célja kettős: egyrészt az ellenőrzések egységességének, jogszerűségének országos szinten való biztosítása, támogatása, a jogszabály alkalmazási hibák feltárására irányul, másrészt az adózók irányába az alapellenőrzések esetleges hibáinak korrigálása, külső körülmények miatt szükségessé váló kiigazítások megtétele (pl. uniós döntés) indokolhatja. Az adóhatóság pontosan megjelölte, hogy mely jogszabályhely alapján rendelte el a felüellenőrzés lefolytatását, jogszerűen alkalmazta az Air. 93. § (3a) bekezdését és változtatta meg a korábbi határozatát.

Nem találta alaposnak a Kúria a felperes kereset teljeskörű elbírálását hiányoló állítását sem. Ezekre a kérdésekre a bíróság válaszát a kereset érdemi elbírálása során megadta, indokolta, hogy miért jogszerű a felperes terhére történő megállapítás, illetve a tanú meghallgatására vonatkozó indítvány elutasítására milyen okból került sor.

Kfv.I.35.060/2023/6.

A rendeltetésellenes joggyakorlás vizsgálata során az Európai Unió Bírósága által kimunkált, a magyar nemzeti bíróságok gyakorlatában is alkalmazott háromlépcsős teszt alkalmazásával kell vizsgálni a jogügyleteket, és bármelyik feltétel hiánya kizárja annak megállapíthatóságát.

Az adóhatóság határozatát a 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 1. §-2. §-ra alapította, mert álláspontja szerint a felperes és a szlovák cég között közösségi termékértékesítés nem zajlott, a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 89. § (1) bekezdésében foglaltak tartalmilag nem valósultak meg, a közösségi termékértékesítést a felek csak színlelték, valójában belföldi értékesítés játszódott le. Mindez jogosulatlan adóelőny szerzése érdekében, a felperes tudatos, szervező magatartása eredményeképpen valósult meg.

Az általános forgalmi adó területén a visszaélésszerű magatartás tilalmára vonatkozó elvet az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata munkálta ki.

A Kúria is kiterjedt esetjoggal rendelkezik a rendeltetészerű joggyakorlás követelménye, valamint az ügyletek valós gazdasági tartalmuk szerinti minősítése kapcsán. A teljesség igénye nélkül utal az EBH 2008.1823. sz. döntésre, EBH 2010.2202. sz. döntésre, az EBH 2011.327 sz. döntésre mely kimondja, hogy „a jogügyleteket valódi tartalmuk szerint kell minősíteni.” Abban a kérdésre is választ adott a Kúria esetjoga, hogy a visszaélésszerű magatartás megállapításához nem szükséges az, hogy kizárólagos célja legyen az ügyletnek az adóelőny megszerzése. A KGD 2016.89. sz. döntés rögzíti, hogy „visszaélésszerű magatartás akkor is lehetséges, ha az adott ügylet alapvető - és nem pusztán kizárólagos - célja az adóelőny megszerzése.”

A visszaélésszerű magatartás megállapításához egyrészt olyan objektív körülmények együttes fennállása szükséges, amelyek következtében az uniós szabályozásban foglalt feltételek formális betartása ellenére sem valósul meg e szabályozás célja. Másrészt szükséges egy szubjektív elem, méghozzá az említett szabályozásból származó előny megszerzésére irányuló szándék fennállása azáltal, hogy mesterséges módon teremtik meg az előny megszerzéséhez szükséges feltételeket és mindezeket az adóhatóság objektív körülmények feltárásával bizonyítja.

Az Európai Unió Bírósága a C-255/02. (Halifax), C-653/11. (Ocean Finance), C-103/09. (Weald Leasing) és más döntéseiben elemezte a rendeltetészerű joggyakorlás megállapíthatóságának feltételeit, a nemzeti bíróság feladatává tett az ügyletek tényleges vizsgálatát. Az Art. 2. § (1) bekezdése általános

követelményként rögzíti az adójogviszonyból származó jogok rendeltetésszerű gyakorlását. Nem teljesíti ezt a követelményt az olyan szerződés vagy más jogügylet, amelynek célja az adótörvényben foglalt rendelkezések megkerülése.

Az Európai Unió Bírósága egy magyar ügy kapcsán (C-289/22) ismételten megerősítette, hogy a héával kapcsolatos visszaélésszerű magatartás megállapításához egyrészt az szükséges, hogy az irányelv és az azt átültető nemzeti jogszabályok vonatkozó rendelkezéseiben előírt feltételek formális fennállása ellenére az érintett ügyletek eredménye olyan adóelőny megszerzése legyen, amely ellentétes e rendelkezések célkitűzéseivel, másrészt pedig az, hogy az objektív körülmények összességéből kitűnjön, hogy a szóban forgó ügyletek alapvető célja ezen adóelőny megszerzésére korlátozódik. [39. pont] Újból hangsúlyozta, hogy amennyiben az adóalany választhat kétféle ügylet között, nem köteles a magasabb összegű héa- befizetésével járó ügyletet választani, hanem épp ellenkezőleg, joga van az üzleti tevékenység folytatásának legkevésbé adóztatott módját választani. Az adóalanyok ugyanis általában szabadon választhatják meg azt a szervezeti struktúrát és azokat a szerződéses feltételeket, amelyeket a legmegfelelőbbnek ítélnék gazdasági tevékenységük végzéséhez és adóterhek csökkentéséhez. [40.pont]

Emlékeztetett arra, hogy a visszaélésszerű magatartás tilalmának elve csak a teljesen mesterséges, valós gazdasági tartalmat nélkülöző, kizárólag adóelőny megszerzését célzó megállapodásokat tiltja, amely adóelőny megszerzése ellentétes lenne a 2006/112 irányelv rendelkezéseinek célkitűzéseivel. [41.pont]

A rendeltetésellenes joggyakorlás célzatos magatartás, amely adóhatósági megállapítása akkor jogszerű, amennyiben egyértelmű bizonyítékok szólnak amellett, hogy a felek megállapodása, az ügyletek bonyolítása az adótörvények kijátszására irányult (Kúria Kfv.I.35.529/2006/9., Kfv.VI.35.575/2012/8., Kfv.I.35.520/2016/7., KGD2019. 96., KGD2019. 82.).

Az Európai Unió Bírósága a Halifax ügyben állította fel először azt a három lépcsős tesztet, amit a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításakor vizsgálni kell. Bármelyik feltétel hiánya kizárja a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítását. Eszerint a nem rendeltetésszerű áfa levonási jog gyakorlásnak ismérve, hogy

- a gazdasági esemény formálisan megfelel a HÉA-Irányelvben, illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek, de valós gazdasági tartalma nincsen,
- az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése,
- az adóelőny ellentétes a hozzáadott értékadó szabályozás céljával, rendelkezéseivel.

Amennyiben az ügylet tisztán mesterséges jelleggel, kizárólag adóelőny elérése céljából jön létre, nem lehet elismerni az áfa levonási jog gyakorlását. Azonban a visszaélésszerű magatartás megállapításához olyan objektív körülmények együttes fennállása szükséges, amelyek következtében az uniós szabályozásban foglalt feltételek formális betartása ellenére sem valósul meg e szabályozás célja. Másrészt szükséges egy szubjektív elem, méghozzá az említett szabályozásból származó előny megszerzésére irányuló szándék fennállása általa, hogy mesterséges módon teremti meg az előny megszerzéséhez szükséges feltételeket. Ezzel összefüggésben utal a Kúria az uniós bíróság azon megállapítására is, hogy az adóalanyok általában szabadon választhatják meg azt a szervezeti struktúrát, és azokat a szerződéses feltételeket, amelyeket a legmegfelelőbbnek ítélnék gazdasági tevékenységük végzéséhez és adóterhek csökkentéséhez. (C-277/09, 53. pont)

A második kérdés, amelynek vizsgálata az adóhatóság és a bíróság részéről is elmaradt, annak megállapítása, hogy az ügyletek elsődleges célja adóelőny megszerzése volt-e. Áfa ügyekben az adóelőny alapvetően abból fakadhat, hogy az egyik fél levonja az áfát, míg a másik fél azt nem fizeti be, vagyis olyan összeget igényel vissza a költségvetésből, mely nem került befizetésre. Ehhez képest a perbeli esetben valamennyi fél költségvetési kapcsolata rendezett, az alperes nem hivatkozott arra, hogy az értékesítési „lánc” bármely pontján az általános forgalmiadó elszámolása hiányzott, pusztán azzal érvelt, hogy átminősítése következtében a belföldi értékesítésre figyelemmel a felperes általános forgalmi adófizetési kötelezettsége fennállt. Megítélése szerint ez az az előny, amelyhez a felperes hozzájutott, anélkül azonban, hogy az adóhatóság és a bíróság ennek valós közgazdasági hatásait elemezte volna.

Az adóhatóság és az elsőfokú bíróság a rendeltetésszerű joggyakorlásra alapított döntésében a fent felsorolt, szükséges elemzést nem végezte el, sem a határozat, sem pedig a bírósági döntés nem tartalmazza ennek részletezését, nem követhető, hogy a felperes és a szlovák cég közötti közösségi termékértékesítéseket miért tartotta jogellenesnek. Alapos a felperesnek az a felülvizsgálati érvelése, hogy ezen elemek hiánya miatt az alperesi határozat jogalapja nem egyértelmű, nem követhető, hogy milyen indokokra figyelemmel nyilvánította azokat színleltnek, fiktívnek. Az alperesi érvelést követő és elfogadó elsőfokú bírósági ítélet emiatt nem megalapozott. Ebből a következtetlenségből fakadóan a felperes bizonyítási kötelezettségének iránya sem volt pontosan meghatározható. Mindezekre figyelemmel a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az új eljárásban a felek között létrejött konstrukció átminősítésére csak a visszaélésszerű magatartás megállapításához szükséges teszt elvégzésével kerülhet sor. Az adóhatóság köteles a [35] és [40] pontban előírtak figyelembevételével elemezni a felek szerződését, magatartását. Amennyiben a visszaélésszerű magatartás megállapításra kerül, az azt megvalósító ügyleteket át kell minősíteni oly módon, hogy az a helyzet kerüljön visszaállításra, amely az ezen visszaélésszerű magatartást megvalósító ügyletek hiányában fennállt volna. Ugyanakkor az átminősítés nem haladhatja meg az adó pontos megállapítása, valamint az adókijátszás elkerülése végett szükséges mértéket (Halifax ítélet, 92., 94. és 98. pont; 2010. december 22-i Weald Leasing ítélet, C 103/09, EU:C:2010:804, 48. pont és 52. pont). Ezen ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a visszaélésszerű magatartás tilalma elvének a héa-területén való alkalmazása először annak a helyzetnek a meghatározását feltételezi, amely az ilyen magatartást megvalósító ügyletek hiányában fennállt volna, és ezt követően ezen átminősített helyzet értékelését a nemzeti jog és a HÉA-Irányelv releváns előírásaira tekintettel. A visszaélésszerű magatartás tilalmának elve a nemzeti hatóságokat tehát lényegében arra kötelezi, hogy az érintett ügyletekre alkalmazzák a releváns héa-szabályozást, eltekintve ugyanakkor ezen ügyletek közül azoktól, amelyek visszaélésszerű magatartást valósítanak meg.

A felperes előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező kérelmét a Kúria nem teljesítette, mert az ügy megítélésakor nem az Áfa tv. 98. § (1) bekezdése szerinti közösségi termékértékesítés és ezzel összefüggésben a HÉA-Irányelv 138. cikkének értelmezése merült fel, hanem a visszaélésszerű magatartás értékelésének hiánya, amelynek körében a fentebb kifejtettek szerint kellő számú és részletesen megindokolt uniós döntések állnak rendelkezésre, melyek iránymutatásul szolgálnak az ilyen típusú esetek eldöntéséhez.

Kfv.I.35.081/2023/6.

Részleges vagy teljes nemfizetés esetén adóalap csökkentésre csak akkor kerülhet sor, ha az adózó bizonyítja a végleges nemfizetés fennállását.

I. Az áfa fogyasztást terhelő adó, ezért alapvetően szinten nem lehet elvárni az adóalanyoktól, hogy magasabb adóalap után fizessenek hozzáadott értékadót, mint amely összeget ténylegesen megkapnak az adott termékértékesítésért, szolgáltatásnyújtásért. Ezt szolgálja a 2006/112. EK irányelv (a továbbiakban: HÉA-Irányelv) 90. (1) cikke is, ami alapesetben előírja, hogy a tagállamoknak lehetővé kell tenni az adóalap csökkentését minden olyan esetben, amikor a szerződés megszűnése, felmondás, elállás, teljes vagy részleges nemfizetés, illetve az ügylet teljesítése utáni árendedmény történik. Ebből következően az Irányelv az adóalany által fizetendő héa-összegének csökkentésére kötelezi a tagállamokat minden olyan esetben, amikor az ügylet teljesítését követően az adóalany az ellenértéket részben vagy egészben nem kapja meg. E rendelkezés a HÉA-Irányelv alapvető elvének kifejeződése, amely szerint az adó alapja a ténylegesen kapott ellenérték, amelyből az következik, hogy az adóhatóság a héa címén nem szedhet be magasabb összeget annál, mint amelyet az adóalany beszedett. A HÉA-Irányelv 90. cikkének (2) bekezdése azonban lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az ügylet árának teljes vagy részleges meg nem fizetése esetén eltérjenek e szabálytól, így az adóalanyok ebben az esetben nem hivatkozhatnak a héa-alapjuk csökkentéséhez való jogra.

Az Európai Unió Bírósága a C-335/19. ügyben megismételte a di Maura ügyben kifejtetteket, vagyis: „ha az ügylet árának teljes vagy részleges meg nem fizetésére a teljesítés megghiúsulása vagy a

szerződéstől való elállás nélkül került sor, a vevő vagy a szolgáltatás igénybe vevője továbbra is köteles megfizetni a megállapodás szerinti árat, az eladónak vagy a szolgáltatás nyújtójának pedig főszabály szerint továbbra is fennáll a követelése, amelyre bíróság előtt hivatkozhat. Mivel ugyanakkor nem zárható ki, hogy az ilyen követelés véglegesen behajthatatlanná válik, az uniós jogalkotó minden egyes tagállamnak biztosítani kívánja a választási lehetőséget annak meghatározása vonatkozásában, hogy az ár meg nem fizetésének esete – amely önmagában, a teljesítés meghiúsulásával vagy a szerződéstől való elállással ellentétben, nem helyezi vissza a feleket az eredeti helyzetükbe – az általuk meghatározott feltételek szerint megfelelő mértékben adóalap-csökkentésre való jogosultságot biztosít-e, vagy az ilyen csökkentés nem fogadható el ezen esetben (lásd ebben az értelemben: 2017. november 23-i Di Maura ítélet, C-246/16, EU:C:2017:887, 16. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). E ezen eltérési lehetőség azon a megfontoláson alapul, hogy az ellenérték meg nem fizetése bizonyos körülmények között és az érintett tagállamban fennálló joghelyzet okán nehezen és csak ideiglenesen ellenőrizhető (2019. május 8-i A-PACK CZ ítélet, C-127/18, EU:C:2019:377, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatából levezethető, hogy a HÉA-Irányelv 90. cikk (1) bekezdésében szereplő "teljes vagy részleges nemfizetés" kifejezés a HÉA-Irányelv értelmében a valamennyi (végleges és nem végleges) nemfizetésre vonatkozik, míg a HÉA-Irányelv 90. cikk (2) bekezdése csak nem végleges nemfizetésekre vonatkozik. Mivel a HÉA-irányelv 90. cikkének (2) bekezdésében foglalt eltérési jogkör nem végleges nemfizetésekre korlátozódik, különbséget kell tenni a végleges és a nem végleges nemfizetések között. A végleges nemfizetés olyan helyzetként írható le, amelyben biztosan vagy észszerűen valószínűsíthető, hogy a jogosult az ellenértéket, vagy annak egy részét soha nem fogja megkapni. Amint azt az Európai Unió Bírósága a Porr ügyben kifejezetten megerősítette, az adóalap csökkentését meg kell engedni, ha az adóalany bizonyítani tudja, hogy a meg nem fizetés végleges. (C-292/19. 27. pont) Ha nem végleges nemfizetés esetén is lehetőséget biztosítanak az adóalap csökkentésre az adóbevétel kieséssel is járhat, hiszen fennáll a veszélye annak, hogy az értékesítő nem módosítja megfelelően (felfelé) az adóalapot.

A fentiekre figyelemmel kellett az elsőfokú bíróságnak elemeznie, minősítenie a felek között létrejött megállapodást, mely feladatának teljeskörűen eleget tett. Egyrészt vizsgálta a felperes részéről megjelölt jogszabályi hivatkozásokat és az ide vonatkozó törvényi tényállások, feltételek alapján ítélte meg, hogy lehetséges-e az adóalap csökkentés. Sőt továbbment és a törvényben szabályozott más jogcímet is tekintetbe vett. Nem utólagosan adott árengedményről volt szó, hanem a tartozás egy részének elengedését célozta a megállapodás. Ez az elengedés azonban feltételtől függött, mégpedig attól, hogy az adós meghatározott időpontig megfizesse a fennmaradó tartozását, amelynek azonban nem tett eleget. Erre figyelemmel azt vállalta a felperes, hogy a fizetésre meghatározott időpontig tartózkodik a jogi eljárás megindításától, és azt is rögzítették, hogy csak abban az esetben tekinti a jogviszonyt elszámoltnak és a követelést kiegyenlítettnek, ha az adós a szerződésben foglalt időpontig megfizeti a tartozását. A szerződés 4.-5.-6. pontjának összevetéséből nem tűnik ki a nemfizetés véglegessége, hanem éppen ellenkezőleg a felperes igényérvényesítési lehetősége fennmaradt. A Kúria megítélése szerint a felek közötti megállapodás ellentmondásossága miatt nem állt fenn a HÉA-Irányelv 90. cikk (1) bekezdésének alkalmazási lehetősége.

II. Szükségtelennek tartotta a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, mert az Európai Unió Bírósága gyakorlata a HÉA-Irányelv 90. cikkének (1), (2) bekezdésének értelmezése kapcsán kiforrott, ésszerű kétely az értelmezés helyessége kapcsán nem merült fel. A tényállás megállapítása, a felek közötti szerződés jogi minősítése nem az Európai Unió Bírósága feladata, hanem a tagállami bíróság kötelessége.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem hoztak ilyen tárgyú határozatot.

Pfv.III.21.139/2022/9.

A Kúria közzétett határozatában már vizsgált, az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltétel tisztességtelenségének hiánya.

A felperes jogelődje által az egyedi szerződés 7. pontjában és a szerződés részévé vált Üzletszabályzat 18.3. pontjában adott árfolyamkockázati tájékoztatóval összefüggésben a Kúria – a perbelivel egyező szövegezésű szerződési feltételek tekintetében – már több határozatában állást foglalt. Így a Gfv.VII.30.322/2020/6. számú végzésében {[13]-[14] bekezdések}, és még részletesebben a Gfv.VI.30.035/2021/4. számú végzése [33]-[50] bekezdéseiben. Utóbbi határozatában utalt a 6/2013. és 2/2014. PJE határozatokra, kitért az Európai Unió Bírósága releváns (C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú) ítéleteinek a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését érintő megállapításaira úgy, hogy nem pusztán az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjának, hanem az azt megelőző, az árfolyamkockázat kérdésköréhez szorosan kapcsolódó 18.3.2. és 18.3.3. pontjainak jelentőségét is bemutatta, és ezen kikötések együttesen meghatározott tartalma alapján rögzítette, hogy az alperes – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nem csak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan. A Kúria rögzítette továbbá, hogy a korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan a bank részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötések tisztességtelensége, ez okból a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209. §].

Az utóbbi határozatában kifejezetten rámutatott arra is, hogy a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben az árfolyam-különbözetnek a szerződés alatti elszámolására vonatkozó – a fentiekben ismertetett és elemzett – szabályozása nem rontotta le az árfolyamkockázat mibenlétét és viselését világosan kifejező szerződéses tartalmat.

A Kúria figyelemmel volt a fentiekben túl arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett, Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

A felperes jogelődjének tájékoztatója fenti elveknek való megfelelőségéről a Kúria a PJE határozatot követően szintén állást foglalt már (Gfv.VI.30.232/2021/4., Gfv.V.20.272/2021/9.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

Az alperes az ellenkérelmében és a felülvizsgálati ellenkérelemben sem hivatkozott a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan a felperes jogelődje részéről nyújtott tájékoztatás ezáltal teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége, ez okból a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége (rég. Ptk. 209. §). A

kifejtettek szerint ugyanis a deviza alapú szerződés jellegadó szolgáltatásának minősülő, az árfolyamkockázatot az alperesre mint fogyasztóra telepítő rendelkezésre nem alkalmazhatók a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések (2/2014. PJE határozat 1. pont). A kifejtettek miatt a jogerős ítélet az árfolyamkockázati tájékoztatás megítélése tekintetében sérti a régi Ptk. 209. § felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezését.

A fentiekből következően téves a jogerős ítéletnek az a következtetése is, hogy az árfolyamkockázatot az alperesre mint fogyasztóra telepítő rendelkezés tisztességtelensége miatt lenne a perben az „összszerszerűség bizonytalan”.

Pfv.II.21.304/2022/8.

A Kúria az alperes perbelivel megegyező tartalmú árfolyamkockázati tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek, következőképpen tisztességesnek ítélte. A felperesek sem a keresetükben, sem a per során tett nyilatkozataikban nem hivatkoztak a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontokra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést.

Az Európai Unió Bírósága a C-705/21. és a C-520/21. számú ügyekben meghozott ítéleteiben kizárólag az érvénytelennek nyilvánított fogyasztói kölcsönszerződések lehetséges jogkövetkezményeit vizsgálta és adott ez utóbbi vonatkozásában a nemzeti bíróságokra nézve kötelező jogértelmezést. A jelen perben meghozott jogerős ítélet nem állapította meg a perbeli fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelenségét, nem foglalt állást emiatt a lehetséges jogkövetkezmények tekintetében sem. A felperesek felülvizsgálati kérelme is kizárólag az érvénytelenség és nem annak jogkövetkezményei tekintetében támadja a jogerős ítéletet, ezért a felülvizsgálati kérelem elbírálásához az Európai Unió Bírósága két hivatkozott ítélete nem volt irányadó.

A Kúria figyelemmel volt arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

A II. rendű alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a JPE határozatot követően szintén állást foglalt már (Gfv.VI.30.226/2021/9., Gfv.VI.30.548/2021/5., Gfv.VI.30.077/2022/8.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a JPE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

A felperesek sem a keresetükben, sem a per során tett nyilatkozataikban nem hivatkoztak a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontokra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést. Nem minősül ilyennek a szerződés VII.1. pontja sem, abból nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a felperesek csak 5%-os árfolyamváltozásig kötelesek az árfolyamkockázatot viselni. A másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül értelmezte ezt a szerződéses rendelkezést akként, hogy az kizárólag azt szabályozza, hogy mikor jogosult a bank pótfedezetet kérni az adóstól, amiből az átlagosan tájékozott fogyasztó nem vonhatta le azt a következtetést, hogy a szerződésből eredő, őt terhelő árfolyamkockázat korlátozott lenne.

Gfv.III.30.293/2022/11.

A fogyasztói szerződésnek nem minősülő deviza alapú kölcsönszerződésben szereplő, az árfolyamkockázatot telepítő általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélése során nem az átlagos fogyasztóra irányadó mércét kell alapul venni.

A perben nem volt vitás az, hogy a perbeli szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek. Ennek a tényét az eljáró bíróságok is egyezően rögzítették. Mindezek következtében a perbeli kölcsönjogviszonyban a fogyasztói jelleg hiányában sem a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) rendelkezései, sem pedig az Európai Unió Bírósága ezen irányelv alkalmazása során kialakult, fogyasztókkal kapcsolatos bírói gyakorlata nem voltak irányadók. A jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben a szerződési feltétellel szemben a fogyasztókkal szerződő fél esetén támasztott átláthatósági követelményt nem lehet a nem fogyasztókra kiterjesztően értelmezni, ezért az ott kidolgozott jogelveket a nem fogyasztói szerződések esetében nem lehet alkalmazni.

A fentiekből következően tévesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a konkrét esetben az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos általános szerződési feltétel tisztességtelenségének a vizsgálata és megítélése körében azt vizsgálta, hogy az az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára világos és érthető volt-e. A téves szempontrendszer alkalmazása miatt pedig a másodfokú bíróság téves jogi következtetésre is jutott.

Nyilvánvalóan más az elvárhatóság szintje ebben a körben az átlagos fogyasztó és a fogyasztónak nem minősülő I. rendű alperes esetén, hiszen az utóbbi – a felpereshez hasonlóan – szintén gazdasági társaság, alapításának törvényi céljából is következően a gazdasági és üzleti élet professzionális résztvevője, szereplője. Vele szemben – eltérően a fogyasztótól – a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. § (3) bekezdése alapján is kifejezetten elvárás az adott szerződés tartalmának pontos megismerése, az abból fakadó előnyök, hátrányok megfelelő mérlegelése, így az is, hogy amennyiben esetlegesen valamely általános szerződési feltétel számára nem világos, akkor erről a feltétel kidolgozójától megfelelő felvilágosítást kérjen. Helyesen hivatkozott arra is a felperes, hogy a vele szerződő, fogyasztónak nem minősülő I. rendű alperesnek az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása nem eshet a felperes terhére.

A deviza alapú kölcsönszerződések jellemzője – többek között – az volt, hogy e szerződéseknél az adós az adott időszakban irányadó, a forintkölcsönökénél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el, ugyanakkor az árfolyamváltozás hatásait ő viseli. A perbeli szerződés esetén az egyedi szerződésben is rögzített, az elszámolás alapját képező CHF devizanem megjelölése is felismerhetővé tette, hogy a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés. Emellett a perbeli kölcsönszerződés aláírását megelőző napon az I. rendű alperes által szintén aláírt finanszírozási kérelem is rögzítette, hogy az I. rendű alperes deviza alapú gépjárműhitelt igényelt havi fix konstrukcióval, és a kérelemben meg van jelölve, hogy a mértékadó devizanem svájci frank, továbbá az irányadó árfolyam is. Ezt meghaladóan ezen okirat külön is tartalmazza azt a figyelmeztetést, hogy a THM mértéke nem tükrözi a hitel árfolyam-, valamint kamatkockázatát. Mindezeket is figyelembe véve, a szerződést kötő és fogyasztónak nem minősülő I. rendű alperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy deviza alapú finanszírozást vesz igénybe, amellyel kapcsolatban egyértelműen felmerül az őt terhelő árfolyamkockázat is, különös tekintettel arra is, hogy a szerződéskötés idején már ezek a szerződési konstrukciók a gazdasági életben széles körben alkalmazásra kerültek, közismertek voltak.

Az egyedi szerződés és az üzletszabályzat rendelkezései alapján – mindezekre tekintettel – a Kúria megítélése szerint az állapítható meg, hogy a szerződés részletes és világos, következőképpen érthető tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról, az abból eredő többletfizetési kötelezettségről, és arról is, hogy azt korlátozás nélkül az I. rendű alperes viseli. A fogyasztónak nem minősülő I. rendű alperes számára mindez világos és érthető kellett, hogy legyen, ennek ellenkezőjére az I. rendű alperes a perben megalapozatlanul hivatkozott.

A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek ezáltal teljesítették a világos és érthető megfogalmazás, az átláthatóság követelményét, tekintettel a fogyasztónak nem

minősülő I. rendű alperest érintően érvényesülő, az átlagos fogyasztótól eltérő mércére is. Ebből következően nem volt megállapítható a főszoolgáltatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége, és ez okból a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége [régi Ptk. 209. §].

Gfv.VI.30.448/2022/6.

A felperes jogelődjének tájékoztatója – amennyiben ezt cáfoló egyedi körülmények nem merülnek fel – megfelel a szerződéskötés időpontjában irányadó jogszabályi rendelkezéseknek.

A Kúria több esetben vizsgálta már a jelen kölcsönszerződés 7. pontjával megegyező szövegű tájékoztatást, egyebek mellett a felperes által hivatkozott Gfv.VII.30.322/2020/6., valamint a Gfv.VI.30.035/2021/4. számú határozataiban. A Kúria ezekben a határozatokban a 2/2014. PJE határozat szempontrendszerének alkalmazásával arra a következtetésre jutott, hogy a fogyasztó – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan. Az ezekkel egybehangzó, Gfv.VI.30.350/2021/5. számú határozata meghozatalakor a Kúria már figyelembe vette a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatában (a továbbiakban: JPE határozat) határozatba foglalt szigorúbb, a fogyasztókra kedvezőbb értelmezést is, amelynek alapján a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, hogy akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

A Kúria által – a jogegység, a bíróságok egységes ítélkezési gyakorlatának biztosítása érdekében – elfogadott jogegységi határozat a 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróságokra kötelező (Kúria Gfv.VI.30.480/2021/5.). A Kúria a Gfv.VII.30.322/2020/6., Gfv.VI.30.035/2021/4., valamint Gfv.30.350/2021/5. számú határozatai kötőerejétől jelen ügyben sem kívánt eltérni. Kiemeli – ahogy tette korábban a Gfv.VI.30.443/2021/7. számú végzésében is –, hogy a vizsgált szerződéses pontban a kockázat mellett megjelenő jelentős, majd később a fokozott kitétel nem egyedül magát a kockázatot jellemzi: a kockázatból, annak közölt jellegéből (jelentős/fokozott) következik egyben, hogy az így jelzett kockázat lehetséges gazdasági következményei is súlyosak lehetnek. Az árfolyamkockázatról a szerződés 7. pontjában (azzal azonosan az üzletszabályzat 18.3.4. pontjában) nyújtott tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó nem csak azt ismerhette fel, hogy az adott ügylethez kapcsolódik árfolyamkockázat és azt kizárólag ő viseli, illetve hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, de azt is értékelhette, hogy az előzőkből következően a fennálló tartozása – a törlesztőrészleteken, a hátralévő teljes tőketartozáson és a szerződés időelőtti megszűnésével (módosulásával) jelentkező árfolyamkülönbözeten keresztül – jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

Adott esetben a jogerős ítélet alapján nem állapítható meg olyan körülmény, amely azt indokolná, hogy a Kúria eltérjen az említett határozatokban kifejtett állásponttól, ennek pedig az az oka, hogy a felperes jogelődjének tájékoztatója megfelel a szerződéskötés időpontjában irányadó jogszabályi rendelkezésnek (1996. évi CXII. törvény 203. § (6) bekezdés), a Kúria polgári jogegységi határozatainak és az Európai Unió Bírósága joggyakorlatának is, ezáltal teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan ebből következően nem volt megállapítható a főszoolgáltatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége, ez okból a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége (1959. évi IV. törvény 209. §).

A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy adott esetben az árfolyamkockázati tájékoztató tisztességtelenségét eredményezheti, ha a fogyasztónak nem áll elegendő idő rendelkezésére a szerződés

áttanulmányozására és megismerésére. A Kúria következetes gyakorlata szerint a kellő idő annak biztosítását jelenti, hogy a fogyasztói irányelv (20) preambulumbekzdésének, illetve melléklete 1.i) pontjának megfelelően a fogyasztó a szerződés megkötése előtt ténylegesen megismerhesse a szerződés összes feltételét, annak valós ismerete alapján dönthessen az elfogadásáról (Kúria Gfv.30.237/2021/6.). Bár ennek fontosságára az Európai Unió Bírósága számos határozatában kitért (C-26/13 ítélet 67. és 70. pontok, C-186/16. 48. pont, C-126/17. sz. végzés 34. pont, C-51/17. 76. pont), ugyanakkor a kellő idő konkrét, objektív tartalmát nem határozta meg. Ezt értékelve a Kúria a Gfv.VI.30.467/2020/9. számú döntésében akként foglalt állást: önmagában abból a körülményből, hogy a fogyasztó a szerződéskötéssel egyidejűleg kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatról, nem következik sem az, hogy a tájékoztatás nem felelt meg a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak, sem az, hogy megfelelt (Kúria Gfv.VI.30.467/2020/9.). E kérdés megítélése során, az eset összes körülményét figyelembe véve, a rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelve kell állást foglalni (Kúria Gfv.VII.30.286/2020/4.). Adott esetben az alperes semmilyen olyan körülményt nem adott elő a per során, amelyből az következne, hogy a szerződéskötés napján adott tájékoztatásra figyelemmel a szerződés lényeges tartalmának a megismerésére nem volt lehetősége.

Gfv.VI.30.462/2022/8.

Akkor megfelelő tartalmú a deviza alapú kölcsönszerződés esetén az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékoztatott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékesség váló fizetési kötelezettségének a mértéke jelentősen megemelkedhet. A kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű beazonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.

I. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikk (2) bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárást a jogvita eldöntéséhez szükséges uniós jogkérdés vonatkozásában lehet indítványozni. Jelen esetben a felperesek által előterjesztett, kölcsönszerződés érvénytelenségének kimondására és jogkövetkezményeinek levonására irányuló módosított kereseti kérelmeket jogerősen elbíráló másodfokú ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelem szempontjából valamennyi releváns jogkérdésben már rendelkezésre áll az Európai Unió Bírósága iránymutató jogértelmezése, ahogy arra a felperesek is számos esetben hivatkoztak terjedelmes felülvizsgálati kérelmükben. A kérelemben a felperesek nem vetettek fel olyan további jogkérdéseket, amelyek a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából relevánsak lennének, illetve hipotetikus megfogalmazások (devizahitel alapvető tulajdonságai, jóerkölcs fogalma) és tényszerűen sem igazolt és keresettel nem érintett kérdések szintén nem szolgálhatnak előzetes döntéshozatal kezdeményezésének alapjául (Kúria Gfv.VI.30.378/2022/11.).

Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (a továbbiakban 2005/29/EK irányelv) a 3. cikk (2) bekezdésében kifejezetten kizárja a tárgyi hatálya alól a szerződések jogát, és különösen a szerződések érvényességére, létrejöttére és joghatásaira vonatkozó szabályokat, ezen kérdéseket az irányelv nem érinti. Az Európai Unió Bírósága értelmező joggyakorlata szerint még a megállapítható – és nem pusztán a fél véleményeként hangoztatott – tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat sem olyan, amely automatikusan és önmagában megalapozza a vitatott feltételek tisztességtelen jellegét, következésképpen még valamely kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen jellegének megállapítása sem gyakorol közvetlen hatást arra, hogy valamely szerződés a fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szempontjából érvényes-e (C-453/10. sz. Jana Pereničová és Vladislav Perenič kontra SOS financ spol. s r. o. ügyben 2012. március 15-én hozott ítélet, ECLI:EU:C:2012:144, 44-46. pont), ezért a felülvizsgálati kérelem szempontjából releváns és érdemben elbírálandó jogkérdések megítéléséhez a 2005/29/EK irányelv 6. és 7. cikkének a megítélésére

kereskedelmi gyakorlat fogalmának és terjedelmének értelmezésére sem szükséges az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése.

A Kúria mindezek alapján a felperesek indítványát a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 155/A. § (2) bekezdése alapján elutasította.

II. Nem megalapozott a felperesek azon hivatkozása, hogy a per folyamán az alperes nem tudta igazolni, hogy ismertette és aláíratta volna a kölcsönszerződéshez közvetlenül kapcsolódó „devizafinanszírozás kockázata” című nyilatkozatot. Nem vitásan a felperesek aláírták a „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” elnevezésű okiratot, amelyben az alperes felhívta a felperesek mint adósok figyelmét arra, hogy a devizában történő finanszírozás választásával élvezhetik a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viselik annak kockázatait is. Kiemeli a Kúria: nem a kockázatteltérő nyilatkozat címének, elnevezésének van jelentősége, hanem annak, hogy miről és milyen tartalommal kaptak tájékoztatást az adósok. A bíróság a bizonyítékok (különösen a felek közötti szerződés és a kockázatteltérő nyilatkozat szövege, a pénzügyi intézmény részéről egyéb úton nyújtott tájékoztatás) helyes mérlegelése alapján állapította meg, hogy a felperesek a kölcsönszerződésben aláírásukkal is igazolt tájékoztatást megkapták, amit saját perbeli nyilatkozataik és felülvizsgálati hivatkozásuk is alátámasztott, amely szerint már hónapokkal a perbeli ügylet megkötését megelőzően tájékoztattak a devizaalapú kölcsönökről. Mindezekre figyelemmel megalapozatlanul állították a felperesek felülvizsgálati kérelmükben, hogy nem kaptak a devizafinanszírozás kockázatáról tájékoztatást.

A felperesek vitatták az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelőségét is. Az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül, az irányadó bírósági gyakorlatnak megfelelően foglaltak állást a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételei átláthatóságáról, amellyel a Kúria egyetértett: a vizsgált tájékoztatás mindenben megfelel a 2/2014. PJE határozatban, valamint az Európai Unió Bírósága vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak.

Az alperes perbelivel megegyező szerződéses feltételeit és azonos tartalmú tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek találta, amiből az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek tisztességes jellegére következett (Kúria Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3.). Megállapította, hogy a szerződésbe foglalt és a külön okiratban adott tájékoztatásból kitűnik, a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, és figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállalt át. Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelősége szempontjából nem azt kell vizsgálni, hogy a tájékoztatás az egyedi fogyasztó vagy fogyasztói csoport, hanem hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára világos és érthető volt-e (Kúria Pfv.VIII.20.623/2021/13). A tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását (Kúria Gfv.VI.30.364/2021/4.). Ahogyan arra a Kúria már több, precedensképes határozatában is rámutatott: devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés esetén a pénzintézet eleget tesz az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének, ha annak alapján az átlagos fogyasztó felmérheti annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás lehetősége valós, a futamidő alatt bármikor, akár jelentős mértékben is bekövetkezhethet, így gazdasági helyzetét súlyosan elnehezítheti (Kúria Pfv.I.20.126/2021/12.) A Kúria már arra is rámutatott korábbi döntésében, hogy a devizaalapú fogyasztói szerződés hitelezőjének nem tudományos ismereteket kell közölnie az árfolyamkockázati tájékoztató keretében, hanem laikus számára érthetően kell tájékoztatnia az adóst az árfolyamváltozás működéséről, a törlesztőrészekre gyakorolt lehetséges hatásáról, arról, hogy ilyen változás a futamidő alatt bármikor bekövetkezhethet és következményei teljes egészében őt terhelik (Kúria Pfv.I.20.977/2022/7). Nem az egyes kifejezések használatának, hanem a nyújtott információk összességéből következő világos és érthető tartalomnak van jelentősége, ahogy ez egyértelműen kitűnik a C-227/18. számú végzés rendelkező részéből, vagy a C-51/17. számú ítélet 74. és 75. pontjából is.

A Kúria figyelemmel volt a fentiekén túl arra is, hogy a másodfokú bíróság is értékelte, hogy a 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatát (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel

alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

Az alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a PJE határozatot követően szintén állást foglalt már (Kúria Gfv.VI.30.226/2021/9. Gfv.VI.30.229/2021/6.; Gfv.VI.30.149/2021/7., Gfv.VI.30.364/2021/4.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

A felperesek sem a keresetükben, sem a felülvizsgálati kérelmükben nem hivatkoztak a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést. Az alperes tájékoztatója megfelel a szerződéskötés időpontjában irányadó magyar és európai uniós jogszabályi rendelkezéseknek, a Kúria polgári jogegységi határozatainak és az Európai Unió Bírósága joggyakorlatának is. A szerződésbe foglalt és külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállal át (Kúria Gfv.VI.30.039/2021/9.).

Nem alapos a felperesek azon hivatkozása sem, hogy az elszámolás során egyébként orvosolt árfolyamrész alkalmazása és az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelen szabályozása átláthatatlanná tette a szerződés megkötésekor a felperesekre háruló kockázatokat. Az ügyféltájékoztató a felperes fizetési kötelezettségét együttesen befolyásoló tényezők kumulatív hatását is figyelembe véve kellő részletességű volt. Abból a felperesek felmérhették és megérthették, hogy a fizetési kötelezettségi alakulását az árfolyamváltozás mellett, illetve attól függetlenül is más tényezők is befolyásolják, illetve befolyásolhatják.

Az árfolyamkockázati tájékoztatóval összefüggésben a felperesek hivatkoztak arra is, hogy nem volt kellő idejük az árfolyamkockázat következményeinek megértésére és felmérésére. Deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázata tisztességtelenségének vizsgálata azt is megköveteli, hogy a tájékoztatásra olyan időpontban került-e sor, amely a fogyasztó számára lehetővé tette a tájékoztatásban foglaltak kellő megfontolását (Gfv. VII. 30.014/2020/6.). Ennek fontosságára az Európai Unió Bírósága számos határozatában kitért (C-26/13. ítélet 67. és 70. pontok, C-186/16. 48. pont, C-126/17. sz. végzés 34. pont, C-51/17. 76. pont). A kellő idő objektíve azonban nem határozható meg sem jogszabály előírása, sem a bírói gyakorlat alapján, ezért mindig az ügy egyedi körülményei alapján lehet állást foglalni arról, hogy a tájékozott döntéshozatalra került-e sor (Kúria Gfv.VII.30.286/2020/4.). Jelen esetben a másodfokú bíróság ebben a körben helyesen állapította meg, hogy ennek követelménye megvalósult, határozata indokolásával ([49]) a Kúria egyetértett, arra visszautal, de azt megismételni nem kívánja.

A felülvizsgálati hivatkozással ellentétben a szerződési feltételek egyedi megtárgyaltságának nem a felperesek által értelmezett joghatása van. A 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205/A. § (1) bekezdés értelmében egy szerződési feltétel kizárólag akkor minősül általános szerződési feltételnek, ha azt az egyik fél egyoldalúan, több szerződés megkötése céljából, a másik fél közreműködése nélkül határozza meg, és azt a felek egyedileg nem is tárgyalták meg. Az egyedi megtárgyalás hiánya tehát az általános szerződési feltétel törvényi fogalmának szükségszerű eleme, egyben a Ptk. 209. § (1) és a 209/A. § (2) bekezdés szerint annak is törvényi feltétele, hogy a fogyasztói szerződés részévé vált általános szerződési feltétel kapcsán a tisztességtelenség, mint érvénytelenségi ok hivatkozható, érvényesíthető legyen. Ahhoz pedig, hogy az általános szerződési feltétel a fogyasztói szerződés részévé váljon, a Ptk. 205/B. § (1) bekezdés szerint elég, ha alkalmazója lehetővé teszi a másik félnek a tartalma megismerését, és azt a másik fél kifejezetten vagy akár csak ráutaló magatartással elfogadta (Kúria Pfv.VI.21.492/2017/4). A felperesek a fentiekkel ellentétesen hivatkoztak az egyedi megtárgyalás elmaradásának joghatására (Kúria Pfv.II.21.346/2022/5.), és tévesen állították azt is, hogy külön szükséges lett volna őket tájékoztatni, miután az alperes által alkalmazott kikötések nem tértek el az

által ilyen típusú ügyletek esetén alkalmazott szokásos szerződési gyakorlattól [régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdés].

Ahogy arra a Kúria már több esetben rámutatott: a régi Ptk. 205.§ (3) bekezdése a feleket a szerződéskötés során terhelő általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget rögzíti. A fogyasztóval kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén ehhez képest a 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) szerződések megkötésekor hatályos 203.§-a speciális tájékoztatási kötelezettséget telepített a pénzügyi intézményre, amikor előírta, hogy fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja azzal, hogy devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre. Ennek a kötelezettségnek azonban nem a szerződés érvénytelensége körében van jelentősége, mert azt pedig, hogy a régi Hpt. ezen rendelkezései alapján kötelezően nyújtandó árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelő-e, a régi Ptk. 209. §-a és ezen magyar jogi szabályozás alapjául szolgáló, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló fogyasztói irányelvnek, az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelése vonatkozásában kialakult értelmezése tárgyában meghozott Európai Unió Bírósága ítéletek, továbbá az azokat figyelembe vevő 6/2013 és 2/2014 PJE határozatok alapján kell megítélni. Mindezek alapján sem az nem állapítható meg, hogy az alperes megsértette a régi Ptk. 4. § (1) bekezdését, 5. §-át, 205. § (3) bekezdését, sem az, hogy ezzel a kötelezettséggel összefüggésben egyáltalán felmerülne a felperesek felülvizsgálati kérelemben írt jogkövetkezmény.

III. Osztotta a Kúria a másodfokú bíróság kezelési költséggel kapcsolatban kifejtett álláspontját. A kezelési költség az adott esetben a folyósítás után, a teljes futamidő alatt, rendszeresen (időszakonként visszatérően) felmerülő, a tartozás nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével kapcsolatban felmerülő intézkedések (tevékenységek) ellenértéke, amelyek az alperes mint pénzügyi intézmény oldalán folyamatos tevékenység ellátását – és ehhez állandó apparátus fenntartását – igényli, ami a pénzügyi intézménynek a főkötelezettségéhez (a kölcsön folyósításához) szorosan kapcsolódó, de nem önálló, ebben a körben azonosítható mellékszolgáltatása (Kúria Gfv.VI.30.413/2021/7.) Ahogy arra a másodfokú bíróság is utalt: a szerződés több rendelkezéséből következik az alperes adminisztratív tevékenysége a felperesek kölcsönszerződésével kapcsolatban. A Kúria – annak megismétlése nélkül – egyetért a másodfokú bíróság kezelési költséggel összefüggésben részletesen kifejtett jogi álláspontjával a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások felismerhető és beazonosítható volta, és ezen költségelem arányos mértéke tekintetében is.

Gfv.VI.30.516/2022/4.

Felperesi jogelőd perből kért elbocsátásának akadálya az alperesek kötelező hozzájárulásának hiánya. Lakossági kölcsön adósa csak a gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül eső célból szerződést kötő természetes személy, azaz fogyasztó lehet.

Az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 2. számú mellékletének a szerződéskötés idején hatályos III.13. pontját (Lakossági kölcsön: a fogyasztási kölcsön, valamint a lakás, illetőleg üdülő vagy egyéb ingatlan vásárlására, építésére, felújítására, bővítésére, korszerűsítésére, továbbá közműfejlesztésre a természetes személy által igénybe vehető kölcsön) úgy kell értelmezni, hogy a természetes személy által kötött kölcsönszerződés csak akkor minősül lakossági kölcsönnek, ha a kölcsön felvételére nem üzleti, gazdasági célból kerül sor, azaz a természetes személy fogyasztónak minősül.

A régi Hpt. e rendelkezésének értelmezése során a Kúria figyelemmel volt arra, hogy a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok részben eltérő tartalommal használták a „fogyasztói szerződés”, a „fogyasztási kölcsön” és a „lakossági kölcsön” fogalmakat. A régi Hpt. 2. számú mellékletének III.5. pontja a fogyasztási kölcsön fogalmát határozta meg (Fogyasztási kölcsön: a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához, illetve szolgáltatások igénybevételehez – a természetes személy részére – nyújtott kölcsön és a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön, ha a kölcsönt a természetes személy nem üzletszerű tevékenysége keretében veszi igénybe). A jogszabály értelmező rendelkezése, valamint a bírói gyakorlat értelmében a fogyasztási kölcsön a lakossági kölcsön egyik fajtája (Kúria Gfv.VII.30.156/2014. - EBH2015. G.1.).

A fogyasztói szerződés fogalmát a régi Hpt. nem használta, annak definícióját a régi Ptk. 685. § e) pontja adta meg a következők szerint: fogyasztói szerződés az a szerződés, amely fogyasztó és olyan személy között jön létre, aki (amely) a szerződést gazdasági vagy szakmai tevékenysége körében köti; a törvény jótállásra és kellékszavatosságra vonatkozó szabályai alkalmazásában az a szerződés minősül fogyasztói szerződésnek, amelynek tárgya ingó dolog, kivéve a villamos energiát, a – tartályban, palackban vagy egyéb módon korlátozott mennyiségben vagy meghatározott úrtartalommal ki nem szerelt – vizet és gázt, továbbá a végrehajtási eljárás vagy más hatósági intézkedés folytán eladott dolgot, valamint az olyan árverésen eladott használt dolgot, amelyen a fogyasztó személyesen részt vehet (fogyasztási cikk). A fogyasztói szerződésben az egyik fél mindig fogyasztó, azaz a gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül eső célból szerződést kötő (természetes vagy jogi) személy [rég Ptk. 685. § d) pont].

A régi Hpt. perbeli szerződés megkötésekor hatályos rendelkezései a fogyasztó fogalmát nem határozták meg, ugyanakkor mind a fogyasztási kölcsönt, mind a lakossági kölcsönt igénybe vevő csak természetes személy lehetett. A természetes személy is minősülhetett ugyanakkor egyéni vállalkozóként gazdálkodó szervezetnek [rég Ptk. 685. § c) pont], vagy végezhetett szakmai vagy gazdasági tevékenységet (például egy gazdasági társaság tagjaként vagy adószámmal rendelkező magánszemélyként), a fogalomhasználatnál ezért jelentősége van annak, hogy a természetes személy milyen tevékenysége keretében, érdekében kötött szerződésről van szó.

A fenti, részben eltérő, azonban a szabályozási körét tekintve összefüggő fogalmak együttes értelmezéséből az következik, hogy a lakossági kölcsön adója is csak a gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül eső célból szerződést kötő természetes személy, azaz fogyasztó lehet.

Ezt az értelmezést támasztja alá a jogerős részítélet helytálló megállapítása, miszerint a régi Hpt. alkalmazni kért 213. §-a a jogszabály „Fogyasztóvédelem” alcímet viselő XXIX. Fejezetén belül helyezkedik el, valamint az is, hogy a régi Hpt. 213. §-át módosító 2000. évi CXXIV. törvény e §-hoz fűzött jogalkotói indokolása szerint az EU csatlakozással kapcsolatban módosítani kellett a fogyasztási kölcsön szabályait. Az indokolásban és a régi Hpt.-nek „Az Európai Uniónak a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvénytervezetben figyelembe vett irányelveit” felsoroló 6. mellékletében e körben hivatkozott irányelv a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, a Tanács 1986. december 22-i 87/102/EGK irányelve. A Kúria meggyőződése szerint nem lenne ezen irányelv céljának megfelelő értelmezés a lakossági kölcsön jogszabályi meghatározásának olyan tartalom tulajdonítása, amely a fogyasztóvédelmi szabályokat az ingatlan vásárlására, építésére, felújítására, bővítésére, korszerűsítésére, továbbá közműfejlesztésre természetes személy által igénybe vehető kölcsön fogalmát kiterjesztené azokra az esetekre is, amikor a kölcsön célja a természetes személy által megvalósítandó üzleti, gazdasági, jövedelemszerző tevékenység. Utalt a Kúria e körben az ún. von Colson elvre, amelynek értelmében a nemzeti bíróság feladata, hogy a közösségi (ma: uniós) jog követelményeinek megfelelően értelmezze és alkalmazza az irányelv alkalmazása céljából hozott törvényt minden olyan intézkedés során, amikor nemzeti joga mérlegelési jogkört biztosít számára [1984. április 10-i Von Colson és Kamann ítélet, 14/83, EU:C:1984:153:].

A Kúria jelen határozatában kifejtett álláspontjával azonosan foglalt állást más határozataiban is, így a Gfv.VII.30.559/2017/4. számú (BH2018. 315.) ítéletében kimondta, az a kölcsönszerződés, amelynek célja nem a felperesek magánszükségleteinek kielégítése, hanem egy korábbi üzleti-gazdasági célból felvett hitel visszafizetése, és amelyet a felperesek ténylegesen arra is fordítottak, nem minősül fogyasztói szerződésnek, fogyasztási, illetve lakossági kölcsönnek, ezért az ilyen kölcsönszerződésre nem irányadóak a fogyasztói (fogyasztási, lakossági) kölcsönszerződésekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

1. Szolcsán Magyarország elleni ügye (24.408/16. sz. ügy)⁴⁶

A 2013/14-es tanévben a kérelmező a Jókai Mór Általános Iskola – Piliscsaba egyetlen rendes tantervű állami iskolája – első évfolyamára iratkozott be. Abban a tanévben az első évfolyamra csak négy tanuló volt beiratkozva. A város másik két iskolája sajátos tantervű iskolák voltak: egy német nemzetiségi és egy katolikus egyházi fenntartású iskola. A Jókai Mór Általános Iskolába szinte kizárólag cigány gyerekek jártak, bár úgy tűnik, hogy a cigányok a város teljes lakosságának csak mintegy 4%-át tették ki. A kérelmező szerint az iskolában oktatott tananyag rossz volt; a 2013-as oktatási adatok szerint az ott tanított tanulók kevesebb mint 10%-a ment tovább gimnáziumba.

2014 júliusában a kérelmező édesanyja arra irányuló kérelmét, hogy a kérelmezőt helyezték át egy szomszédos városban lévő másik állami általános iskolába, amely szerinte jobban fel van szerelve arra, hogy kezelje a kérelmező enyhe tanulási nehézségét (halláskárosodását), elutasították, mivel a kérelmező körzeten kívüli volt. Állítása szerint azonban az iskola tanulóinak mintegy negyede Piliscsabán lakik, amely könnyen megközelíthető, minthogy tömegközlekedéssel mindössze öt perc alatt elérhető. A pilisvörösvári tankerülethez benyújtott későbbi fellebbezést elutasították.

Ezt követően 2015-ben bírósági felülvizsgálat iránti keresetet terjesztett elő, azt sérelmezve, hogy szegregált oktatásban volt része, de az illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróság úgy ítélte meg, hogy az iskola elhelyezkedése volt a döntő tényező az áthelyezésének elutasításakor, és a kérelmet elutasították. A Kúria felülvizsgálati kérelmét szintén elutasított azzal a megállapítással, hogy az iskolaválasztáshoz való jog nem teremt jogot egy adott iskolába való felvételre. 2015 decemberében a kérelmező, arra hivatkozva, hogy joga van a diszkriminációmentes oktatáshoz, alkotmányjogi panaszt nyújtott be, de az Alkotmánybíróság tizenegy bíróból álló teljes ülésén eljárva elutasította azt, megállapítva, hogy az nem vet fel alkotmányossági kérdést.

A kérelmező – az Egyezmény 14. cikkére és az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkére hivatkozással – sérelmezte, hogy cigány származása miatt hátrányos megkülönböztetés érte az oktatáshoz való jogában.

A Bíróság kiemelte, hogy az iskola igazgatója azzal indokolta a kérelmező beiratkozási kérelmének elutasítását, hogy nem az iskola vonzáskörzetében lakik. A fellebbezés során az oktatási hatóság azt állította, hogy az áthelyezés nem szolgálja a legjobb érdekeit, mivel „megterhelő” lenne számára, ha minden nap oda kellene utaznia. Ugyanezt az érvet említette az ügyet vizsgáló mindkét bíróság, annak ellenére, hogy az édesanyja kifejtette, hogy az út csak egy rövid buszozás, és nem jelent problémát. Másrészt a Bíróság kiemelte, hogy más, vele egy városból származó gyermekek is jártak ebbe az általános iskolába, és bár nem tudta, hogy közülük bármelyik cigány származású volt-e, észlelte, hogy ők is beiratkozhattak oda. Mindazonáltal konkrét bizonyítékok vagy statisztikai adatok hiányában a Bíróság nem tudott határozott következtetést levonni arról, hogy a kérelmező másik iskolába való áthelyezés iránti kérelmét cigány származása miatt utasították-e el. Ennek ellenére a Bíróság, még az állami hatóságok diszkriminatív szándékának hiányában is, úgy ítélte, hogy nem volt objektív és ésszerű indok a kérelmezőt 2013-20 közötti általános iskolába járás során ért eltérő bánásmódra.

Különösen, kiemelte, hogy a felek nem vitatták a kérelmezőnek azt az állítását, hogy az iskolába szinte kizárólag cigány tanulók járnak, annak ellenére, hogy a cigányok a körzetben lakók kevesebb mint 4%-át teszik ki, és azt az állítását sem, hogy az ott oktatott tananyag rossz minőségű. A Bíróság továbbá nem értett egyet a Kúria azon megállapításával, miszerint az a tény, hogy a Jókai Mór iskolába szinte kizárólag cigány gyerekek jártak, csupán a cigány gyerekek jelenlétét tükrözte az iskolai körzetben, és nem jelentett szegregációt. Ezt a következtetést sem a tényleges népességszámok, sem pedig az iskolai körzetben lakók etnikai összetétele nem támasztotta alá. Továbbá, bár a Kormányzat azt állította, hogy

⁴⁶ Az ítélet 2023. június 30-án vált véglegessé.

a kérelmező beiratkozhatott volna a másik két piliscsabai általános iskolába, nevezetesen a katolikus iskolába vagy a német kisebbségi iskolába, a Bíróság kiemelte: nem biztos, hogy ezek az iskoláknak fel kellett volna venniük őt; sőt, a német kisebbségi iskola igazgatója és a kérelmező édesanyja közötti levelezés ezt cáfolta. Ezen túlmenően a Kormányzat nem vitatta a kérelmező azon állítását, hogy ez a két iskola nem volt alkalmas egy hallássérült gyermek befogadására.

A Bíróság már több, cigány tanulókkal kapcsolatos ügyben, különböző összefüggésekben és különböző szerződő államokban megállapította a megkülönböztetéstől mentes oktatáshoz való jog megsértését. Ezen ügyek némelyike a cigány tanulók elkülönített iskolákba vagy osztályokba történő szisztematikus elhelyezésének gyakorlatára vonatkozott, míg mások arra összpontosítottak, hogy a nemzeti hatóságok nem hajtottak végre intézkedéseket a cigány tanulók iskolai felülreprezentáltságának kezelésére. A cigány gyermekek elkülönített osztályokban vagy iskolákban történő oktatása anélkül, hogy megfelelő intézkedéseket hoznának az egyenlőtlenségek megszüntetésére, összeegyeztethetetlen az állam azon kötelezettségével, hogy ne alkalmazzon faji vagy etnikai alapú megkülönböztetést.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezőt szegregált körülmények között oktatták, és hogy az államnak kötelessége volt lépéseket tenni ezen egyenlőtlenség megszüntetésére, valamint a cigány tanulók iskolai felülreprezentáltságából eredő hátrányos megkülönböztetés és annak állandósulása elkerülésére. Ennek megfelelően az Egyezmény 14. cikkét az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkével összefüggésben megsértették.

A Bíróság emlékeztetett, hogy a faji szegregációtól mentes együttélés a demokratikus társadalmak alapvető értéke, és hogy ennek egyik eszköze a befogadó oktatás. A Bíróság úgy ítélte, hogy a magyar államnak nemcsak a cigány tanulók Jókai Mór iskolában történő szegregációjának megszüntetése érdekében kell intézkedéseket hoznia, hanem gondoskodnia kell egy olyan politika kidolgozásáról is, amely véget vet az oktatásban történő szegregációnak, amint azt a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI) 2015. március 19-én elfogadott és 2015. június 9-én közzétett, Magyarországról szóló jelentése is ajánlja.

A Bíróság a kérelmező javára 7.000,-Euró nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Grosam Cseh Köztársaság elleni ügye (19.750/13. sz. ügy)⁴⁷

2010-ben az igazságügyi miniszter fegyelmi eljárást indított a kérelmező, egy bírósági végrehajtó (*soudní exekutor*) ellen a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság fegyelmi tanácsa előtt az általa elkövetett állítólagos kötelességszegés miatt. A bíróság 2012 júniusában bűnösnek találta őt szakmai kötelezettségeinek súlyos megszegésében, mivel egy cég pénzügyi igazgatója által egy tartozás elismerését igazoló jegyzőkönyvet állított ki, annak ellenére, hogy ez utóbbi nem volt jogosult egyedül eljárni a cég nevében. 350.000,- cseh korona összegű pénzbírsággal sújtották.

A kérelmező ezután alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, arra hivatkozva, hogy a büntetőeljárás szabályait nem tartották be, különösen, hogy nem tartották tiszteletben az ártatlanság vélelmét, hogy a bíróság nem teljesítette a bizonyítási kötelezettségét, és hogy nem volt lehetősége fellebbezni, noha a fegyelmi tanács nem volt „legfelsőbb bíróság” a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikke értelmében. Alkotmányjogi panaszát 2012 szeptemberében elutasították. Az Alkotmánybíróság kijelentette, hogy nem vizsgálja a rendes törvényeknek való megfelelést, csak az alkotmányjognak való megfelelést, és úgy találta, hogy a fegyelmi tanács meggyőzően és logikusan indokolta döntését.

A kérelmező – az Egyezmény 6. cikkére és Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkére hivatkozva – sérelmezte az ellene folytatott fegyelmi eljárás tisztességesességét, és a jogorvoslat hiányát.

Először is, a Bíróság úgy találta, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésének polgári, de nem a büntetőjogi vetülete alkalmazandó a szóban forgó fegyelmi eljárásra.

A kérelmezőnek a fegyelmi eljárás tisztességesességével kapcsolatos panaszai egy olyan okiratra

⁴⁷ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2023. június 1-jén hozta; az ítélet végleges.

összpontosítottak, amely azt bizonyította volna, hogy az adós társaság pénzügyi igazgatója felhatalmazást kapott a végrehajtói jegyzőkönyv aláírására. Azt állította, hogy csak azért találták bűnösnek, mert nem tudta védekezését ezen okirat másolatával alátámasztani, és különösen azt kifogásolta, hogy a fegyelmi bíróságnak kifejezetten fel kellett volna kérnie őt arra, hogy az ügyének tárgyalásán nyújtson be egy másolatot, és tanúvallomást kellett volna kérnie azoktól a személyektől, akik részt vettek az aláírásban.

A Bíróság ezzel szemben megállapította, hogy a bizonyítási teher megosztásának és a bizonyítékok értékelésének módja nem volt sem önkényes, sem nyilvánvalóan észszerűtlen. Továbbá, bár a kérelmező képviselője a fegyelmi bíróság előtti perbeszédében utalt arra, hogy a kérelmező esetlegesen kiegészítő bizonyítékokat szolgáltatathatna, nem tett konkrét javaslatot erre vonatkozóan, és nem élt a lehetőséggel, hogy az okiratot aláíró személyek tanúkénti kihallgatását indítványozza. A Bíróság ezért e panaszokat mint nyilvánvalóan megalapozatlanokat elfogadhatatlannak találta és elutasította.

Tekintettel arra a megállapításra, hogy az Egyezmény 6. cikke a szóban forgó fegyelmi eljárásra büntetőjogi vetülete nem alkalmazható, a Bíróság úgy találta, hogy a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikke sem alkalmazható. A kérelmező e cikk alapján benyújtott panaszát ezért szintén elutasította mint elfogadhatatlant.

2. FU QUAN s.r.o. Cseh Köztársaság elleni ügye (24.827/14. sz. ügy) ⁴⁸

A kérelmező egy Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező társaság. 2005-ben a társaság mindkét tagját, akik közül az egyik az ügyvezető igazgató volt, adócsalással vádolták, és őrizetbe vették. A belföldi hatóságok elrendelték a társaság vagyonának lefoglalását, beleértve a társaság áruit, pénzeszközeit és egy lízingelt gépjárművet. A lefoglalt vagyon értéke mintegy 62,4 millió cseh korona volt. Az ügyvezető igazgató és a másik tag panaszt nyújtott be a lefoglalással kapcsolatban a nemzeti bíróságokhoz; amit a Prágai Városi Bíróság mint megalapozatlant elutasított. A két tagot 2006-ban és 2007-ben bűnösnek találták adócsalás miatt. Ezeket az ítéleteket másodfokon hatályon kívül helyezték. A 2009-es megismételt eljárásban végül felmentették őket. 2010 májusában a kérelmező társaságtól lefoglalt pénzeszközöket visszaszolgáltatták. Még ugyanebben az évben a Városi Bíróság elrendelte a kérelmező cég árucikkeinek visszaszolgáltatását, ami az év szeptemberében meg is történt.

A kérelmező társaság 2011 júniusában polgári pert indított az állam ellen, amelyben kártérítést kért a vagyonának jogosulatlan lefoglalása, valamint ügyvezetőjének és más tagjának jogosulatlan fogva tartása miatt elszenvedett kárért. A társaság az állami felelősségről szóló törvényre hivatkozott, de nem határozta meg kifejezetten, hogy a kárt jogellenes határozat vagy szabálytalan hatósági magatartás okozta-e, ami az állami felelősség két lehetséges alapja. Az első- és a másodfokú polgári bíróság a kérelmező társaság polgári jogi keresetét jogellenes határozatra alapított keresetnek tekintette, és elutasította azt, mivel a szóban forgó törvény értelmében csak a jogellenes határozat meghozatalára irányuló eljárásban részt vevő felek jogosultak ezen az alapon kártérítésre. A felülvizsgálati kérelmet a Cseh Legfelsőbb Bíróság visszautasította, míg a Cseh Alkotmánybíróság is visszautasította későbbi alkotmányjogi panaszát.

A kérelmező – az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére, valamint az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére és 13. cikkére hivatkozva – azt állította, hogy nem tudott kártérítést kapni a tulajdonában keletkezett kárért, és hogy nem volt lehetősége bírósághoz fordulni.

A kérelmező társaság azzal érvelt, hogy a nemzeti bíróságok túlságosan formalista módon jártak el, és polgári jogi keresetét szabálytalan hatósági magatartásra alapított keresetként kellett volna kezelniük. A Bíróság szerint azonban ez a nemzeti jog szerint esetleg nem lett volna lehetséges, nevezetesen, hogy a kérelmező társaság által a polgári perben előadott tények megakadályozhatták, hogy a nemzeti bíróságok a keresetét szabálytalan hivatali magatartáson alapulónak tekintsék. Ezenfelül a nemzeti bíróságok előtt a kérelmező társaság egyszer sem említette a szabálytalan hivatali magatartást, és nem érvelt azzal, hogy e bíróságok tévesen értelmezték polgári jogi keresetét, és azt ilyen magatartáson alapuló keresetnek kellett volna tekinteniük. Főszabály szerint a felek a Bíróság előtt nem hozhatnak fel

⁴⁸ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2023. június 1-jén hozta; az ítélet végleges.

olyan érveket, amelyeket a nemzeti bíróságok előtt még nem terjesztettek elő. A Bíróság azt is kiemelte, hogy a kérelmező társaság a polgári keresetét elutasító határozat jogerőre emelkedését követő további négy hónapon belül új keresetet indíthatott volna szabálytalan hivatali magatartás alapján, de nem tette. A bírósághoz fordulással kapcsolatos panaszt ezért a Bíróság nyilvánvalóan megalapozatlanság miatt elfogadhatatlannak nyilvánította. Az Egyezmény 13. cikke szerinti panaszt pedig az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése szerinti panasz magában foglalta.

A kérelmező ügyvezető igazgatójával és másik tagjával szembeni indokolatlan büntetőeljárásból és fogvatartásából eredő vagyoni károkozással kapcsolatos panaszt illetően a Bíróság emlékeztetett, hogy a büntetőeljárásban történő felmentés vagy a büntetőeljárás megszüntetése nem vonja automatikusan maga után a kártérítés szükségességét. A kártérítésre való jogosultság a nemzeti jogból ered. A Bíróság kiemelte, hogy a kérelmező társaság nem volt fél a tagjai ellen indított büntetőeljárásban. Az állami felelősségről szóló törvény értelmében csak az abban az eljárásban részt vevő felek jogosultak kártérítésre, amelyben jogellenes határozatot hoztak. Mivel tehát a kérelmező társaság kártérítési igényének nem volt kellő alapja a belső jogban, az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke nem volt alkalmazható. E panaszt ezért elfogadhatatlannak nyilvánították.

Azon panasz kapcsán, miszerint a hazai hatóságok nem gondoskodtak megfelelően a kérelmező lefoglalt vagyonáról, a Bíróság emlékeztetett, hogy amikor a hatóság lefoglalja a tulajdont, gondossági kötelezettséget vállal a tulajdonosokkal szemben. Meg kell tenniük az észszerű erőfeszítéseket annak megőrzése érdekében. A kérelmező társaságnak lehetősége volt arra, hogy kártérítést kapjon az államtól, mivel a hatóságok részéről a lefoglalt vagyonra való megfelelő gondoskodás elmulasztása szabálytalan hivatali magatartásnak minősül. A kérelmező társaságnak az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdés szerinti panaszával kapcsolatos megállapításokból azonban az következett, hogy a kérelmező társaság nem élt megfelelően ezzel a lehetőséggel. Következésképpen ezt a panaszt a Bíróság elfogadhatatlannak nyilvánította a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének elmulasztása miatt.

Azon panasz kapcsán, miszerint a kérelmező igazgatója és másik tagja felmentését követően indokolatlanul késlekedtek a lefoglalás megszüntetésével, a Bíróság úgy találta, hogy ezt a panaszt a Bírósághoz benyújtott eredeti kérelemben nem terjesztették elő, csak később, a kérelmező társaság észrevételeinek megtételekor tették hozzá. A Bíróság nem hagyhatja figyelmen kívül az elfogadhatóságra vonatkozó hat hónapos szabályt, még akkor is, ha a Kormányzat nem emelt kifogást. Továbbá, a kérelmező vállalatnak lehetősége volt arra, hogy kártérítést kapjon az államtól, mivel a lefoglalás feloldásának indokolatlan késedelve szintén szabálytalan hivatali magatartásnak minősül. A kérelmező társaságnak az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdés szerinti panaszával kapcsolatos megállapítások azonban arra utaltak, hogy a kérelmező társaság nem élt megfelelően ezzel a lehetőséggel. Ennek eredményeképpen a Bíróság ezt a panaszt is elfogadhatatlannak nyilvánította a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének elmulasztása miatt.

3. Y Franciaország elleni ügye (76.888/17. sz. ügy)⁴⁹

A kérelmező házasságban és feleségével van egy örökbefogadott gyermekük. A kérelmező, akinek születési anyakönyvi kivonatában „férfi” szerepel, azt állítja, hogy intersexuális személy. Orvosi igazolásokat nyújtott be, amelyekből kiderül, hogy biológiai intersexuális státusát röviddel születése után állapították meg, és hogy ez nem változott meg, amikor – 63 éves korában – nemzeti szinten eljárást indított, azt kérve, hogy a születési anyakönyvi kivonatának nemi hovatartozást feltüntető részében a „férfi” kifejezést a „semleges” kifejezéssel, vagy ha ez nem lehetséges, akkor az „intersexuális” kifejezéssel helyettesítsék.

A kérelmező „biológiai intersexualitását” kívül „pszichológiai intersexualitását” és „társadalmi intersexualitását” is leírta. Kijelentette, hogy annak ellenére, hogy a születési anyakönyvi kivonatában az szerepel, hogy ő férfi, intersexuális nemi identitását fenntartotta, mivel nem volt sem férfi, sem nő, és hogy soha nem gondolt magára másként, mint aki intersexuális.

A kérelmező 2015. január 12-én kelt kérelmében arra kérte a Tours-i Törvényszék ügyészét:

⁴⁹ Az ítélet 2023. június 26-án vált véglegessé.

indítványozza a bíróság elnökénél annak elrendelését, hogy a kérelmező születési anyakönyvi kivonatában szereplő „férfi” kifejezés helyébe a „semleges” vagy – ha ez nem lehetséges – az „interszex” kifejezés lépjen. A Tours-i Törvényszék elnöke 2015. augusztus 20-án hozott ítéletében a kérelmező kérelmének helyt adott. A Tours-i Törvényszék főügyészének fellebbezése folytán eljáró Orléans-i Fellebbviteli Bíróság 2016. március 22-ai hozott határozatában az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte. A Semmitőszék 2017. május 4-én elutasította a kérelmező felülvizsgálati kérelmét.

A kérelmező – az Egyezmény 8. cikkére hivatkozással - sérelmezte, hogy nem adtak helyt a kérelmének, hogy a születési anyakönyvi kivonatában nemeként a "férfi" kifejezés helyett a "semleges" vagy "interszex" megjelölést tüntessék fel.

Ebben az ügyben az a kérdés merült fel, hogy az állam, amikor a kérelmezőnek az anyakönyvi állapota megváltoztatására irányuló kérelmét az anyakönyvi bejegyzések megváltoztathatatlansága alapelve biztosítékának szükségességére, valamint az anyakönyvi nyilvántartások egységességének és megbízhatóságának és a francia rendszer társadalmi és jogi szervezetének biztosítására hivatkozva elutasította, teljesítette-e a kérelmező magánélete tényleges tiszteletben tartásához való jogának biztosítására vonatkozó pozitív kötelezettségét.

A Bíróság először is kiemelte, hogy a jelen ügyben az egyéni intim identitás egyik lényeges aspektusa állt a középpontban, mivel a nemi identitás volt kérdéses, és elismerte, hogy a kérelmező biológiai identitása és jogi identitása közötti eltérés alkalmas volt arra, hogy szenvedést és szorongást okozzon neki. A Bíróság ezt követően megvizsgálta, hogy a nemzeti bíróságok által adott és a Kormányzat által előterjesztett indokokra tekintettel az állam megfelelően mérlegelte-e a közérdeket és a kérelmező érdekeit. A közérdek és a kérelmező érdekeinek kiegyensúlyozása tekintetében a Bíróság először is kiemelte: az Orléans-i Fellebbviteli Bíróság rámutatott, hogy a kérelmező biológiai szempontból születésétől fogva kétféle nemi jellegzetességeket mutatott, majd hangsúlyozta, hogy az ilyen kétféleséget mutató újszülött gyermeknek férfi vagy női nemet tulajdonítani azzal a kockázattal jár, hogy konfliktus alakul ki e döntés és a felnőttként megélt szexuális identitása között. Hozzátette, hogy az Egyezmény 8. cikke által megkövetelt méltányos egyensúly „az egyének jogállásának védelme – amely közrendet érintő kérdés – és a szexuális fejlődésükben eltérő nemű személyek magánéletének tiszteletben tartása között” azt jelenti, hogy az ilyen személyeknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy anyakönyvi adataik között ne szerepeljen semmilyen nemi kategória, vagy hogy a nemükre vonatkozó bejegyzést meg lehessen változtatni. Ugyanakkor pontosította, hogy ez akkor ez a helyzet, ha a bejegyzett nem „nem felel meg a fizikai megjelenésüknek és társadalmi viselkedésüknek”. Ezt követően elutasította a kérelmező kérelmét, azzal az indokkal, hogy ez utóbbi feltétel nem teljesült, mivel a fizikai megjelenése férfi volt, megnősült, és feleségével örökbe fogadtak egy gyermeket.

Másodszor, a Bíróság kiemelte: az Orléans-i Fellebbviteli Bíróság úgy ítélte, hogy a francia jog jelenlegi állása szerint a kérelmező kérelmének való helyt adás a „férfi” és „nő” mellett egy harmadik nemi kategória létezésének elismerésével lett volna egyenértékű, ami a jogalkotó, és nem a bíróságok feladata, mivel az ilyen elismerés érzékeny biológiai, erkölcsi és etikai kérdéseket vet fel.

A Semmitőszék a maga részéről leszögezte, hogy az anyakönyvi okmányokban a nemre utaló kettős rendszere legitim célt szolgál, amely a társadalmi és jogi szabályozás szempontjából szükséges, és hogy a „semleges nem” bírói elismerése messzemenő következményekkel járna a francia jog szabályaira nézve, és számos törvénymódosítást igényelne. Ezt követően megállapította, hogy a fellebbviteli bíróság helyesen következtetett abból a tényből, hogy a kérelmezőt mások megjelenése és társadalmi viselkedése alapján – a születési anyakönyvi kivonatában használt kifejezésnek megfelelően – férfi személynek tekintették, arra, hogy a magánélet tiszteletben tartásához való jogának megsértése nem volt aránytalan az elérni kívánt jogos célhoz képest.

A Bíróság nem tudta elfogadni ezt az érvelést, mivel ez azt jelentette, hogy a fizikai és társadalmi megjelenésnek elsőbbséget adnak a kérelmező biológiai interszexuális valóságával szemben. A magánélet elemeként az egyén identitása nem szűkíthető le arra a külső megjelenésre, amelyet mások az adott személynek tulajdonítanak. Mindazonáltal a nemzeti bíróságok által adott egyéb indokolásból kitűnt: teljes mértékben elismerték, hogy a biológiai értelemben interszexuális személyek – mint a kérelmező – férfi vagy női nemhez rendelése érinti a magánéletük tiszteletben tartásához való jogukat. Bár a francia jog jelenlegi állása szerint a bíró nem engedélyezheti, hogy az interszexuális személyeket

az anyakönyvi okmányokban a „férfi” vagy „nő” kategóriától eltérő kategóriában jegyezzék be, ez a közérdekű tét fontossága miatt történt. A Bíróság elismerte, hogy a nemzeti hatóságok által felhozott érvek, amelyek az anyakönyv megváltoztathatatlansága elvének tiszteletben tartására, valamint az anyakönyvi nyilvántartások és a Franciaországban fennálló társadalmi és jogi szabályozás egységességének és megbízhatóságának megőrzésére vonatkoztak, relevánsak. Figyelembe vette továbbá a Semmitőszék érvelését, amely szerint a „semleges” nem bírósági elismerése messzemenő következményekkel járna a francia jog két nemre épülő szabályaira nézve, és többszörös koordinációs jogszabálmódosítással járna. A Bíróság azt is kiemelte: az Orléans-i Fellebbviteli Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező kérelmének helyt adása egy további nemi kategória létezésének elismerésével, tehát olyan normatív funkció gyakorlásával lenne egyenértékű, amely elvileg a jogalkotó és nem a bírói testület hatáskörébe tartozik. A nemzeti bíróságok mérlegelésének középpontjában tehát a hatalommegosztás elvének tiszteletben tartása állt, amely nélkül nincs demokrácia.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a jelen ügyben neki is visszafogottságot kell tanúsítania. Elismerte, hogy bár a kérelmező kijelentette, hogy nem a harmadik nem elismeréséhez való általános jog rögzítését kéri, hanem csak a családi állapotának kiigazítását, hogy az tükrözze identitásának valóságát, ha a Bíróság helyt adna a keresetének, és úgy találná, hogy a „férfi” helyett a „semleges” vagy „interszex” kifejezés születési anyakönyvi kivonatába való beillesztésének megtagadása az Egyezmény 8. cikkének megsértését jelenti, ez szükségszerűen azt jelentené, hogy az államnak – az Egyezmény 46. cikke szerinti kötelezettségeinek teljesítése érdekében – ennek megfelelően módosítania kellene a nemzeti jogát. Különös súlyt kellett azonban tulajdonítani a hazai döntéshozó szerepének olyan általános politikai kérdésekben, amelyekről egy demokratikus társadalmon belül a vélemények észszerűen nagymértékben eltérhetnek. Ez különösen igaz akkor, amikor, mint a jelen esetben, a kérdés olyan kérdés, amelyben a társadalomnak kell döntést hoznia.

Ezen túlmenően, mivel ezen a területen nincs európai konszenzus, helyénvaló az államra bízni annak meghatározását, hogy milyen ütemben és milyen mértékben tud eleget tenni az interszexuális személyek, mint például a kérelmező igényeinek az anyakönyvezés tekintetében, kellően figyelembe véve azt a nehéz helyzetet, amelyben a magánélet tiszteletben tartásához való jog szempontjából találják magukat. Ebben az összefüggésben megismételte, hogy az Egyezmény élő eszköz, amelyet mindig az aktuális körülmények fényében kell értelmezni és alkalmazni, és ezért a megfelelő jogi intézkedések szükségességét folyamatosan figyelemmel kell kísérni, különös tekintettel a társadalom és a hozzáállás változásaira.

Tekintettel az alperes államot megillető mérlegelési jogkörre, a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy Franciaország nem szegte meg a kérelmező magánéletének tényleges tiszteletben tartására vonatkozó pozitív kötelezettségét; ebből következően az Egyezmény 8. cikkét nem sértette meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bpkf.I.544/2023/2.

Az ítéletábra helyesen állapította meg, hogy az I. rendű vádlott vonatkozásában továbbra is fennállnak a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés általános feltételei. Így objektív feltételként az I. rendű vádlottal szemben szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt vádemelés történt, az eljárás bírósági szakaszban van folyamatban [2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 276. § (1) bekezdés a) pont]. Ugyancsak okszerű annak a mérlegelést igénylő feltételnek a megállapítása is, miszerint – az I. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények jellege és a különös feltételek vizsgálata során feltárt egyedi tényezők miatt – a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez a kényszerintézkedés alkalmazása szükséges, és az elérni kívánt cél más módon nem biztosítható [Be. 276. § (1) bekezdés b) pont].

A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések alkalmazásának különös okait a Be. 276. § (2) bekezdése határozza meg, melyek közül akár egynek a fennállása is elégséges

kényszerintézkedés elrendeléséhez. Amennyiben a Be. 276. § (2) bekezdése szerinti törvényi feltételek hiányoznak, úgy a letartóztatás helyett más személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés alkalmazására – így bűnügyi felügyelet elrendelésére – sem kerülhet sor. Így az I. rendű vádlott védőjének a különös okok hiányára vonatkozó érvelése és az enyhébb kényszerintézkedés iránti indítványa egymással nem összeegyeztethetők.

A személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedés szükségessége a büntetőeljárás törvényben meghatározott különös okok és a konkrét ügy jellemzőjének egybevetett vizsgálata eredményeként válik megítélhetővé (BH 2007.403.).

A Be. 276. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontjában megfogalmazott különös ok az I. rendű vádlott vonatkozásában változatlanul fennáll. Az ítéletábra az iratok tartalmának megfelelően rögzítette azt, hogy az I. rendű vádlott a rendelkezése alatt álló ingatlanon – 2016. április 15-én – foganatosított rendőri intézkedés észlelésekor a helyszínről elmenekült, Szlovákiába távozott, ahol folytatta a Magyarországon megkezdett kábítószer tartalmú tabletták gyártását és értékesítését. A vádlott elfogására 2017. december 2-án európai elfogatóparancs kibocsátásának eredményeként került sor. E konkrét tényadatok alapján a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont aa) alpont 1. fordulatában foglalt különös ok aggálytalanul állapítható meg.

A terhelt jelenlétének biztosítását célzó másik különös ok, a szökés, elrejtőzés veszélyének [Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpont] körében az ítéletábra a lényeges körülményeket megvizsgálta. Az elérhetetlenné válás veszélyének valószínűsítésére nem csak olyan körülmény lehet alkalmas, amely a bizonyosság erejével megállapítható, ugyanakkor a pusztá feltételezés e különös ok megállapítását nem alapozza meg. A feltételezésnek ugyanis olyan konkrét adatokon kell alapulnia, amelyekből a terhelt személyére vetítve okszerű következtetés vonható a kényszerintézkedés szükségességére (EBH 2009.2025.). E körben helyesen mutatott rá az ítéletábra arra, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmények törvényi fenyegetettsége alapvető jelentőségű, de nem kizárólagosan figyelembe veendő. A szökés esélyének vizsgálatakor a terhelt személyiségére, lakóhelyére, jövedelmére, foglalkozására, családjára, egyéb kötődésére is figyelemmel kell lenni, valamint olyan tényezőket is figyelembe kell venni, mint a terhelt erkölcsisége, lakhatása, foglalkozása, munkahelye, vagyona, családi kapcsolatai, az országhoz való kötődései (Emberi Jogok Európai Bírósága Letellier kontra Franciaország ügy 12.369/86. számú kérelem, Neumeister kontra Ausztria ügy 1936/63. számú kérelem, BH 2022.8.).

Jelen eljárás tárgyát képező egészséget veszélyeztető bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlyú, a kiszabható öt évtől húsz évig vagy életfogytig tartó szabadságvesztés mértéke jelentős, emellett jelentőséggel bírnak a különös visszaesőkenti elítélés jogkövetkezményei, valamint a halmazati büntetéskiszabás szabályai is. A szökés, elrejtőzés veszélyének reális lehetőségét fokozza az I. rendű vádlott huzamosabb idejű külföldi tartózkodása, valamint a vádirat szerinti bűncselekmények külföldi elkövetése is. Az ítéletábra részletes vizsgálat tárgyává tette az I. rendű vádlott családi kapcsolatainak meglétét, lakhatását, jövedelemszerzésének lehetőségét, és e tekintetben az I. rendű vádlottal egyetértve azt állapította meg, hogy az I. rendű terhelt személyi körülményei rendezettek, őt családi kapcsolatai Magyarországhoz kötik. E tényezők kétségtelenül a szökés, elrejtőzés veszélye ellen hatnak, azonban – amint arra a táblabíróság helyesen rámutatott – valamennyi körülményt mérlegelve nem alkalmasak a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában meghatározott veszély kizárására. Ezért az elérhetetlenné válás veszélye a kényszerintézkedés legutóbbi fenntartása óta sem enyészett el, erre konkrét, a szökés tényén túli, attól különálló egyéb adatokból, körülményekből lehet következtetést vonni.

Az I. rendű vádlott reintegrációs őrizetére vonatkozó iratok alapján a bíróság az I. rendű vádlott reintegrációs őrizetének elrendeléséről szóló határozatát 2021. április 16. napján hozta meg, a végzés 2021. április 27. napján emelkedett jogerőre. Ehhez képest az ügyészség 2021. december 9. napján emelt vádat az I. rendű vádlottal szemben. Az I. rendű vádlottnak a büntetés-végrehajtási intézetben, valamint a reintegrációs őrizet ideje alatti magatartása jelen ügyben nem alapozza meg az enyhébb korlátozással járó kényszerintézkedés elrendelését. A reintegrációs őrizet elrendelésének, valamint az enyhébb korlátozásokkal járó bűnügyi felügyeletnek mind céljában, mind szabályozásában jelentős eltérések vannak, az előírt magatartási szabályok megszegése is más-más következményekkel jár. Erre tekintettel a reintegrációs őrizet szabályainak betartása önmagában nem nyújt következtetési szabályokat a kényszerintézkedéssel kapcsolatos önkéntes jogkövetésre.

A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés fenntartása az I. rendű vádlottal szemben a bűnismétlés veszélyének fennállására tekintettel is indokolt [Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpont]. Az ítélőtábla iratszerűen állapította meg, hogy az I. rendű vádlott büntetett előéletű, elítélésére korábban is a jelen büntetőeljárás tárgyát képező bűncselekményekhez hasonló cselekmények miatt került sor. Emellett helyesen tulajdonított jelentőséget az I. rendű terhelt különös visszaesői minőségének, az elkövetési idő huzamosabb tartamának, valamint az országhatáron átnyúló elkövetésnek. E veszély közömbösítésére nem alkalmas a védői hivatkozás, mely szerint az I. rendű vádlott az elmúlt csaknem 7 évben – ideértve a jogerős szabadságvesztés és a reintegrációs őrizet időtartamát is – nem követett el bűncselekményt. E veszély fennállásának alapját az I. rendű vádlott személyére vonatkozó, fent leírt tényekből levont, megalapozott következtetések képezik.

Az ítélőtábla a Be. 271. § (2) bekezdésében írt szabályozás alapján a szükségesség, arányosság és fokozatosság elvének szem előtt tartásával vizsgálta meg azt, hogy enyhébb korlátozással járó személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazásával a kényszerintézkedés célja elérhető-e. Ennek alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű vádlott letartóztatásának fenntartása a Be. 277. § (4) bekezdés a), c) és e) pontjában foglalt többletfeltételek alapján továbbra is szükséges és indokolt. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a letartóztatási többletfeltételek fennállása kizárja az önkéntes jogkövetésen alapuló, enyhébb kényszerintézkedés alkalmazását, így az I. rendű vádlott védőjének erre irányuló indítványa nem foghatott helyt. Az I. rendű vádlott esetében a jelen ügyben kényszerintézkedés hatálya alatt eddig eltöltött idő tartama az irányadó büntetési tétel felső határa tartamához képest nem eltűzött, a letartóztatás tartamának felső határát meg sem közelíti.

Bpkf.I.562/2023/4.

Amennyiben a bíróság az érintett tanúkat kihallgatta és a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította, nincs már olyan eljárási cselekmény, amelynek eredményes lefolytatását a vádlott veszélyeztetni tudná, így a Be. 276. § (2) bekezdés b) pont bb) alpontjában foglalt különös ok megállapítására nincs alap. A letartóztatás fenntartásáról hozott döntésnél nem mellőzhető a Be. 277. § (4) bekezdésében írt többletfeltételek fennállásának vizsgálata.

A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés általános feltételeit vizsgálva megállapítható, hogy az I. rendű és III. rendű vádlottal szemben is szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt történt meg a vádemelés, az ügyben a bírósági eljárás folyamatban van [2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 276. § (1) bekezdés a) pont]. Ugyancsak megállapítható, hogy – az I. rendű és III. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények jellege és a különös feltételek vizsgálata során feltárt egyedi tényezők miatt – a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez a kényszerintézkedés alkalmazása szükséges, és az elérni kívánt cél más módon nem biztosítható [Be. 276. § (1) bekezdés b) pont].

A személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés elrendelésének, fenntartásának különös feltételei [Be. 276. § (2) bekezdés] között az eljárási törvény meghatározza egyrészt a múltbeli eseményen alapuló, ténybeli adatokon nyugvó okokat, másrészt a megalapozott feltételezésen alapuló, valamely jövőbeli esemény bekövetkezésének lehetőségét magában hordozó okokat. Ez utóbbiak körében a „megalapozottan feltehető” fordulat olyan jövőbeli történésre, eseményre utal, amelynek a bekövetkezésére – a rendelkezésre álló körülmények, tények alapján reális esély áll fenn, amelyek valószínűsíthetők. A Be. 276. § (2) bekezdésében foglalt okok mindegyike önállóan is megalapozza a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések alkalmazását, fenntartását.

Az I. rendű vádlott védője és a III. rendű vádlott is kiemelte a fellebbezésében, hogy e különös okok egyike sem áll fenn, ugyanakkor indítványuk enyhébb kényszerintézkedés, bűnügyi felügyelet elrendelésére irányult. Ezzel kapcsolatban szükséges leszögezni, hogy amennyiben a Be. 276. § (2) bekezdése szerinti törvényi feltételek teljes egészében hiányoznak, úgy a letartóztatás helyett más személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazására, így bűnügyi felügyelet elrendelésére sem kerülhet sor. Következésképpen a különös okok hiányára vonatkozó érvelés és az enyhébb kényszerintézkedés iránti indítvány egymással nem összeegyeztethető.

A személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedés szükségessége a büntetőeljárási

törvényben meghatározott különös okok és a konkrét ügy jellemzőjének egybevetett vizsgálata eredményeként válik megítélhetővé (BH 2007.403.).

A Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában megfogalmazott különös ok mindkét vádlott vonatkozásában fennáll. Az elérhetlenné válás veszélyének valószínűsítésére nem csak olyan körülmény lehet alkalmas, amely a bizonyosság erejével megállapítható, ugyanakkor a pusztán feltételezés e különös ok megállapítását nem alapozza meg. A feltételezésnek ugyanis olyan konkrét adatokon kell alapulnia, amelyekből a terhelt személyére vetítve okszerű következtetés vonható a kényszerintézkedés szükségességére (EBH 2009.2025.). E különös ok kapcsán a vád tárgyává tett bűncselekmény tárgyi súlya, törvényi fenyegetettsége kiemelten vizsgálendő, hiszen a bűnösség megállapítása esetén várható szabadságvesztés tartama olyan körülmény, ami a Be. 39. § (3) bekezdésben foglalt terhelti kötelezettségek teljesítésére is kihatással van.

Önmagában a bűncselekmény tárgyi súlya alapján azonban nem lehet a vádlott szökésének, elrejtőzésének veszélyére hivatkozni. A bűncselekmény – büntetési tételben megnyilvánuló – tárgyi súlya csak a konkrét ügy speciális jellemzőjével együtt jut szerephez, illetve ad ilyen következtetésre alapot. A tárgyi súly kapcsán önmagában a (Btk. Általános és Különös Része szerinti) jogalkotói értékelés nem biztosít a letartóztatás indokoltására önálló következtetési alapot. A bíróságnak minden esetben kiemelten kell vizsgálnia a terhelt személyéhez köthető adatokat is (Hagyó Miklós kontra Magyarország ügy, Kúria Bpkf.I.531/2014/2.). A szökés esélyének vizsgálatakor így a terhelt személyiségére, lakóhelyére, jövedelmére, foglalkozására, családjára, egyéb kötődésére is figyelemmel kell lenni, valamint olyan tényezőket is figyelembe kell venni, mint a terhelt erkölcsisége, lakhatása, foglalkozása, munkahelye, vagyona, családi kapcsolatai, az országhoz való kötődései (Emberi Jogok Európai Bírósága Letellier kontra Franciaország ügy 12.369/86. számú kérelem, Neumeister kontra Ausztria ügy 1936/63. számú kérelem, BH 2022.8.).

Az ítéletábra helyesen mutatott rá e körben arra, hogy az eljárás tárgyát képező egészséget veszélyeztető bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlya és az elkövetés egyedi jellemzői, továbbá a kiszabható szabadságvesztés mértéke – mely az I. rendű vádlott esetében a halmazati szabályokat is figyelembe véve öt évtől huszonöt évig terjedő vagy életfogytig tartó, a III. rendű vádlott esetében 5 évtől 20 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés –, valamint elmarasztalás esetén a bünszervezetben elkövetés megállapítása és ennek következményeként a feltételes szabadságra bocsátás kizárása, mindkét vádlott esetében nyomatékkal veti fel a szökés, elrejtőzés veszélyét. A szökés, elrejtőzés veszélyének reális lehetőségét az I. rendű vádlott esetében fokozza a huzamosabb időtartamú korábbi külföldi tartózkodása, és ebből eredő kapcsolatrendszer.

Az a védői fellebbezésben hivatkozott tényező, miszerint az I. rendű vádlott személyi körülményei rendezettek, öt családi kapcsolata Magyarországhoz kötik, kétségtelenül a szökés, elrejtőzés veszélye ellen ható tényezők, azonban valamennyi körülményt mérlegelve nem alkalmasak a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában meghatározott veszély kizárására. A III. rendű vádlott esetében nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a bűnügyi felügyelet szabályait korábban többször megszegte, a kényszerintézkedés végrehajtásának helyéül kijelölt ingatlant többször elhagyta, mely arra utal, hogy esetében az elérhetlenné válás veszélye a kényszerintézkedés legutóbbi fenntartása óta sem enyészett el.

Az ítéletábra helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazása az I. rendű és a III. rendű vádlottal szemben a bűnismétlés veszélyének fennállására tekintettel is indokolt. A Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontja értelmében a bűnismétlés lehetőségének megakadályozása érdekében a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelhető (és fenntartó), ha megalapozottan feltehető, hogy a terhelt a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghez vinné, az eljárás tárgyát képező bűncselekményt folytatná vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el. Nyilvánvaló, hogy a hosszabb tartamú kényszerintézkedés hatálya alatt, az idő előrehaladtával a bűnismétlés veszélyének nyomatéka csökkenhet, ezért az e következtetést megalapozó tényezőket a kényszerintézkedés fenntartásának indokoltsága körében a bíróságnak minden alkalommal körültekintően értékelni kell.

Az ítéletábra e vonatkozásban helytállóan rögzítette, hogy az I. rendű vádlott ugyanilyen bűncselekmény

miatt volt már büntetve, előélete mellett a büntetőeljárás adataiból az is megállapítható, hogy letartóztatásának elrendelése előtt maga is kábítószer-fogyasztó volt. Ezen túlmenően ugyancsak a bűnismétlés veszélyét támasztja alá az is, hogy az I. rendű vádlott a bűncselekményeket – a vádirat szerint – hosszabb időn át, rendszeres haszonszerzésre törekedve, szervezeten valósította meg. E konkrét tények, körülmények az I. rendű vádlott vonatkozásában megalapozzák azt a feltételezést, hogy a szabadlábra kerülése esetén újabb, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt követne el, a védő felvetésével ellentétben nem tekinthető általánosító, bárkivel szemben fennálló megállapításoknak.

A III. rendű vádlott esetében szintén helytállóan mutatott rá az ítéletábra arra, hogy a vagyontalan, legális állandó jövedelemmel elfogásakor nem rendelkező III. rendű vádlott a vádirat szerinti cselekményeket szintén hosszabb időn keresztül követte el. A Kúria ezen túlmenően a III. rendű vádlott esetében is jelentőséget tulajdonított annak, hogy az elfogásakor kábítószer fogyasztására merült fel adat, mely ugyancsak a bűnismétlés veszélyét erősíti meg.

Nem alapos a III. rendű vádlott fellebbezésének azon hivatkozása, mely szerint a kényszerintézkedés felülvizsgálatáról hozott végzés indokolása jogerős ítélet nélkül mondta ki a bűnösségét. Ezzel szemben az ítéletábra végzése a III. rendű vádlott vonatkozásában a vádbeli cselekményekre és a vádiratban tett indítványokra, köztük a bünszervezetre utalt, az indokolásban nem tett olyan megállapítást, hogy a III. rendű vádlott a terhére rótt bűncselekményeket elkövette.

A Kúria nem osztotta az ítéletábra álláspontját a Be. 276. § (2) bekezdés b) pont bb) alpontjában foglalt különös ok, a bizonyítás megghiúsítása, megnehezítése veszélyének fennállását illetően. Egyértelmű, hogy e veszély nyomatéka a büntetőeljárás kezdeti szakaszában a legnagyobb, mely a bizonyítási eljárás előrehaladtával – ahogyan arra az I. rendű vádlott védője is utalt – fokozatosan csökken. Éppen ezért minden ügyben körülményeként vizsgálni szükséges az e körben felmerült tényeket, a bizonyítási eljárás állását és az ügy egyedi jellemzőit, hiszen amíg a bizonyítási eljárás – akár nyomozási, akár bírósági szakaszban – folyik, annak megghiúsítása, megnehezítése is lehetséges.

Jelen ügyben a felterjesztett résziratok alapján megállapítható, hogy az I. rendű vádlott által befolyásolni próbált a II. rendű vádlott és X. tanú kihallgatása is megtörtént már korábban, az utóbbi tanú a vallomástételt megtagadta. Emellett a teljes ügyirat alapján rögzíthető az is, hogy a bíróság a bizonyítási eljárást 2023. május 3. napján megtartott tárgyalási határnapon befejezettnek nyilvánította, majd a perbeszéd megtagadására hívta fel az ügyészt és a védőket. Erre tekintettel a Kúria osztotta az I. rendű vádlott védőjének érvelését, mely szerint nincs már olyan eljárási cselekmény, amelynek eredményes lefolytatását az I. rendű vádlott veszélyeztetni vagy megghiúsítani tudná. Így a Kúria a Be. 276. § (2) bekezdés b) pont bb) alpontjában foglalt különös ok megállapítását mellőzte.

A Be. 271. § (2) bekezdése alapján a szükségesség, arányosság és fokozatosság elvének szem előtt tartásával vizsgálta meg, hogy enyhébb korlátozással járó személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazásával a kényszerintézkedés célja elérhető-e (BH 2014.206. II.).

Az Emberi Jogok Európai Bírósága az EJEB 2013.53129/2009. számú, Imre Zsolt kontra Magyarország ítéletében kifejtette: azt, hogy a vádlott előzetes letartóztatásának fenntartása ésszerű-e, minden esetben az ügy speciális vonásainak a fényében kell megítélni. Az elhúzódozó fogvatartás egy adott ügyben csak akkor lehet indokolt, ha a közérdek valódi követelményének olyan specifikus feltételei állnak fenn, amely – az ártatlanság vétele ellenére – nagyobb súllyal esnek latba, mint az Egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabályok (indokolás 41.).

Az ítéletábra helyesen utalt a BH 2011.274. számú eseti döntésben foglaltakra, miszerint a letartóztatás megszüntetésére csak akkor kerülhet sor, ha az elrendelés alapjául szolgáló ok, vagy okok megszűntek, vagyis a további fenntartás törvényi alapja hiányzik.

A Be. 276. § (2) bekezdésében szabályozott különös okok a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések valamelyikének alkalmazását alapozzák meg. Ahhoz azonban, hogy a bíróság a letartóztatás fenntartásáról döntsön, elengedhetetlen a Be. 277. § (4) bekezdésében írt többletfeltételek fennállásának vizsgálata.

Erre tekintettel az ítéletábra indokolása kiegészítésre szorul azzal, hogy az I. rendű és III. rendű vádlott esetében a vádiratban terhükre rótt jelentős tárgyi súlyú, huzamos időn át megvalósított bűncselekmények jellege [Be. 277. § (4) bekezdés a) pont], továbbá a büntetőeljárás alatt tanúsított

magatartásuk [Be. 277. § (4) bekezdés e) pont] továbbra is a legszigorúbb kényszerintézkedés, a letartóztatás indokoltságát támasztják alá. Ez utóbbi ok vonatkozásában kiemelendő, hogy az I. rendű vádlott a büntetés-végrehajtási intézet szabályait megszegve engedély nélküli telefonos kapcsolatot létesített, a III. rendű vádlott pedig több alaklommal megsértette a vele szemben elrendelt bűnügyi felügyeletnek a kijelölt ingatlan elhagyására vonatkozó magatartási szabályait, amelynek egyértelműen az önkéntes jogkövetés hiányára mutatnak. A megállapított letartóztatási többletfeltételek fennállása kizárja az önkéntes jogkövetésen alapuló, enyhébb kényszerintézkedés alkalmazását, így az I. rendű vádlott védőjének és a III. rendű vádlott erre irányuló indítványa nem foghatott helyt.

Bpkf.II.595/2023/2.

A szökés, elrejtőzés veszélye fennáll és a letartóztatás további fenntartása indokolt, miután a vádlott igazolt személyi és egzisztenciális körülményeinek nyomatéka a vád tárgyává tett életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény jellegéhez, annak bizonyítása esetén a kiszabható büntetés nagyságához képest elenyésző.

Az vitathatatlan, hogy a kényszerintézkedés indokoltságát és alkalmazásának feltételeit az eljárás valamennyi szakaszában kellő körülményekkel vizsgálni kell, melynek során a terhelt személyi, családi körülményeiben, illetve az eljárás előrehaladtával az ügyben bekövetkezett változásokra is figyelemmel kell lenni. Jelen esetben ezen kötelezettségének az ítéltábla eleget tett; döntésének meghozatalakor valamennyi tény, körülményt értékelt, amely során úgy ítélte meg, hogy a II. rendű vádlott tekintetében a letartóztatás fenntartása továbbra is indokolt, döntésének pedig megalapozott indokát is adta.

A személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés elrendelésének általános feltételeit a Be. 276. § (1) bekezdése határozza meg, amely a II. rendű vádlott tekintetében maradéktalanul fennáll.

Objektív feltételként a II. rendű vádlottal szemben, vádemelés alapján, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt van folyamatban büntetőeljárás. Általános követelmény, de – szemben az előbbivel – már bírói mérlegelést igényel az, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez a kényszerintézkedés alkalmazása szükséges-e, továbbá az elérni kívánt cél más módon biztosítható-e. Jelen esetben az első kérdés igenlő, míg a második nemleges megválaszolása ugyancsak nem igényel részletes indokolást, azokat a fellebbezések sem vitatták.

Ezen túlmenően a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések elrendelésének különös pozitív feltételeit a Be. 276. § (2) bekezdése határozza meg, amelyek közül már egy is megalapozza a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések alkalmazását.

A védelem a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt különös ok meglétét sem vitatta, ugyanakkor határozott álláspontja az, hogy a jelen ügyben a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél – az eljárás időtartamára is figyelemmel – bűnügyi felügyelettel is biztosítható 50.000.000 forint óvadék letétele mellett.

A terhelt jelenlétének biztosítása pozitív feltételként – mint ahogy a további két célt szolgáló különös ok is – tényeken vagy feltételezésen alapulóan lehet a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazásának az oka. A feltételezésen alapuló különös ok fennállását – és a jelen ügyben ilyenre hivatkozik az ítéltábla („megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárásban elérhetlenné válna, így különösen megszökne vagy elrejtőzne”) – a feltételezést megalapozó pontos, konkrétumokat is megjelenítő adatok alapozzák csak meg. Az ítéltábla végzése ennek a követelménynek megfelel, hiszen az túlmutat az általánosításon, az általa ilyennek minősített körülmények egyszerű felsorolásán.

E körben a vád tárgyává tett tények törvényi fenyegetettsége alapvető jelentőségű, de nem kizárólagosan figyelembe veendő. A bűnösség megállapítása esetén várható szabadságvesztés tartama, az azzal járó hátrány kétségtől olyan körülmény, ami a vádlott döntéseire – személyi körülményeitől függően eltérő súllyal – hatással van. Minél hosszabb a várható szabadságvesztés tartama, az annál nagyobb nyomatékkaal hat abba az irányba, hogy az érintett az esetleges szabadságvesztés végrehajtása helyett az az előli szökés vagy elrejtőzés mellett határozzon. Ugyanakkor minden ügyben felmerülhetnek olyan konkrét, egyedi – személyi és tárgyi, az adott vádlottra, illetve az adott ügyben elbírálandó konkrét

cselekményekre vonatkozó – körülmények, melyek ezt a veszélyt fokozzák, avagy ellenében hatnak, s ekként gyengítik.

Mindezek értékelésének eredménye pedig lehet a legsúlyosabb – a szökés, elrejtőzés veszélyét fizikailag megakadályozó – kényszerintézkedés, a letartóztatás, avagy annál enyhébb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés alkalmazása, illetve (a szökési veszély megszűnése esetén) akár a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés teljes mellőzése is.

Nem csupán a két irányba ható körülmények számának, hanem – elsődlegesen – a nyomatékának az egymáshoz viszonyított aránya alapján vonható következtetés arra, hogy az adott ügyben és a konkrét vádlott vonatkozásában a törvény szerint személyes szabadságot érintő kényszerintézkedést megalapozó veszély fennáll-e, és annak kiküszöbölése érdekében milyen fokú szabadságkorlátozást eredményező kényszerintézkedés alkalmazása szükséges és arányos (Kúria Bpkf.II.1.310/2021/3., Bpkf.II.176/2020/2.).

Az ítéletábra helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a II. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmény kiemelkedő törvényi fenyegetettsége, a vád szerinti elkövetés jellege, és az, hogy a törvény akár életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi, a szökés, elrejtőzés veszélyét nyomatékkel felveti. Ugyanakkor a szökés, elrejtőzés veszélye csökkentésére alkalmas körülmények vizsgálatát is elvégezte az ítéletábra, amikor maga is utal a védő által is hivatkozott, a II. rendű vádlott rendezett családi- és életkörülményeire, de ebben a körben értékelendő az a rendkívül jelentős időtartam is, amely a vád szerinti elkövetési időhöz képest már eltelt.

A szökés, elrejtőzés veszélye ellenében ható körülmények az ezzel ellentétes irányba mutató körülményekkel összevetve azonban a II. rendű vádlott esetében arra a következtetésre nyújtanak alapot, hogy a fenti veszély kiküszöbölése a letartóztatásnál enyhébb kényszerintézkedéssel nem biztosítható. Az önmagában a cselekmény büntetési tételéből fakadó szökési veszélyt ugyanis tovább fokozza a cselekmény – vád szerinti – elkövetésének jellege, azaz az előre kitervelten, brutálisan, nagy teljesítményű lőfegyverrel, hidegvérrel történő – maffiaszerű – elkövetés, amely egyúttal az elkövető személyiségére, a személyében rejlő társadalomra veszélyesség mértékére is utal.

A letartóztatás indokoltságának időszakos felülvizsgálata során behatóan vizsgálni kell, hogy a letartóztatással elérni kívánt célok enyhébb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedéssel elérhetők-e (BH 2014.206.II.). Legalább egy változás ugyanis mindenképpen bekövetkezik az előző felülvizsgálat során értékelt körülményekhez képest: ez pedig a további időmúlás. Egyéb változás hiányában önmagában ennek a kényszerintézkedés indokoltságára való kihatását kell vizsgálni.

A vádbeli ügy kiemelkedően magasfokú törvényi fenyegetettsége ellenében, de a konkrét elkövetési körülményekre tekintettel a jelen ügyben a letartóztatás megszüntetésére és enyhébb kényszerintézkedés alkalmazására az eljárás jelen szakaszában továbbra sincs törvényes lehetőség. Minderre végzésében az ítéletábra is kitért; a Be. 277. § (4) bekezdésében foglalt kitétel egyébiránt éppen a kényszerintézkedés alkalmazásának szükségesség-arányosság általános követelményeinek azon konkretizálása, amely keretében a bíróság azt vizsgálja meg, hogy a kényszerintézkedés enyhébb formája elégséges-e a kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél megvalósulásához.

Jelen esetben az ítéletábra helyesen állapította meg, hogy az utóbb említett törvényhely a) pontja a letartóztatás alkalmazását megalapozza, s ekként az annál enyhébb kényszerintézkedés alkalmazását kizárja.

A bűnügyi felügyelet – a biztosítására előírt intézkedésektől függetlenül – döntően mindig önkéntes jogkövetésen alapul. Az elektronikus nyomkövető eszköz alkalmazása a szökés vagy elrejtőzés veszélyét nem küszöböli ki, csupán a lakhelyelhagyási tilalom vagy házi őrizet szabályai megtartása hatékony rendőri ellenőrzését, a szabályok megszegése esetén a gyors rendőri intézkedést biztosítja (BH 2014.268.). Értelmszerűen irányadó ez a hatályos büntetőeljárás törvény szerinti bűnügyi felügyelet tekintetében is.

Az eljárás jelen szakaszában a kényszerintézkedés alkalmazását megalapozó ok jellegére, alátámasztó indokaira, nyomatékára tekintettel, a kényszerintézkedés célja enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásával nem érhető el. Ebből következően a II. rendű vádlott védőjének a letartóztatás helyett biztosíték ajánlás mellett enyhébb kényszerintézkedés alkalmazására irányuló fellebbezése eredményre

nem vezethetett.

Az óvadék nem a letartóztatás alternatívája, hanem az attól enyhébb kényszerintézkedések, a távoltartás, illetve a bűnügyi felügyelet biztosítékaul szolgálhat. Amennyiben tehát a bíróság álláspontja szerint a terhelttel szemben a személyi szabadságot érintő engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél a bűnügyi felügyelettel nem biztosítható, akkor annak hiányát óvadékkal vagy az óvadék összegének nagyságával nem lehet pótolni (EBH 2019.B.21.II.).

Az eljárás jelenlegi szakaszában a bizonyítékok értékelésére törvényes lehetőség nincs, azt a bíróság a bizonyítási eljárás befejezté nyilvánítását követően tudja elvégezni, akkor kerül abba a helyzetbe, hogy a rendelkezésre álló valamennyi bizonyítékot egymással összevesse, elemzően értékelje; a tanúvallomásnak az igazságügyi szakértői véleménnyel való összevetése az eljárás érdemi részéhez tartozik. A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés általános és különös feltételeit a törvény pontosan határozza meg, ez pedig irányt ad, egyben pedig ki is jelöli a bírósági vizsgálat kereteit, mely messze elmarad attól a bizonyítékértékelő komplex tevékenységtől, amelyet a bíróság akkor végez, amikor a büntetőeljárás főkérdésében dönt. Éppen ezért a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos döntésekre az addig feltárt bizonyítékok bizonyító erejének mérlegelése – amint arra a Kúria már több határozatában is utalt – nem tartozhat (Kúria Bpkf.II.1.310/2021/3., Bpkf.II.277/2022/5.)

A fogvatartás időtartamával összefüggésben az Emberi Jogok Európai Bírósága több esetben kifejtette (például az Emberi Jogok Európai Bírósága az Imre kontra Magyarország elleni ügyében hozott ítéletében), hogy az elhúzódog fogvatartás csak akkor lehet indokolt, ha az ártatlanság vélelme ellenére a kényszerintézkedés fenntartását a közérdek indokolja, ami nagyobb súllyal esik latba, mint a személyi szabadság tiszteletben tartásának követelménye (BH 2009.7.). A Kúria a közérdek körébe sorolja azt is, amikor a felrótt bűncselekmény büntetési tétele alapján a kiszabható büntetés olyan tetemes, hogy abból a szökés, elrejtőzés veszélyére vonható megalapozott következtetés. E következtetés alapja tény, és pedig a büntetési tétel ténye (Kúria Bpkf.II.568/2015/2.).

A II. rendű vádlott esetében a kényszerintézkedés hatálya alatt eddig eltöltött idő két évet meghaladó tartama az eljárás tárgyát képező, legmagasabb tárgyi súlyú, élet elleni bűncselekmény miatti jogkövetkezményi fenyegetettség mértékéhez képest pedig messze nem eltúlzott mértékű. A letartóztatás intézménye az ártatlanság vélelmének alapelveivel nem ellenkezik, előrehozott büntetésnek nem tekinthető.

Bpkf.I.677/2023/5.

Az ítéletábra helytállóan állapította meg, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazásának a Be. 276. § (1) bekezdésében írt általános feltételei továbbra is fennállnak.

Az előzetes letartóztatás szükségessége a büntetőeljárás törvényben meghatározott különös okok és a konkrét ügy jellemzőinek egybevetett vizsgálata eredményeként válik megismerhetővé (BH 2007.403.).

Az ítéletábra határozatában ezt az összevetést elvégezte, kifejtette, hogy melyek azok az okok, amelyekre alapítva továbbra is megállapítható, hogy a terhelttel szemben a letartóztatás, mint a legsúlyosabb kényszerintézkedés alkalmazása szükséges. Az ítéletábra ugyancsak egyéniesített indokát adta annak, hogy milyen okok miatt nincs lehetőség a vádlottal szemben enyhébb kényszerintézkedés alkalmazására.

Azt, hogy a vádlott letartóztatásának fenntartása észszerű-e, minden esetben az ügy speciális vonásainak a fényében kell megítélni.

A terhelt személyi körülményeiben a kényszerintézkedés legutóbbi felülvizsgálata óta érdemi változás nem következett be, a bizonyítás pedig az elsőfokú bíróság eljárásában jelenleg is folyamatban van.

A Kúria az ügyben korábban hozott Bpkf.I.1527/2022/2. számú végzésében mindezek megállapítása mellett hivatkozott arra is, hogy az eljárásban beszerzett igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény szerint a vádlott alkalmanként érdekezérelt, öntörvényű alkalmazkodási manőverekkel is jellemzett személyiségzavarban szenved. Mindez a körülmény ugyancsak abba az irányba hat, hogy a terhelt esetén

önkéntes jogkövetés a saját – bizonyítás megnehezítése, megghiúsítása irányában fennálló – érdekeivel szemben nem várható.

A vádirat szerint több ember halálát okozó, előre kitervelten, nyereségvágyból elkövetett emberölés bűncselekményének tárgyi súlya olyan magas, hogy kiemelkedő társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy az ezzel kapcsolatos büntetőeljárásban a bizonyítás időszerűen és eredményesen folyjon, és annak következtében a vádlott büntetőjogi felelősségéről a vádban foglalt cselekmény elkövetésében az ügyben eljáró bíróság dönteni tudjon. Kiemelkedő közérdek ugyanis, hogy az ilyen súlyos bűncselekmények elkövetőivel szemben a bűncselekmény büntetőjogi felelősségéhez illeszkedő mértékű büntetés kerüljön kiszabásra, ezzel összefüggésben pedig ugyancsak kiemelkedő társadalmi érdek az, hogy az ilyen bűncselekmény elkövetésével megvádolt személyek büntetőjogi felelősségéről alapos, időszerű és hiánytalan bizonyítás útján lehessen dönteni. Ez a nyomatékos közérdek az, amely a letartóztatás általános és különös okainak fennállása mellett nagyobb súllyal esnek latba, mint a terhelt azon érdeke, hogy ezen feltételek mellett szabadlábon védekezhessen.

A letartóztatás megszüntetése egy adott ügyben az elhúzódó fogvatartásra tekintettel csak akkor lehet indokolt, ha a közérdek valódi követelményének olyan specifikus jelei állnak fenn, amelyek – az ártatlanság védelme ellenére – nagyobb súllyal esnek latba, mint az Egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabályok (Emberi Jogok Európai Bírósága, Imre Zsolt kontra Magyarország ítélet).

Az időmúlás, a hosszabb időtartamú, szabadságelvonással járó kényszerintézkedés csökkentheti egyes letartóztatási okok konkrét veszélyének mértékét, azonban a kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény miatt folyamatban lévő büntetőeljárásban a vádlott letartóztatása a törvényi leghosszabb időtartamot (6 év) meg se közelíti [Be. 298. § (1) bekezdés e) pont, (4) bekezdés d) pont].

A bűnügyi felügyelet megszüntetéséhez és a letartóztatás elrendeléséhez a vádlott eljárást akadályozó, szabályszegő magatartása vezetett. A bűnügyi felügyelet szabályainak megsértése önmagában a súlyosabb kényszerintézkedés, letartóztatás elrendelését vonhatja maga után [Be. 293. § (3) bekezdés b) pont]. A Be. 277. § (4) bekezdés a) és e) pontjára figyelemmel a terhelttel szemben a letartóztatásnál enyhébb kényszerintézkedés – ami az okára figyelemmel kizárólag a korábban elrendelt és fenntartott bűnügyi felügyelet lehetne – nem alkalmas. A kiemelkedő tárgyi súlyú, akár életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabásával is büntethető bűncselekmény miatt folyamatban lévő eljárásban a vádlott azon érdeke, hogy a vele szemben folyamatban lévő eljárást a bizonyítás megnehezítésével késleltesse, a bizonyítás eredményességét megghiúsítsa, továbbra is fennáll, ezen magatartása elhárításának veszélyét korábban a bűnügyi felügyelet nem volt képes megszüntetni.

Mindezek alapján helyesen állapította meg az ítélőtábla, hogy a vádlott esetében a személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésének (fenntartásának) Be. 276. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontjában írt oka továbbra is fennáll, ezért annak megszüntetésére nem kerülhet sor (BH 2021.274.). E körben a vádlottnak a letartóztatás során tanúsított magatartása közömbös, a letartóztatással elérni kívánt cél pedig enyhébb kényszerintézkedéssel a fentebb kifejtettekre figyelemmel nem biztosítható.

A Kúria megállapítja, hogy az ítélőtábla végzésében a Be. 277. § (4) bekezdés a) pontjában foglalt körülmény mellett – nyilvánvaló elírás miatt – c) pontra hivatkozott, ugyanakkor – az ítélőtábla határozatának indokolásával összhangban – helyesen az e) pontban írt ok állapítható meg. Ezért a Kúria az ítélőtábla végzésének indokolását e tekintetben helyesbíti, a Be. 277. § (4) bekezdésének a) pontja mellett az e) pontban foglalt okra tekintettel indokolt a letartóztatás fenntartása.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.VI.37.036/2023/7.

Az ügyintézési határidő túllépésének jogkövetkezményéről nem rendelkező Ket. hatálya alá tartozó ügyekben az Alaptörvény, a Ket. alapelvi szabályai, az AB határozatok alapján az időmúlás és a konkrét joghátrány együttes vizsgálatával van mód annak megállapítására, hogy az eljárás mennyiben felel meg a tisztességes, észszerű határidőn belüli elbírálás, az akadálymentes jogorvoslat gyakorlás követelményének.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. A felperes az Alaptörvényben rögzített jogát gyakorolta akkor, amikor az elsőfokú határozattal szemben fellebbezést, a másodfokú határozat bírósági felülvizsgálata iránt keresetet, majd a jogerős ítélettel szemben két alkalommal is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

Az Alaptörvénnyel egyezően a perben vizsgált közigazgatási eljárásra alkalmazandó, 2005. november 1-én hatályba lépett 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) preambuluma szerint az egyik legfontosabb jogalkotói cél az ügyek gyors és egyszerű intézése volt. A Ket. 1. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani a jogszabályok rendelkezéseit. A 4. § (1) bekezdése kimondja, az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog. A 7. § szerint a közigazgatási hatóság a költségtakarékosság és a hatékonyság érdekében úgy szervezi meg a tevékenységét, hogy az az ügyfélnek és a hatóságnak a legkevesebb költséget okozza és az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.

Az Alaptörvény idézett XXVIII. cikk (1) bekezdése, a Ket. hivatkozott törvényhelyei rendelkeznek alaptörvényi és törvényi alapelvei szinten a tisztességes, az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jogról, mely az ügyfelek igényérvényesítésének hatékonyságát biztosítja. Az ügyintézési határidő az az időintervallum, amelyen belül az ügyet el kell intézni, a hatóságnak az eljárást lezáró döntését meg kell hoznia, így az eljárás megindításától annak befejezéséig terjed.

Az Alkotmánybíróság 72/1995. (XII. 15.) AB határozatában kimondta, hogy a közigazgatási eljárásban az ügyintézési határidők betartásának garanciális jelentősége van, mivel a jogbiztonság elengedhetetlen követelménye, hogy a közigazgatási ügy elintézésének időtartama előre kiszámítható legyen. Az AB megállapította, hogy a jogbiztonság és a jogállamiság alkotmányos követelménye sérül abban az esetben, ha a tételesen előírt ügyintézési határidők közigazgatási szerv mulasztásából eredő be nem tartása ellen nincs hatékony jogvédelmi eszköz az ügyfél számára.

A közigazgatási bírság alkalmazásának eljárásjogi szabályai között a Ket. 94/A. § (2) bekezdése 2012. február 1-től kezdődően a bírság kiszabására az ügyintézési határidő túllépése esetén korlátot állított fel.

Jelen eljárásban nem alkalmazandó, azonban a felperesei hivatkozással egyezően a jogfejlődés szempontjából lényeges az a jogalkotói döntés, hogy az Ákr. 103. § (4) bekezdése már rendelkezik az ügyintézési határidő túllépésének jogkövetkezményéről, mely a jogsértés tényének megállapításán, jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására kötelezésen túl egyéb jogkövetkezményt nem enged alkalmazni.

A közigazgatási iratok, a peres felek egyező előadása alapján megállapítható, hogy az ellenőrzés megkezdését követően az elsőfokú hatóság rövid határidőn belül döntést hozott, mellyel szemben a felperes törvényes határidőn belül fellebbezést terjesztett elő. Ezt követően az alperes az iratok felterjesztése ellenére, az ügyintézési határidőt megsértve 2 év 1 hónap elteltével hozta meg a másodfokú döntést, mellyel szemben a felperes törvényes határidőn belül keresetet terjesztett elő. A hatóság az iratok elsőfokú bírósághoz felterjesztésére vonatkozó eljárási határidőt megsértve, majdnem 3 év és 6 hónap elteltével, 2021. február 18-án intézkedett az iratok felterjesztéséről.

Arra vonatkozóan, hogy mikor minősül egy eljárás tisztességesnek, terjedelmes alkotmánybírósági joggyakorlat, határozat, kúriai döntés áll rendelkezésre, amelyek a határidőkkel, a tisztességes eljárással, a jogorvoslati joggal, a rendeltetésszerű joggyakorlás elveivel foglalkoznak.

Az Alkotmánybíróság 5/2017. (III. 10.) AB határozata, 3353/2017. (XII. 22.) AB határozata közel azonos tényállás mellett a szankció kiszabására vonatkozó határidő túllépését, a Ket. 94/A. § megsértését vizsgálta. Kimondva, hogy „A hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák. Különösen erősen kell érvényesülnie ennek a következménynek azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatóság az ügyféllel szemben szankciót állapít meg. A tisztességes hatósági eljáráshoz való

Alaptörvényben biztosított jogból az következik, hogy a közigazgatási hatóságok számára a jogalkotó által meghatározott határozathozatali és szankció alkalmazási határidő elmulasztásának ódiumát a mulasztó, jogszabályi kötelezettségüket határidőben nem teljesítő hatóságok, ne pedig az ügyfelek viseljék.” [(16) bekezdés].

A közigazgatási perben érvényesülő tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jog Alaptörvényen alapuló alkotmányos követelményeit az Alkotmánybíróság a 3295/2022. (VI. 24.) AB határozatában fogalmazta meg. A tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998., 91., 95.; 7/2013. (III. 1) AB határozat, indoklás [24] bekezdés}.

A Kúria is több ítéletében értelmezte átfogóan a tisztességes eljáráshoz való jogot. A Kpkf.37.589/2012/2. számú kúriai döntés szerint a tisztességes eljárás szorosan összefügg a védelemhez való joggal. Mind az Alkotmánybíróság, mind pedig az Európai Jogok Egyezményének (EJEE) a tisztességes eljárást rögzítő 6. cikke és az EJEB ezen alapuló gyakorlata szerint a tisztességes eljárás követelményét az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni.

A Kúria Kfv.IV.37.760/2021/7. számú ítéletének [30] bekezdése szerint a tisztességes ügyintézéshez való jog magában foglalja az eljárás észszerű időn belül történő befejezésének követelményét is. Az eljárás időtartamának észszerű jellegét ugyanakkor minden ügy egyedi körülményei, többek között a jogvitának az érdekelt számára fennálló fontossága (a jogvita tétje), az ügy összetettsége, a felperes és a hatáskörrel rendelkező hatóság viselkedése (tétlensége, avagy aktivitása) alapján kell értékelni.

A Kúria álláspontja szerint a Ket. alapelvei és a kötelezően alkalmazandó AB határozatok, illetve a kialakult töretlen kúriai joggyakorlat alapján megállapítható, hogy az az eljárás nem tisztességes, súlyosan sérti az akadálymentes jogorvoslat gyakorlását, észszerű határidőn túli, amelyikben 2 év 1 hónap és 3 év 6 hónapon túl gyakorolhatja csak az ügyfél a jogorvoslati jogát, melynek eredményeként az elkövetési magatartástól számított 8 éven túl tudja csak meghozni rendkívüli perorvoslat során a legmagasabb bírói fórum a döntését. A hatóság súlyos mulasztása, a határidők súlyos megsértése pedig nem lehet az ügyfél hátránya.

A nem vitatott ügyintézési, eljárási határidő lényeges túllépésével szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében, továbbá a Ket. alapelvében szabályozott jogvédelem alapján, az időmúlás, illetve a konkrét joghátrány együttes vizsgálatával a döntés meghozható volt, és a Kúria megállapította, hogy súlyosan sérült felperesnek a tisztességes eljáráshoz, az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez, az akadálymentes jogorvoslat gyakorlásához való joga. Új eljárás lefolytatásáról nem rendelkezett, mivel az időmúlásra tekintettel a felperessel szemben szankció kiszabására nincs jogszabályi lehetőség.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem hoztak ilyen tárgyú határozatot.

Polgári ügyszak

Pf.VIII.24.544/2023/3.

Az elsőfokú ítélet ellen beadott, a perköltség mérséklésére vonatkozó és %-os mértékben meghatározott fellebbezési kérelem az érdemi elbírálást nem gátolta.

Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét, elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A fél beadványainak formális elbírálása, a túlzott formalizmus nem felel meg a Pp. alapelvek alapján történő alkalmazásának. A fél tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét eredményezné ugyanis, ha a bíróság a %-os mértékben meghatározott kérelmét nem vizsgálná, továbbá nemcsak az Alaptörvény – az igazságszolgáltatással összefüggő jogok átfogó rendszerét biztosító – XXVIII. cikkét, hanem Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkét is sértené. Az Emberi Jogok Európai Bírósága számos határozatában kifejtette egyrészt, hogy a jogorvoslati lehetőségeknek az érintett

számára hozzáférhetőnek, ténylegesnek és hatékonyak kell lenniük [Vö. Cardot & Franciaország (11069/84.), 1991. március 19.], másrészt, hogy a „túlzott formalizmus” ellentétes lehet a tényleges és hatékony bírósági eljáráshoz való jog biztosításának követelményével [Vö. pld EJEB Meftah és mások & Franciaország (32911/96., 35237/97. és 34595/97.), 2002. július 26.; Softransavto Holding & Ukrajna (48553/99.), 2022. július 15.]. Mindezek alapján megállapítható, hogy a perköltség mérséklésére vonatkozó kérelem %-os módon történő meghatározása nem alapozza meg a fellebbezés visszautasítását, ezért az ítéletábra tévedett, amikor az erre irányuló járulékos fellebbezést visszautasította.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem hoztak ilyen tárgyú határozatot.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Heineman Csilla, Dr. Hornyák Szabolcs, Dr. Orosz Árpád, Dr. Osztovits András, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.